

OBEC SUCHÁ NAD PARNOU

PLÁN HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

SUCHÁ NAD PARNOU 2008

**Ústav krajiny ekológie SAV
Obecný úrad Suchá nad Parnou
Farský úrad Suchá nad Parnou
Základná škola s materskou školou
v Suchej nad Parnou**

PLÁN HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

*Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol schválený Obecným zastupiteľstvom
dňa 26. 6. 2008, uznesením č. 57.*

Suchá nad Parnou, 2008

OBSAH

ÚVOD	1
I. VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	2
II. ANALÝZY	4
II.1 Analýzy zdrojov	4
II.1.1 Prírodné abiotické zdroje	4
II.1.2 Prírodné biotické zdroje	13
II.1.3 Analýzy kultúrno-historických zdrojov	22
II.1.4 Analýzy ľudských zdrojov	24
II.1.5 Analýzy socioekonomických podmienok	31
II.2 Súčasný stav využívania a ochrany zdrojov	37
II.2.1 Súčasná krajinná štruktúra	38
II.2.2 Ochrana prírody	42
II.2.3 Ochrana prírodných zdrojov	44
II.2.4 Ochrana kultúrno-historických zdrojov	45
II.2.5 Ohrozenie zdrojov	47
III. SYNTÉZY A HODNOTENIE	57
III.1 Problémy ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny	57
III.2 Problémy ohrozenia prírodných zdrojov	58
III.3 Problémy ohrozenia človeka a jeho životného prostredia	59
III.4 Socioekonomické problémy	59
III.5 Urbanisticko-architektonické problémy	60
IV. SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY	62
IV.1 Silné stránky	63
IV.2 Slabé stránky	64
V. NÁVRHY	64
V.1 Návrhy na elimináciu problémov ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny	64
V.2 Návrhy na ochranu prírodných zdrojov	65
V.3 Návrhy na zlepšenie kvality životného prostredia	66
V.4 Návrhy na elimináciu pôsobenia stresových faktorov	67

V.5	Návrhy na elimináciu socioekonomických problémov	67
V.6	Návrhy na elimináciu urbanisticko-architektonických problémov	69
VI.	HODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU A ROZVOJA OBCÍ OBYVATEĽMI	70
VII.	VÍZIA A STRATÉGIA ROZVOJA OBCE	73
	STRATEGICKÉ CIELE A OPATRENIA	73
1.	Podpora a rozvoj hospodárskej základne obce	73
2.	Skvalitnenie technickej infraštruktúry	75
3.	Zlepšenie kvality životného prostredia	88
4.	Rozvoj ľudských zdrojov	94
	ČASOVÝ HARMONOGRAM	100
	Zabezpečenie, realizácia a monitoring strategických cieľov a opatrení	103
	Záver	104
	ZOZNAM LITERATÚRY	105
	ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FOTOGRAFIÍ	109

ÚVOD

Predkladaný plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Suchá nad Parnou (ďalej PHSR) je strednodobý programový dokument vypracovaný v záujme zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce. Jeho spracovanie vychádza zo zákona o podpore regionálneho rozvoja. Pri vypracovávaní dokumentu boli dodržané všetky zásady regionálnej politiky Slovenskej republiky (zákon č. 503/2001 Z. z. o regionálnom rozvoji) a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1260/1999 novelizovaného nariadením Rady (ES) č. 1447/2001 (nariadenie o štrukturálnych fondoch). PHSR v zmysle § 10 zákona č. 503/2001 Z. z. je strednodobý plánovací dokument, ktorý obsahuje:

- Analýzu sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie prvoradých cieľov a potrieb
- Úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, kultúre a v ďalších oblastiach
- Návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

PHSR obce Suchá nad Parnou vychádza zo spracovaných strategických rozvojových dokumentov obce, a to zo štúdie Ekologizácia hospodárenia obce Suchá nad Parnou (Moyzeová, Izakovičová, a kol. 2002), z projektu Revitalizácia intenzívne poľnohospodársky využívanej krajiny (Vodičková, Vitek, 2003) a zo Stratégie trvalo udržateľného rozvoja obce (Cibira, Izakovičová a kol., 2006). Rozpracováva základné strategické ciele rozvoja obce do konkrétnych opatrení, stanovuje časový harmonogram ich plnenia, ako i koordináciu subjektov vhodných na realizáciu daných opatrení. Zároveň PHSR definuje spôsob finančného a administratívneho zabezpečenia naplánovaných aktivít. PHSR korešponduje s príslušnou územnoplánovacou dokumentáciou a predstavuje základný programový dokument rozvoja obce do roku 2015. Je to strategický plánovací nástroj so strednodobým charakterom. Poskytuje globálny pohľad na budúcnosť rozvoja obce, pričom sa podrobnejšie zaoberá rozvojovými ekonomickými, sociálnymi a environmentálnymi aspektmi. Zároveň PHSR obce Suchá nad Parnou vo svojej rozvojovej časti nadväzuje na programové dokumenty vyššej úrovne (región, VÚC).

Spracovanie PHSR je naplnením jedného zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princípu programovania. Spracovanie PHSR je nevyhnutnou podmienkou zapojenia obce do programov získania finančnej podpory zo štrukturálnych fondov a ďalších nástrojov Európskej únie, nakoľko musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou. Aby obec mohla vstupovať do projektov financovaných Európskou úniou ako žiadateľ o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov musí spĺňať dva nevyhnutné predpoklady:

- Musí mať schválený PHSR obce, v ktorom sa vytýči strategický cieľ rozvoja obce a určia sa postupné kroky na jeho dosiahnutie
- Musí mať schválený územný plán obce, ktorý na základe plánu rozvoja obce stanovuje komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce a stanovuje zásady jeho organizácie, vecnú a časovú koordináciu jednotlivých činností v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja

Obec má spracovanú a schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu. Predkladaný dokument PHSR je naplnením druhej požiadavky o úspešne sa zapojenie obce do štrukturálnych fondov EU.

I. VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Obec Suchá nad Parnou predstavuje typické vidiecke sídlo lokalizované v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine. Modelové územie je vymedzené na základe administratívnych hraníc, a to podľa územno-technickej jednotky (katastra). V rámci okresu Trnava leží kataster obce Suchá nad Parnou v stredozápadnej časti okresu, asi 6 km od okresného mesta Trnava (mapa 1). Zo severu susedí s Bolerázom, zo severovýchodu so Šelpicami, a juhovýchodu so Zvončínom, z juhu s Ružindolom, zo západu s Dlhou a severozápadu s Košolnou. Tvar katastra je mierne predĺžený v smere severovýchod – juhozápad, s nápadnými výbežkami na severe a na západe územia. Z priestorového aspektu je kataster vložený do akéhosi „prírodného kotla“, ktorého osou je tok Parná spolu s Podhájskym potokom. (mapa 1, obr. 1). Z priestorového aspektu je kataster rozdelený uvedenými tokmi na dve nerovnako veľké časti.

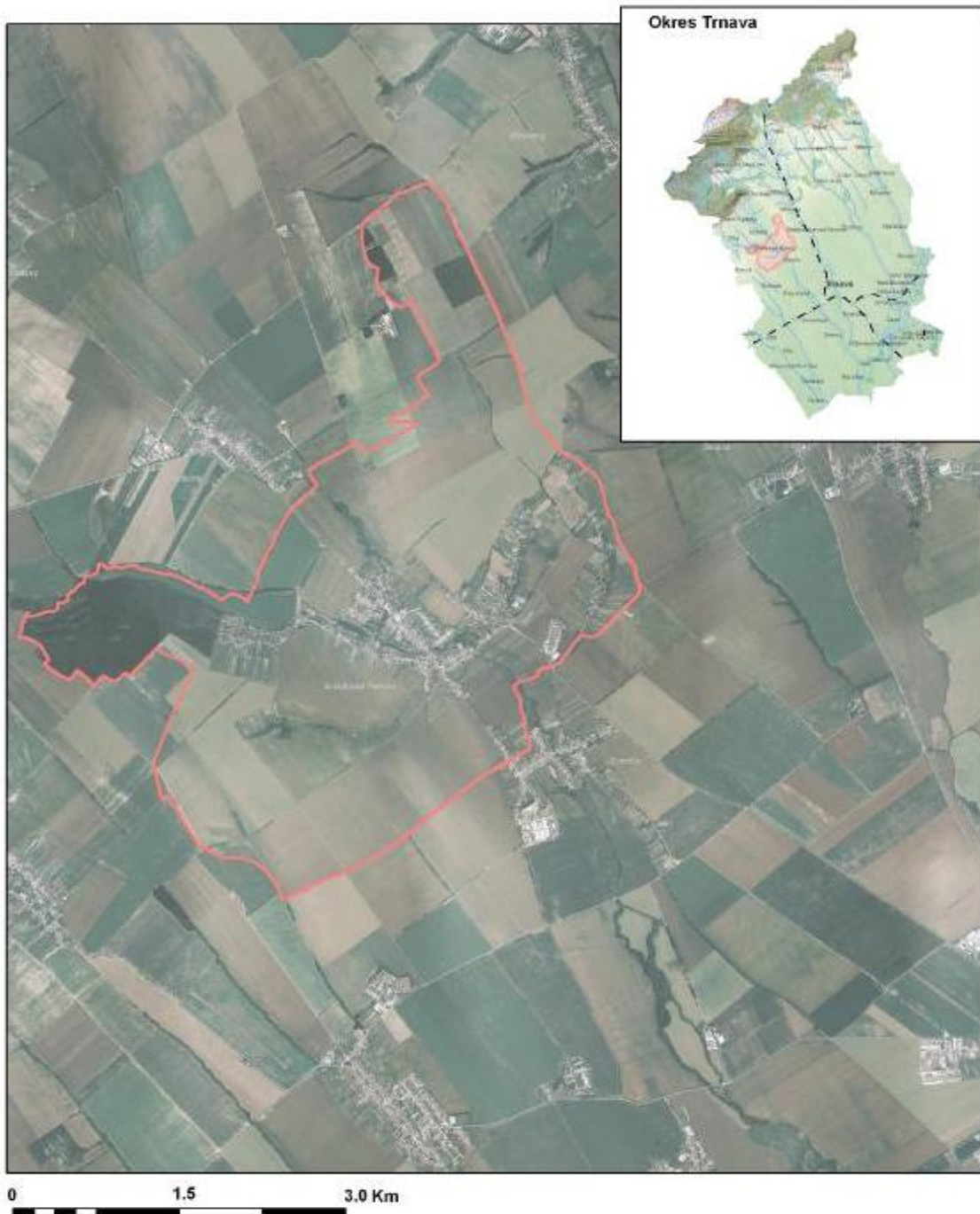
Z hľadiska prírodného obec leží na Trnavskej sprašovej tabuli. Poloha na najúrodnejších sprašových pôdach (černozeme a hnedozeme s vysokou produkčnou schopnosťou) spolu s priaznivými klimatickými podmienkami determinuje vysoký poľnohospodársky potenciál. V minulosti bohatú tradíciu malo aj vinohradníctvo, ktoré v súčasnosti v dôsledku nepriaznivých celospoločenských socioekonomických podmienok pre rozvoj vinohradníctva upadá. Obec leží na trase Malokarpatskej vínnej cesty.

Obr. 1: Historická snímka územia

Mapa 1: Vymedzenie územia

Autor: P. Kenderessy
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

Obec má priaznivú polohu vo vzťahu k lokalizácii vodných a energetických zdrojov, v blízkosti je lokalizovaný aj významný energetický zdroj – jadrová elektrárňa Jaslovské Bohunice. Obec má tiež významný rekreačný potenciál, ktorý je v súčasnosti aj intenzívne využívaný. Čiastočne v obci je zastúpený lesohospodársky potenciál naviazaný na lesný komplex Suchovský háj, v ktorom sa však v poslednom období stále viac preferuje ochrannársko-stabilizačná funkcia.

Veľmi priaznivá je i dopravná poloha. Obec leží v tesnej blízkosti krajského mesta Trnava a vhodná je i poloha k hlavnému mestu Bratislava, ktoré je vzdialené cca 50 km. Dopravná prepojenosť na uvedené mestá je dobrá. Obec má priame dopravné spojenie na obe mestá. Obec sa radí k väčším sídlam okresu. Predstavuje typické vidiecke sídlo poľnohospodárskej krajiny s výraznou obytno-obslužnou a rekreačnou funkciou. Je známa aj výraznými environmentálnymi aktivitami.

Z environmentálneho hľadiska možno obec charakterizovať problémami typickými pre poľnohospodársku krajinu – vytvorenie monofunkčnej intenzívne poľnohospodársky využívannej krajiny s nízkym stupňom ekologickej stability, s prejavmi erózie a v zimnom období s rizikom záplav. Kvalita životného prostredia je čiastočne nepriaznivo ovplyvňovaná aj v dôsledku susedného priemyselného centra mesta Trnava, kde sú lokalizované viaceré zdroje znečisťovania prostredia. Problémom je aj doprava, kde intenzívne zaťažené dopravné koridory prechádzajú priamo zástavbou sídla.

II. ANALÝZY

Cieľom analýz je spracovanie základnej charakteristiky (textovej aj grafickej) vlastností jednotlivých krajinnotvorných zložiek územia, vrátane človeka a jeho aktivít. Predstavujú výber, tvorbu, zhodnotenie a priestorovú diferenciáciu ukazovateľov vlastností krajiny a jej jednotlivých krajinnotvorných zložiek. Analýzy sú rozdelené do dvoch základných skupín:

- A) *analýzy zdrojov,*
- B) *analýzy súčasného stavu využitia zdrojov.*

II.1 Analýzy zdrojov

Analýzy zdrojov sú zamerané na zhodnotenie kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností jednotlivých zdrojov územia a ich priestorovej diferenciácie, ktoré vytvárajú determinujúci potenciál a priestorovú bázu jehorozvoja..

II.1.1 Prírodné abiotické zdroje

Abiotické zložky krajiny štruktúry predstavujú súbor tých prvkov krajiny a ich vzťahy, ktoré tvoria pôvodný a trvalý základ pre ostatné krajinné štruktúry. Predstavujú základné diferenciačné faktory rôznorodosti podmienok záujmového územia pre jednotlivé formy života. Vytvárajú existenčné podmienky pre rastlinstvo, živočíšstvo, ľudskú spoločnosť, jej aktivity a produkty, s ktorými vstupujú do vzájomnej interakcie.–Charakteristika abiotických zložiek bola urobená na základe štúdie Revitalizácia ekologickej siete intenzívne zaťaženej poľnohospodárskej krajiny Trnavskej tabule - Miestny územný systém ekologickej stability - Suchá nad Parnou, Zvončín (SAŽP, 2003).

Geologické pomery

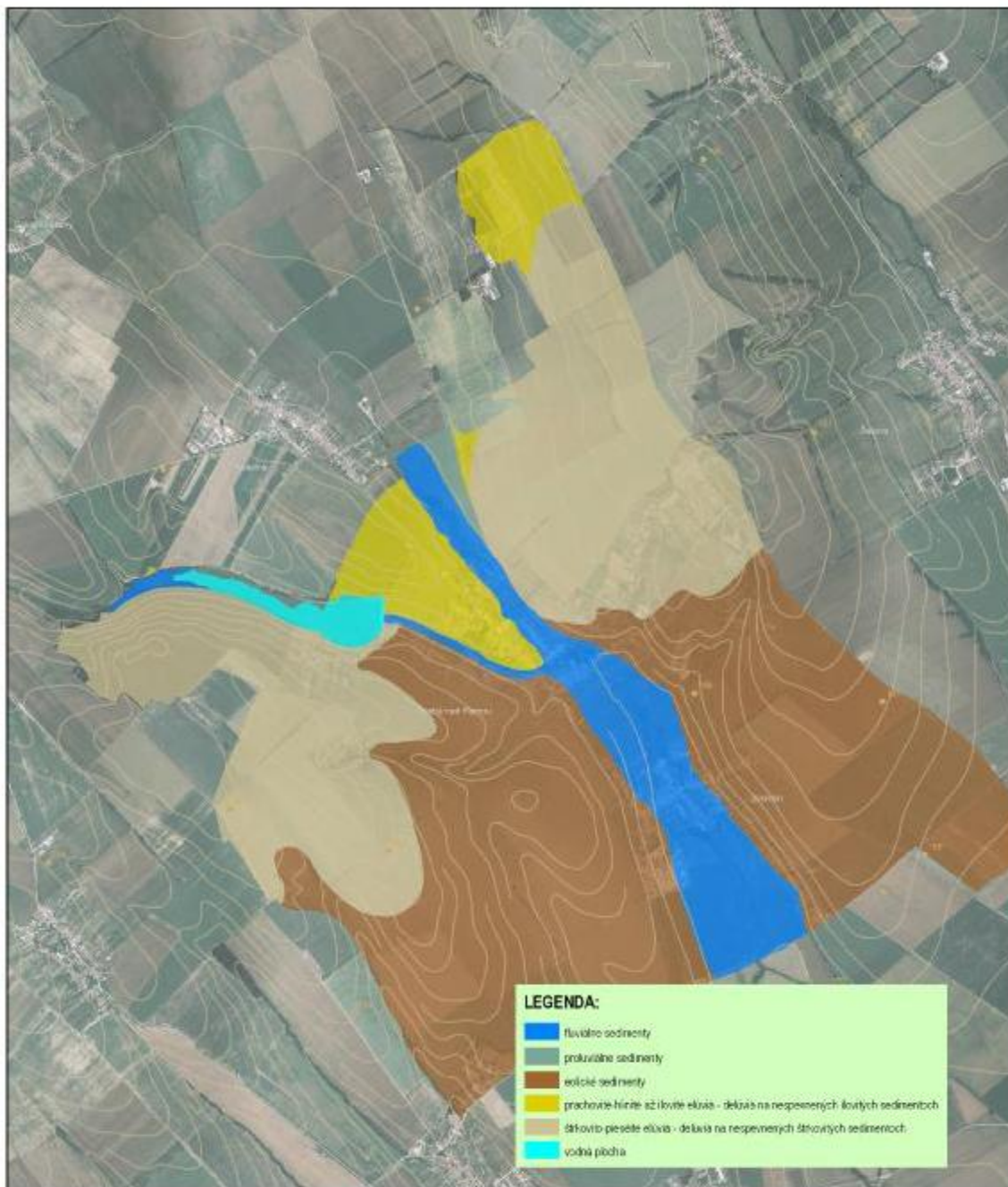
Geologická stavba územia (mapa 2) je významným faktorom ovplyvňujúcim genézu pôd, rozmiestnenie rastlinstva a živočíšstva a v rozhodujúcej miere aj možnosť hospodárskeho využitia krajiny tak pre technické, ako aj bioprodukčné činnosti.

Záujmové územie leží z geologického hľadiska na Podunajskej panve, ktorá začala vznikať v bádene (stupeň neogénu) a sformovala sa najmä v pliocéne (vrchné oddelenie neogénu) a vo štvrtohorách (Vaškovský, 1977). Podložie panvy tvorí prevažne kryštalinikum tektonických jednotiek Vnútrotných Karpát – tatríd a veporíd, na ktoré sú priamo uložené

neogéne sedimenty. Najstarší sedimentačný cyklus neogénnych sedimentov začína v bádene (tortóne) a potom v sarmate, kedy sa ukladali najmä piesčité, slienité a vápnité íly, bližšie k Malým Karpatom aj piesky a štrky.

Mapa 2: Geologické pomery

Autor: M. Vodičková
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

0 1.5 3.0 Km

Hlavnú výplň tvoria sedimenty pliocénu, zastúpené panónom a pontom. Panón sa začína usadzovaním vápnitých ílov, ktoré sú smerom do nadložia vystriedané pieskami s polohami pestrých ílov a štrkov. Vyššie polohy panónu tvoria zelené, modré a sivé piesčité íly. Pont zastupuje pestré súvrstvie sladkovodného pôvodu: prevládajúce jemnozrnné piesky sa striedajú s pestrofarebnými ílmi, miestami so štrkami. Kolárovska formácia predstavuje najvrchnejšiu časť pliocénu (levant), tvorenú monotónnymi sladkovodnými štrkami, ktoré sú miestami vyplnené pieskami a ílmi.

Z kvartérnych uloženín sú pre pahorkatiny typické eolické usadeniny – spraše, ktoré ležia na bazálnych kvartérnych štrkopieskoch a v záujmovom území pochádzajú z obdobia würmu. Vytvárajú miestami súvislé pokrovy na hladko modelovaných plochých chrbtoch. Ich hrúbka sa tu pohybuje v rozmedzí 10–20 m. Majú žltohnedú farbu, zložením sú monotónne, hlavnú zložku predstavujú prachovité častice, menej piesok a ílovité častice. Obsahujú drobné (1–2 cm) vápenaté konkrécie. Spraše sú situované v nižších nadmorských výškach.

Zo severozápadu nad nivou toku Parná na študované územie zasahuje úzky výbežok prolúviálnych sedimentov, ktoré Parná nahromadila na úpätí Malých Karpát a do depresie, rozkladajúcej sa medzi Hornými a Dolnými Orešanmi a Suchou nad Parnou. Sú holocénneho veku. Zloženie je pestré s prevahou štrkovito-hlinitej zložky.

Akumulácia spraší bola prerušovaná len na nive Parnej a jej prítoku Podhájskeho potoka. Tu sa ukladali fluválne sedimenty z materiálu transportovaného oboma tokmi. Ide predovšetkým o jemný materiál, tvorený ílmi, zahlineným pieskom až zahlineným jemným štrkom.

Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia SR (Atlas SSR, 1980) sa územie radí do Trnavskej pahorkatiny, ktorá patrí do podoblasti Podunajská pahorkatina, oblasti Podunajská nížina. Zjednodušene možno povedať, že v rámci Trnavskej pahorkatiny kataster patrí do Podmalokarpatskej pahorkatiny.

A) Typy a formy reliéfu

Územie má charakter prolúviálno-eolickej pahorkatiny a eolickej zvlnenej roviny. Z charakteristických eróznno-akumulačných foriem prevládajú svahy so slabým sklonom do 3,0°, ktoré zaberajú až 43,5% z plochy záujmového územia. Tvoria prechod od plochých chrbtov k nive Parnej. Najvyššie položené ploché chrbty sú zvyškami poriečnej rovne. Ich maximálna výška kulminuje v rozmedzí 230 až 240 m n.m. Výrazné zastúpenie majú svahy s miernymi sklonmi od 3,1° do 7,0°, ktoré sa tiahnu pozdĺž úvalín a dolín a miestami i nív. Tam, kde erózne procesy mali najlepšie podmienky na odnos materiálu, vznikli najstrmšie časti v katastri. Svahy tu majú sklonitosť od 7,1° do 18,0°. Najvýraznejšie sú na južných stráňach Suchovského hája nad vodnou nádržou. Menšie plochy strmých svahov tvoria začiatky dolín alebo úvalín, resp. ich kopírujú.

Medzi typické eolické formy patria úvaliny až úvalinové doliny. Viazu sa na depresné miesta. Z tohto dôvodu sú ich dná počas roka niekedy vyplnené občasnými vodnými tokmi. To platí najmä v čase jarného topenia sa snehu alebo v čase veľkých prírvalov dažďa. Z ďalších eróznno-akumulačných foriem možno spomenúť dve slabo rozvetvené doliny – Ružovú a Čertovu dolinu, majúce severojužný smer. Charakteristický je tvar roztvoreného „V“, pričom ich horné časti plynulo prechádzajú do susedných svahov. Pôvodne tieto doliny vznikli z eróznnych rýh a výmoľov, ktoré vytvorila voda stekajúca z priľahlých svahov, ktorých sklony sa neustále zvyšovali. Pôsobila tu najmä hĺbková erózia, menej bočná.

Najnižšie položené miesta v katastri sa nachádzajú na nive Parnej a Podhájskeho potoka. Sklonitosť je tu nulová, a tá sa mierne zvyšuje na 1° približne 50 až 100 m od toku. Pred vstupom do obce Suchá nad Parnou tok začína mierne meandrovať v úseku dlhom asi 700 m. Niva Podhájskeho potoka je slabo vyvinutá, maximálne dosahuje šírku 40 m. Rozširuje sa až pri ústí do Parnej. Niva Parnej sa v smere toku rozširuje miestami až na 700

– 750 m. Maximálna výška 240 m n.m. leží v Suchovskom háji na západnom výbežku územia a o niečo menej, 232 m n.m. severne od kóty Borová hora (227 m n.m.).

Z antropogénnych foriem sa výrazne ukazuje vodná nádrž Suchá, ležiaca v stredozápadnej časti katastra.

B) Morfometrická charakteristika

Z priestorového hľadiska má územie tvar plochého prírodného amfiteátra, rozdeleného nivami Parnej a Podhájskeho potoka, aký sa smerom k juhovýchodu roztvára do roviny. Hlavnú os územia tvorí Niva Parnej, smerom na juhozápad, resp. severovýchod sa výška nepatrne zvyšuje, pričom kulminuje na plochých chrbtoch, ktoré sú zvyškami poriečnej rovne.

Územie podľa typu reliéfu patrí do rovín až pahorkatín. V katastri Suchá nad Parnou, ktorý patrí do pahorkatín, sa relatívne výšky pohybujú v priemere od 50 do 80 m.

Sklonitosť územia je malá (tab. 1). Sklony sa pohybujú v rozpätí od 0° do 12°. Plochy do 1,0° sú charakteristické pre riečne roviny (nivy). Viazu sa i na zvyšky zarovnaných povrchov. Tu ich predstavujú ploché chrbty, ktoré ležia v najvyšších nadmorských výškach. Podľa tabuľky 1 prevládajú svahy od 1,1° do 3,0°. Takéto plochy predstavujú celú severnú časť záujmového územia. Keďže sa na svahoch so sklonom do 3° neprejavuje výrazne vodná erózia, sú tieto plochy vhodné na pestovanie širokosiatickych plodín. Podobne sa svahy s malým sklonom nachádzajú na juhovýchode územia, kde tvoria prechody medzi hladko modelovanými chrbtami. Takmer 1/5 územia tvoria svahy od 3,1° do 5,0°. Podľa pozorovania poľnohospodárov sa na týchto svahoch začína výraznejšie prejavovať vplyv vodnej erózie, môžu sa tvoriť malé ronové ryhy. Svahy so sklonmi nad 7,0° už predstavujú výrazné eróznodendračné formy reliéfu. Sú nebezpečné, pretože tu reálne prebiehajú rôzne svahové procesy, vrátane rôznych druhov erózie. Plochy so sklonmi nad 12° sú zastúpené najmenej (do 1%), preto nepredstavujú vážne nebezpečenstvo. A najviac na ich mieste sú zväčša lesné spoločenstvá.

Tab. 1: Plošné zastúpenie sklonov (v %)

Rozpätie sklonov	Plošné vyjadrenie v %
do 1,0°	14,0
1,1° - 2,0°	26,6
2,1° - 3,0°	26,7
3,1° - 5,0°	18,4
5,1° - 7,0°	8,2
7,1° - 12,0°	5,3
nad 12,0°	0,8

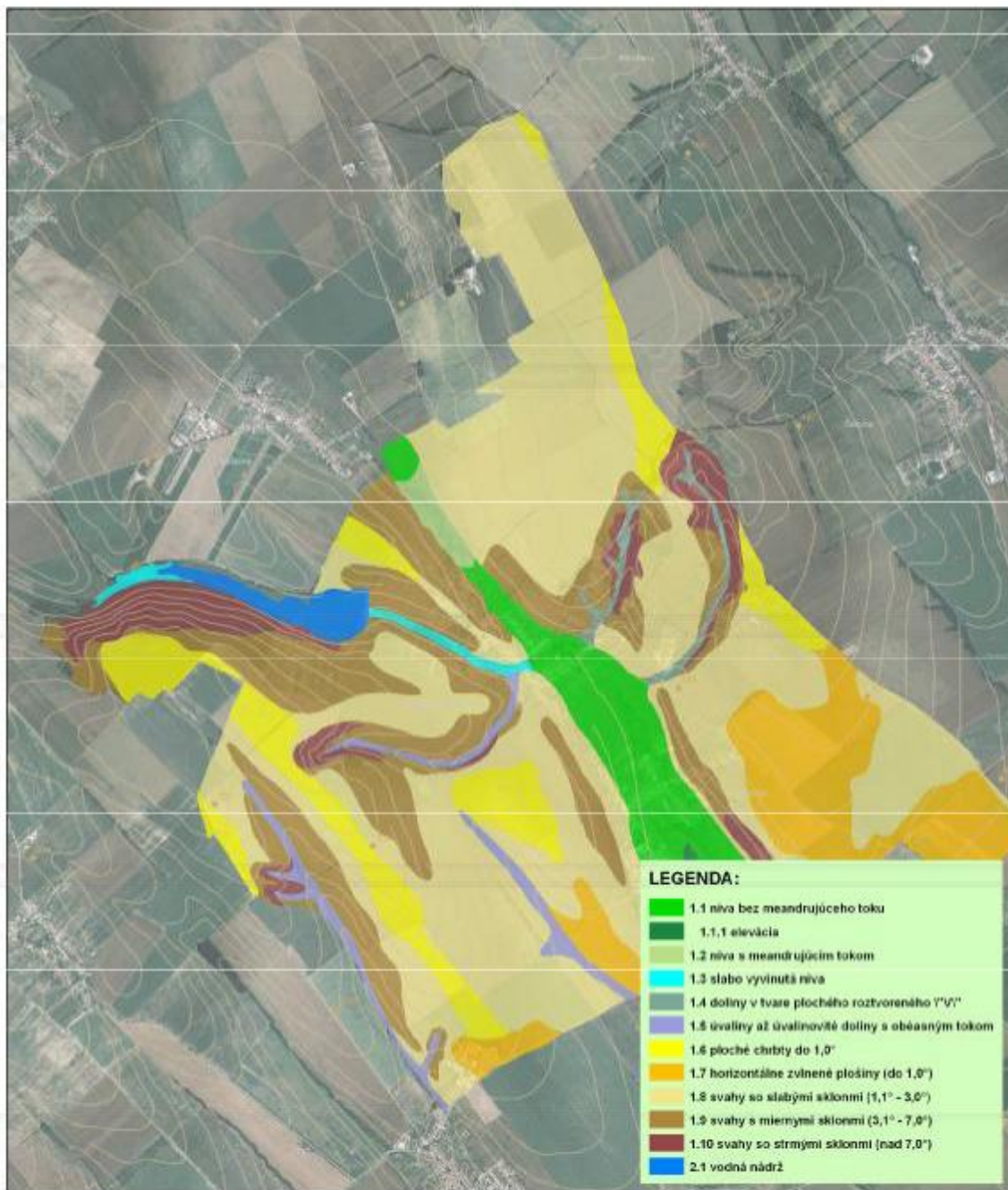
Zdroj: SAŽP, 2003

Výrazným faktorom ovplyvňujúcim poľnohospodársku výrobu, najmä pestovanie teplomilných plodín predstavuje oslnenie územia (expozícia). Podáva informáciu o tom, koľko slnečnej energie sa dodá na danú parcelu. Najviac energie dostávajú južné a juhovýchodné svahy. Okrem orientácie svahov voči svetovým stranám dôležitá je tiež expozičia svahov voči zrážkam a smeru toku energií, materiálu a informácií. Najväčšie zastúpenie má orientácia v smere východ, kam spadá až 26,5% územia a juh kam patrí 26,3% územia. 28,0% z rozlohy územia je orientovaných na západ. Najmenej územia je orientovaného na sever – 19,2%.

Podľa expoziácie tvoria svahy relatívne kompaktné plochy, menšie roztrúsené plochy sa viažu na úvaliny, doliny a nivy. V spojitosti so sklonmi je územie z praktického hľadiska vhodné pre poľnohospodársku výrobu. Možno jedinou výnimku tvorí západný výbežok so severnými svahmi so sklonmi nad 7,0°. V súčasnosti je toto územie zalesnené a reprezentuje lokalitu Ruchovského hája. Geomorfologické pomery sú zobrazené na mape 3.

Mapa 3: Geomorfologické pomery

Autor: M. Vodičková
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

0 1.5 3.0 Km

Hydrologické a hydrogeologické pomery

A) Povrchové vody

Os záujmového územia predstavuje tok Parná. Pramení v Malých Karpatoch, teda mimo záujmového územia, do ktorého vstupuje od severozápadu a opúšťa ho na juhovýchodnej strane. Smer i spád toku kopírujú územie, cez ktoré Parná preteká, teda Trnavskú pahorkatinu. Spolu s ostatnými tokmi vytvára na pahorkatine paralelnú riečnu sieť. V rámci katastra má jeden menší prítok – Podhájsky potok, ktorý tiež pramení v Malých Karpatoch. Patria do oblasti vrchovinná-nížinnej s dažďovo-snehovým typom odtoku. Najväčší prítok majú koncom jari, keď sa topí sneh a prichádzajú prvé väčšie dažde. Koncom leta a začiatkom jesene bývajú vodné stavy najnižšie. Výnimku tvoria pravidelné letné prívalové búrky. V zime pri silnom poklese teplôt uvedené toky spravidla zamrzajú. Z hydrologického hľadiska patrí územie do povodia Parnej.

Parná je z väčšej časti upravená. Neupravené sú len úseky západne od obce, kde sa vyskytuje líniová brehová drevinová vegetácia. V týchto miestach Parná aj mierne meandruje. Upravené časti sú len zriedka porastené samostatne, resp. v malých skupinkách, rastúcimi krovami alebo stromami. Podhájsky potok je upravený len niekoľko sto metrov východne od vodnej nádrže Suchá (foto 1).

K povrchovým vodám patria aj vodné plochy. V záujmovom území bola vybudovaná umelá vodná plocha na Podhájskom potoku – vodná nádrž Suchá. Leží západne od obce pod severnými svahmi Suchovského hája. Celkový objem nádrže pri zatopenej ploche 40,08 ha je 1,406 mil. m³. Maximálna hĺbka pri hrádzi je 9 m. Priemerná nadmorská výška hladiny nádrže pri maximálnom objeme je 180,5 m n.m. Akumulovaná voda z vodnej nádrže sa využíva na závlahy, extenzívny chov rýb a rekreačné účely. Nádrž znižuje aj povodňové prietoky (foto 2).

Foto 1: Tok Parná

Foto 2: Vodná nádrž Suchá

b) Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie územie spadá do rajónu QN 050 Kvartér Trnavskej pahorkatiny. Ich výskyt a hĺbka sú ovplyvnené geologickým podložím. Viazu sa hlavne k fluvialným a k neogénym sedimentom, menej k proluvialným sedimentom, ktoré tu zasahujú len okrajovo.

V neogénnych súvrstviach sa podzemná voda nachádza v priepustných piesčitých a štrkopiesčitých horizontoch v hĺbke od 21 m. Panvová skladba vrstiev podmieňuje vznik artézskych podzemných vôd. Priemerná výdatnosť sa pohybuje okolo 1,9 l.s⁻¹. Kvartérne podzemné vody sú bližšie k povrchu, priamo pri toku len do 1–2 m pod povrchom, ďalej od neho klesajú až na 3,6–4 m. Hladina podzemnej vody je v hydrodynamickej závislosti na

hladine Parnej a Podhájskeho potoka. Smer prúdenia podzemných vôd je totožný so smerom tokov t. j. zo SZ na JV. V čase výdatnejších zrážok môže v depresných oblastiach krátkodobo vystúpiť až na povrch. Na rozdiel od neogénnych podzemných vôd sú v záujmovom území kvartérne vody menej vhodné, ba nevhodné v dôsledku zvýšeného obsahu dusičnanov a baktérií.

Vo vode je rozpustných cca 870 mg.l⁻¹ minerálnych solí. Tvrdosť vody má hodnotu 29 °N, to znamená, že ide o značne tvrdú vodu. Má hydrogénuhličitano-vápenato-horečnatý charakter.

Pôdne zdroje

Územie je poľnohospodárskou krajinou (foto 3). Dokazuje to aj plošné vyjadrenie poľnohospodársky využívaných pôd, ktoré tvoria až 4/5 z katastra (mapa 6). Najväčšie zastúpenie majú hnedozeme. Z nich tvoria až 44,3% z celkovej rozlohy územia hnedozeme modálne (v praxi sa označujú ako hnedozeme kultizemné, pretože sa intenzívne využívajú a majú vrchné horizonty značne pozmenené) a hnedozeme luvizemné (22,4%). Tvoria súvislé areály a vyvinuté sú prevažne na slabo sklonených svahoch na sprašiach, menej na iných kvartérnych a neogénnych sedimentoch v podmienkach periodicky premyvneho vodného režimu. Z hľadiska produkčného potenciálu patria hnedozeme k našim najúrodnejším pôdam, umožňujúcim značnú variabilitu osevných postupov. Vzhľadom na nedostatok humusu si však vyžadujú intenzívne hnojenie. Tam, kde sú svahy o niečo strmšie, sú hnedozeme často ohrozované vodnou eróziou.

Foto 3: Pohľad na poľnohospodársku krajinu - k. ú. Suchá nad Parnou

Na strmších svahoch (5° a viac) sa odnosom humusovej vrstvy vytvorili hnedozeme erodované alebo až regozeme modálne. Ich produkčný potenciál je znížený, pretože je eróziou silne postihnutá práve humusová zložka. V katastri zaberajú nezanedbateľné, relatívne súvislé plochy (takmer 10%), na ktorých treba dodržiavať protierózne opatrenia, aby nedochádzalo k ešte väčším poľnohospodárskym škodám.

V depresii s občasným tokom, ležiacej južne od obce, sa vyvinul pseudoglej modálny. Zaberá necelé 1%. Nie je vhodný na poľnohospodárske využitie. Tvorí vhodné prostredie pre vlhkomilné spoločenstvá, ktoré v agrárnej krajine zvyšujú ekologický potenciál.

Na nive Parnej sa vytvorili čiernice modálne (podobne ako u hnedozemí modálnych sa dá hovoriť už o čierniciach kultizemných). Ich vznik je viazaný na staršie aluviálne sedimenty v podmienkach výparného režimu, pričom ich vývoj nie je rušený záplavami. Z produkčného hľadiska sú to najúrodnejšie pôdy, ale na druhej strane bývajú často degradované. V rámci záujmového územia existujú plochy, ktoré patria k lesnému fondu.

Z hľadiska zatriedenia pôd do pôdných druhov patria všetky pôdy katastra Suchá nad Parnou do kategórie stredne ťažkých hlinitých pôd. Tieto pôdy sú aj z poľnohospodárskeho využitia najvhodnejšie. Pôdne typy a pôdne druhy riešeného územia sú zobrazené na mape 4.

Klimatické pomery

Záujmové územie patrí do teplej klimatickej oblasti charakterizovanej priemernou početnosťou 50 a viac letných dní za rok, s denným maximom teploty viac ako 25 °C. V rámci teplej klímy územie spadá do dvoch okrskov (Atlas krajiny SR, 2004):

- okrsk T2 – teplý, suchý s miernou zimou – charakteristický pre severnú a západnú časť riešeného územia,
- okrsk T4 – teplý, mierne suchý s miernou zimou – charakteristický pre južnú a východnú časť riešeného územia.

Teplej oblasti, do ktorej spadá záujmové územie, zodpovedá aj charakteristika priemerných teplôt záujmového územia. Podľa dlhodobého priemeru k najteplejším mesiacom patria júl (19,8 °C) a august (19,7 °C), k najchladnejším december až február. Z viacročného sledovania teplôt vzduchu badať postupný nárast priemerných ročných teplôt. V roku 2000 priemerná ročná teplota dosahovala hodnotu 10,3 °C. Trvanie mesačného svitu dosahuje hodnotu 1 877 hod/rok. Z dlhodobých priemerov vidno, že na rok pripadá priemerne 69,7 letných dní s teplotou vyššou ako 20 °C, 16,3 tropických dní s teplotou vyššou ako 30 °C. Tropické dni sú najčastejšie v mesiacoch júl–august, menej v mesiacoch jún a september. Mrazových dní s teplotou nižšou ako 0 °C je priemerne 95,7. Najčastejšie sú v mesiacoch december–február, menej v mesiacoch október–november a marec–apríl. Ľadových dní s teplotou, ktorá po celý deň nevystúpila nad 0 °C je priemerne 29,3 za rok, s najväčšou početnosťou v mesiacoch december–február (Izakovičová a kol., 2002).

S teplotou vzduchu úzko súvisí aj relatívna vlhkosť vzduchu. Najvyššia relatívna vlhkosť je v zimných mesiacoch, kedy prevláda západné alebo severozápadné prúdenie vzduchu, ktoré prináša vlhký morský (oceánsky) vzduch. Najnižšia vlhkosť nie je v letných mesiacoch, akoby sa to očakávalo, ale v jarných mesiacoch (apríl–máj).

Zrážky spolu s teplotou vzduchu predstavujú základnú klimatickú charakteristiku daného územia. Zrážky môžu na územie padnúť v kvapalnom stave alebo v tuhom v podobe snehu (krúp). Priemerne ročne na území spadne od 550 do 650 mm atmosférických zrážok. Dlhodobý ročný priemer je 524 mm. Najviac zrážok spadá v mesiacoch máj–september, najmenej v mesiacoch január–apríl. Z dlhodobého hľadiska je relatívne suchým mesiacom aj október. Zrážky v zimnom období súvisia s priemerným počtom dní so snehovou pokrývkou. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou počas roka dosahuje hodnotu 41 dní a maximálny počet dní so snehovou pokrývkou dosahuje hodnotu 83 dní (Sireco, 2002).

Oblačnosť ako jeden z dôležitých klimatických činiteľov výrazne ovplyvňuje niektoré ďalšie klimatické faktory, akými sú skutočný slnečný svit, teplota vzduchu a nepriamo zrážkové pomery. Oblačnosť je maximálna v zimných mesiacoch. Výrazný zvýšený skok nastáva v prechode z jesene do zimy, a naopak, výraznejšie zníženie oblačnosti nastáva v apríli. September je opäť tzv. druhým minimom oblačnosti, podobne ako pri zrážkach.

Mapa 4: Pôdne typy a pôdne druhy

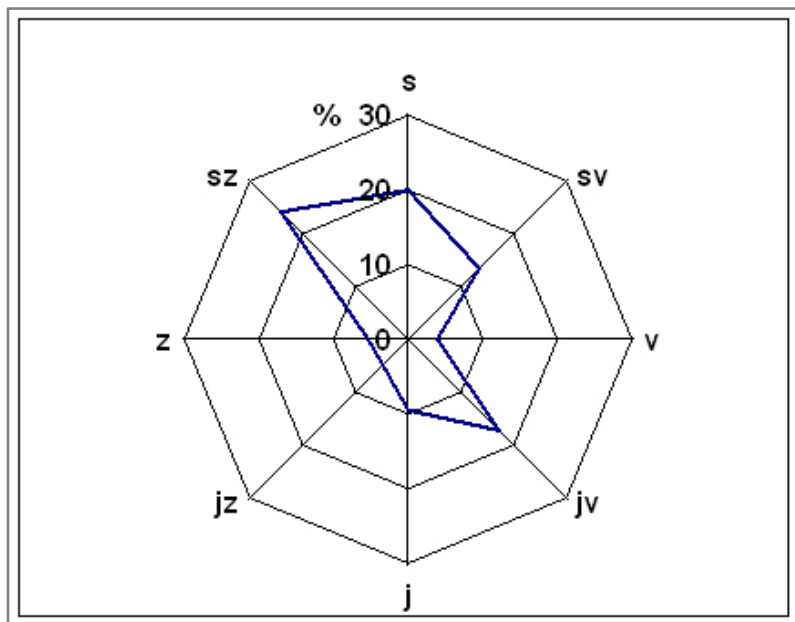
Autor: M. Vodičková
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

Vzhľadom na rovinný charakter a otvorenosť územia, je lokalita pomerne dobre vetraná, čo je priaznivé z hľadiska rozptylu znečisťujúcich látok. Činnosť vetra je najintenzívnejšia najmä vo vrchných partiách hladkých chrbtov. Tu spôsobuje časté prachové búrky v období, keď sú polia suché a obnažené. Prevládajúci smer vetra je severozápadný. Ďalšími častými smermi vetrov sú JV a S smer. Najmenší význam má prúdenie vzduchu z juhozápadu, juhu a východu. Najvyššiu rýchlosť dosahujú vetry SZ

s priemernou rýchlosťou vetra 5,6 m/s a JV s 5,0 m/s. Priemerná hodnota maximálnej rýchlosti vetra dosahuje hodnotu 32,6 m/s. Výskyt bezvetria je veľmi nízky. Podiel bezvetria v rokoch 1991–2000 dosahoval hodnotu 2,2%. Veterné pomery záujmového územia sú vyjadrené formou veternej ružice (obr. 2).

Obr. 2: Ružica početností smerov vetra v %

II.1.2 Prírodné biotické zdroje

Analýza biotických podmienok záujmového územia je zameraná na špecifikáciu, charakteristiku a priestorovú diferenciáciu vlastností živej zložky krajiny. Analýza biotických zložiek krajiny riešeného územia bola rozdelená do dvoch základných blokov - charakteristiky rastlínstva a živočíšstva. Charakteristika biotických zložiek bola, podobne ako charakteristika abiotických zložiek, urobená na základe štúdie Revitalizácia ekologickej siete intenzívne zaťaženej poľnohospodárskej krajiny Trnavskej tabule - Miestny územný systém ekologickej stability - Suchá nad Parnou, Zvončín (SAŽP, 2003).

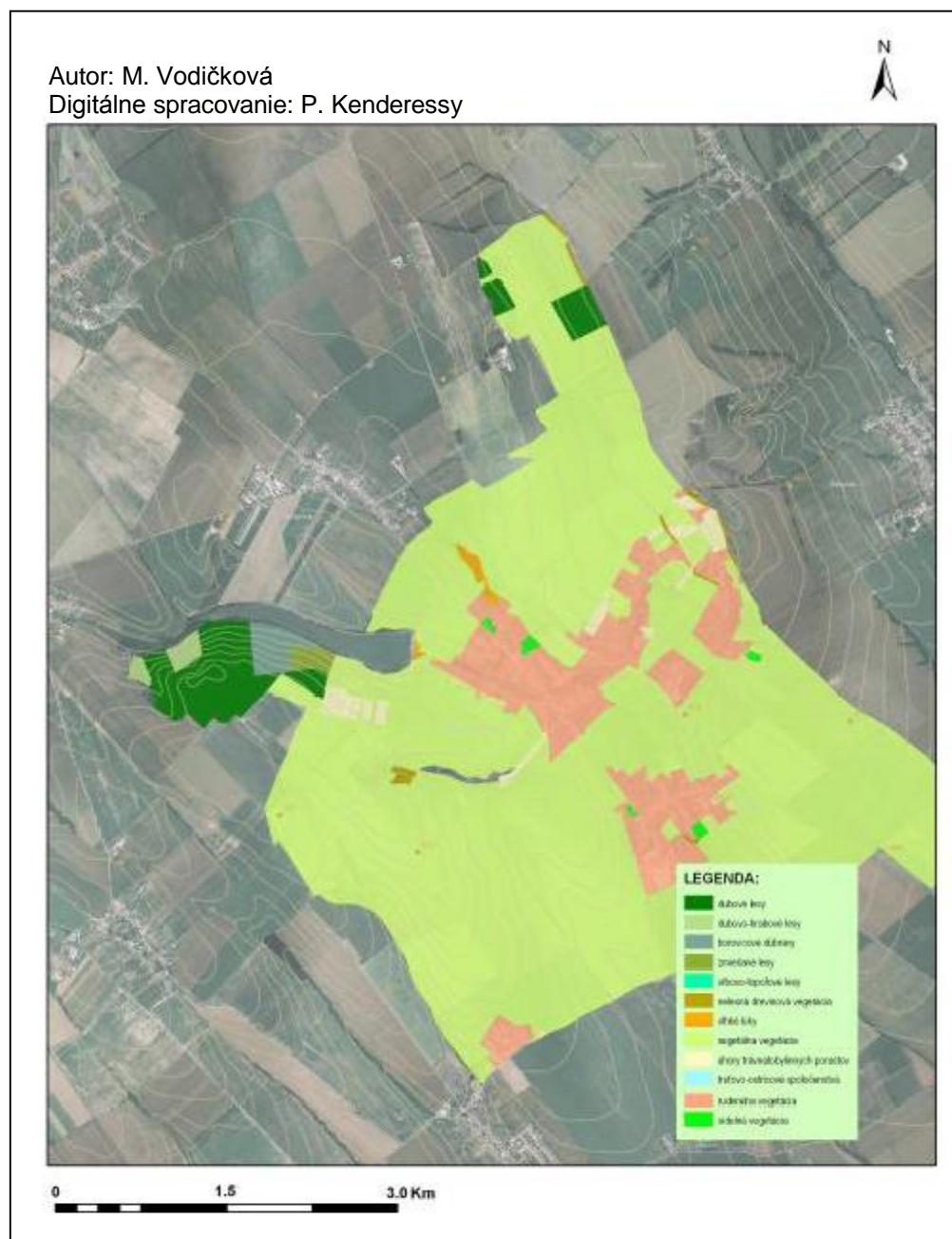
Rastlínstvo

Podľa fytogeografického členenia patrí územie do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), podoblasti vlastnej panónskej flóry (*Eupannonicum*), do okresu Podunajská nížina. V druhovom zložení prirodzenej i synantropnej vegetácie sa to prejavuje dominantným zastúpením teplomilných druhov.

Súčasná vegetácia sa výrazne líši od pôvodnej. Namiesto lesných porastov, ktoré pôvodne pokrývali takmer celé územie, prevládajú agrocenózy s pestovanými monokultúrami plodín. Porasty s prirodzeným druhovým zložením sa na území vyskytujú zriedka a zvyšky, väčšinou pozmenených lesných spoločenstiev, sa obmedzujú len na niekoľko malých plôch.

Hodnotenie rastlínstva bolo rozdelené do nasledovných skupín (mapa 5):

Mapa 5: Reálna vegetácia

Mäkké lužné lesy – predstavujú zvyšky lužných lesov pozdĺž toku Parná a jeho prítoku Podhájsky potok. Existujú na ich neupravených úsekoch. Brehové porasty tvoria rôzne formácie. Od samostatných drevín cez skupinky krovín až po niekoľko desiatok metrov dlhé úseky, najlepšie sú vyvinuté na neupravených brehoch tokov. Vrbovo-topoľové lužné lesy sa v území čiastočne zachovali popri neupravenej časti potoku Parná vo forme úzkeho pobrežného pásu. V stromovom poschodí dominujú vrby - vrba biela (*Salix alba*), v. krehká (*S. fragilis*), ďalej jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), topoľ čierny (*Populus nigra*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí je typickým zástupcom baza čierna (*Sambucus nigra*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), zriedkavejšia je vrba trojtyčinková (*Salix triandra*), z lianovitých druhov chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*) a plamienok plotný (*Clematis vitalba*). Bylinné poschodie tvorí najmä kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*). Vyskytujú sa tu i druhy susediacich spoločenstiev pasienkov a ornej

pôdy. Podobný charakter majú i brehové porasty vodnej nádrže Suchá a lesný porast pri prítoku vodnej nádrže. Zo severozápadnej strany vodnej nádrže sú vysadené kultivary severoamerických topoľov *Populus x canadensis*.

Dubovo-hrabové lesy – v minulosti patrili k najrozšírenejším spoločenstvám v území. Dnes sú na ich mieste polia a vinice. Zvyšky sa vyskytujú viac-menej ostrovčekovito v podobe hájov. Na severe katastra obce v lokalite Dubník a nad hospodárskym dvorom Podbor sú tieto háje tvorené čisto dubinami. Na západe katastra leží rozlohou najviac kompaktná lesná plocha – Suchovský háj (foto 4). V stromovom poschodí dominuje dub letný (*Quercus robur*), vyskytuje sa i dub cerový (*Quercus cerris*), d. zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Podobne ako v iných lokalitách, i v Suchovskom háji bola vysádzaná borovica. Z tohto dôvodu tu možno nájsť aj plochy zmiešaných listnato-ihličnatých drevín, v ktorých prevláda práve borovica, sekundárne gaštan jedlý. Menej je zastúpený javor, lipa a jaseň (od 5 do 15 %). Krovinné poschodie tvorí drieň obyčajný (*Cornus mas*), brekyňa obyčajná (*Sorbus torminalis*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), slivka trnková (*Prunus spinosa*). Pre bylinné poschodie je typický kamienkovec modropurpurový (*Lithospermum purpureocaeruleum*), mednička jednokvetá (*Melica uniflora*), prvosienka jarná (*Primula veris*), medunica medovkolistá (*Melittis melissophyllum*), reznáčka hájna (*Dactylis polygama*) a kokorík mnohokvetý (*Polygonatum multiflorum*).

Foto 4: Pohľady na Suchovský háj

Líniové porasty drevín – okrem spomínaných brehových porastov sa vyskytujú na medziach, popri cestách, plotoch, na terénnych zlomoch, v okolí technických objektov – poľnohospodárskeho areálu, ihriska a pod. Ich druhové zloženie je rôznorodé, niektoré tvorí viac druhov a uplatňujú sa v nich druhy pôvodných drevín, v iných sa vyskytujú i ovocné dreviny. Stromoradia ovocných drevín sú najviac zastúpené popri cestách. Typické sú pre ne domáce druhy ako slivka, jabloň, čerešňa, hruška, ale i orech vlašský. Často bývajú premiešané s pôvodnými alebo umelo vysadenými druhmi. Z introdukovaných druhov je najviac rozšírený agát biely (*Robinia pseudoaccacia*), ktorý prenikol v minulosti do mnohých plošných i líniových porastov drevín, ktoré boli jeho inváziou značne pozmenené a obsadzuje i voľné miesta, na ktorých bola vegetácia poškodená, alebo odstránená ľudskou činnosťou. V agátových porastoch sa v krovinnom poschodí najčastejšie vyskytuje baza čierna (*Sambucus nigra*), v bylinnom poschodí prhláva dvojdomá (*Urtica dioica*), balota čierna (*Ballota nigra*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), torica japonská (*Torilis japonica*), lastovičník väčší (*Chelidonium majus*), bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum*). Pri vodnej nádrži, ale i v rámci intravilánov obcí boli umelo vysadené monokultúry šľachtených euroamerických topoľov (*Populus x canadensis*), ktoré vytvárajú umelú líniovú zeleň. Na hranici sídla je líniový porast tvorený smrekom pichľavým (*Picea pungens*). Špecifickými líniovými prvkami sú novovytvorené terestrické biokoridory v lokalite Na doline. Ide o biokoridor budovaný na princípe preferovanej výsadby pôvodných druhov drevín. Základ porastu tvorí dub (zimný a letný), lipa a javor s podrastom pôvodných druhov krov

a prímiesou rýchlo rastúcich drevín, ako je topoľ, čerešňa a vrbá. Líniové prvky sa okrem zabezpečovania migrácie a výmeny genetických informácií, výraznou mierou podieľajú na zvýšení priestorovej stability poľnohospodárskej krajiny, v ktorej tiež plnia funkciu vetrolamu, útočiska poľovnej zveri, ako aj významného mikroklimatického, hygienického a estetizačného a krajínovotvorného prvku (foto 5).

Foto 5: Líniové porasty – brehový porast a novovysadený biokoridor na Doline

Kroviny – najviac rozšírenými spoločenstvami krovín v území sú trnkové kroviny (zväz *Prunio spinosae*), tvorené predovšetkým slivkou trnkovou (*Prunus spinosa*), ružou šíповou (*Rosa canina* agg.), ďalej sa tu vyskytuje hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Euonymus europea*), z bylín lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*). Vytvárajú líniové i plošné porasty na poľných medziach, na terasách svahov, pozdĺž výmoľov, okolo oplotení a na plochách, ktoré prestali byť pravidelne obhospodarované. V krovínach okolo plotov záhrad je častý nepôvodný druh kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*). Pozdĺž vodného toku Parná, na neupravených úsekoch nájdeme kroviny tvorené vrbou trojtyčinkovou (*Salix triandra*), v. bielou (*S. alba*), v. krehkou (*S. fragilis*).

Stojaté vody a močiare – sú reprezentované lokalitou Suchovskej priehrady. Spoločenstvá sú zastúpené triedami Lemneta, Phragmiti-Magnocaricetea a Potametea. Porasty z triedy Lemneta sú nezakorenené a teda voľne pohyblivé. Zastupuje ich napr. žaburinka menšia (*Lemna minor*) a spirodelka mnohokoreňová (*Spirodella polyrrhiza*). V plytších, okrajových častiach vodných plôch sa vyskytujú druhovo chudobné spoločenstvá vodných rastlín zakorenených na dne, s listami ponorenými alebo plávajúcimi na hladine, tvorené rožkatcom ponoreným (*Ceratophyllum demersum*) a horčiakom obojživelným (*Persicaria amphibia*). Okraje vodnej nádrže sú porastené spoločenstvami trste a vysokých ostríc triedy Phragmiti - Magnocaricetea. Tieto pobrežné zárazy sú tvorené trstou obyčajnou (*Phragmites australis*), pálkou úzkolistou (*Typha angustifolia*), p. širokolistou (*T. latifolia*), miestami sa vyskytuje škripinec jazerný (*Schoenoplectus lacustris*), ježohlav vzpriamený (*Sparganium erectum*), okrasa okolíkatá (*Butomus umbellatus*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), žabník skorocelový (*Alisma plantago – aquatica*), ľulok sladkohorký (*Solanum dulcamara*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), nezábudka močiarna (*Myosotis palustris*), konopáč obyčajný (*Eupatorium cannabinum*), vrbica vrbolistá (*Lythrum salicaria*), ostrica štíhla (*Carex acuta*), o. ostrá (*Carex acutiformis*), o. pobrežná (*C. riparia*) a i. Fragmentárne sa toto spoločenstvo vyskytuje i v úseku Podhájskeho potoka pod mostom v centre obce (foto 6).

Foto 6: Typické rastlinné spoločenstvá

Trávnatobylinné porasty – trávnatobylinné porasty lúčneho alebo pasienkového charakteru sú v území veľkou vzácnosťou. Vyskytujú sa v podobe malých fragmentov v lokalite Stará hora, Vlčia a Ružová dolina, popri toku Parná a v trávnatých pásoch popri cestách. Sú to prevažne porasty patriace do triedy Molinio - Arrhenatheretea. Z tráv sa v týchto spoločenstvách vyskytuje ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), zo širokolistých bylín napr. ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), ranostaj pestrý (*Securigera varia*) a iné. Mozaikovite vyvinuté nachádzame toto spoločenstvo i v trávnatých pásoch popri cestách. Cennejším územím je lokalita Remíz, kde sa vyskytuje typ ovsíkovej lúky suchších stanovišť s druhmi ako stoklas vzpriamený (*Bromus erectus*), kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), zvonček kľbkatý (*Campanula glomerata*), zanoväť rakúska (*Chamaecytisus austriacus*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), z ďalších druhov nájdeme v území ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), pakost lúčny (*Geranium pratense*), ranostaj pestrý (*Securigera varia*), túžobník obyčajný (*Filipendula vulgaris*). Veľkú pokryvnosť začínajú mať i druhy úhorových štádií - mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), smľz kroviskový (*Calamagrostis epigeios*). Vyskytuje sa tu i chránený rastlinný druh klinček kopcový pravý (*Dianthus collinus subsp. collinus*).

Úhory trávnatobylinných porastov – sú v posledných rokoch v území časté. Väčšina takýchto porastov vznikla z ladom ležiacej ornej pôdy, niekoľko rokov neobhospodarovanej, prirodzeným procesom zatrávňovania. Mnohé z nich dosť rýchlo zarastajú krovínami ako napr. slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), ruža šíповá (*Rosa canina agg.*) a i. V bylinnom poschodí prevažujú druhy tráv ako pýr plazivý (*Elytrigia repens*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), z ďalších druhov sú to napr. pupenec roľný (*Convolvulus arvensis*), palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium agg.*), vesnovka obyčajná (*Cardaria draba*).

Sídelná vegetácia – je charakterizovaná predovšetkým preddomovými záhradkami a parkovou vegetáciou. V preddomových záhradách dominujú najmä ihličnany. Typické sú aj kvetinové predzáhradky. Celková plocha verejnej vegetácie v obci dosahuje 2,02 ha, z toho na parkovú vegetáciu pripadá 1,15 ha. Parková vegetácia je zastúpená lokalitou parku v centre obce, kde spolu s lokalitou okolia kostola a v školskej záhrade bolo vytvorené v rokoch 2002-2005 urbánne biocentrum (foto 7). Bolo zriadené na ploche 3 500 m². Ide o výsadbu vegetácie v intraviláne sídla na báze krajinnoekologických princípov. Biocentrum bolo vytvorené rekonštrukciou plôch okrasnej vegetácie v obci, a to nahradením stanovištné nevhodných, prípadne poškodených drevín, druhmi vhodnými pre dané krajinnoekologické podmienky. Pri výbere drevín boli zároveň kladené vyššie estetické požiadavky, ako aj veľkostné obmedzenia. Pri výsadbe boli preferované druhy a kultivary pôvodných, resp. cudzokrajných listnatých drevín s tradičným vzhľadom a atraktívnymi plodmi a kvetmi pre včely a vtáctvo. Boli tu vysadené napr. lipa veľkolistá (*Tilia platyphylla*), lipa malolistá (*Tilia*

cordata), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), breza previsnutá (*Betula pendula*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*). Okrem toho bola výsadba z estetického hľadiska doplnená o krovinovú a bylinnú zložku (Štefunková, Izakovičová, Špulerová, 2001).

Foto 7: Urbánne biocentrum

Segetálna vegetácia – segetálna vegetácia je v území značne rozšírená, nakoľko väčšina územia je intenzívne poľnohospodársky využívaná. V poľných kultúrach okrem pestovaných druhov nachádzame množstvo burinových druhov. V obilninách nájdeme druhy ako hlaváčik letný (*Adonis aestivalis*), hviezdica prostredná (*Stellaria media*), mak vlčí (*Papaver rhoeas*), horčica roľná (*Sinapis arvensis*), bar zelený (*Setaria viridis*), čistec ročný (*Stachys annua*), ostrôžka poľná (*Consolida regalis*), parumanček nevoňavý (*Tripleurospermum perforatum*), pupenec ročný (*Convolvulus arvensis*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), hrachor hľuznatý (*Lathyrus tuberosus*) a pod. V okopaninách sa najlepšie darí druhom, ktoré sa môžu vegetatívne rozmnožovať z podzemných orgánov uložených hlboko v pôde, napr. pupenec ročný (*Convolvulus arvensis*), mlieč roľný (*Sonchus arvensis*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*) a i. Vo floristickom zložení týchto spoločenstiev majú dôležitú úlohu nitrofilné druhy, napr. galinsoga drobnokvetá (*Galinsoga parviflora*), ľulok čierny (*Solanum nigrum*), hluchavka objímavá (*Lamium amplexicaule*), bažanka ročná (*Mercurialis annua*), láskavec ohnutý (*Amaranthus retroflexus*), zemedym lekárske (*Fumaria officinalis*). Na výslunných, teplých polohách sú vysadené trvalé kultúry viniča hroznorodého. Sú to predovšetkým intenzívne veľkovýrobné vinohrady, kde sa v krátkych intervaloch medzi obrábaním môžu uplatniť iba druhy, ktoré rýchle rastú a dokážu svoj životný cyklus viackrát do roka opakovať, napr. hviezdica prostredná (*Stellaria media*). V extenzívnych a opustených vinohradoch sa však vytvárajú podmienky pre existenciu mnohých vzácných a ohrozených druhov rastlín.

Ruderálna vegetácia – ruderálna vegetácia sa v území vyskytuje na stanovištiach výrazne ovplyvnených ľudskou činnosťou, alebo na stanovištiach človekom vytvorených. Vyskytujú sa najviac v intraviláne, ale nájdeme ich aj pri poľných cestách, poľnohospodárskych objektoch, smetiskách. K druhom, ktoré sa najčastejšie vyskytujú na ruderálnych stanovištiach patria napr. balota čierna (*Ballota nigra*), prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum*), kosáčik obyčajný (*Falcaria vulgaris*), neofytne druhy: astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) (foto 8).

Foto 8: Príklad ruderalnej vegetácie

Živočíšstvo

Záujmové územie je súčasťou zoogeografickej oblasti, ktorú charakterizuje výskyt stepných druhov živočíchov a ich zoocenóz v dotyku s druhmi karpatských lesov. Ide o panónsku oblasť eurosibírskej provincie stepí s výskytom mnohých teplomilných druhov, ktoré sa rozšírili z refúgií treťohornej fauny ležiacich v oblasti Stredomoria (mediteránu). Predovšetkým ide o populácie z ponticko – mediteránneho centra (Buchar, 1983).

Faunistická charakteristika záujmového územia je uvedená podľa najrozšírenejších a typických biotopov v území (Izakovičová, Hrnčiarová, Moyzeová, 2001):

Tečúce vody a pobrežné biotopy – v území sa jedná o toky Parná a Podhájsky potok. Z rýb boli v toku Parná zistené druhy: pleskáč vysoký (*Abramis brama*), belička európska (*Alburnus alburnus*), štika severná (*Esox lucius*), karas striebřistý (*Carassius auratus*), kapor obyčajný (*Cyprinus carpio*), jalec maloústý (*Leuciscus leuciscus*), ovsienka striebřistá (*Leucaspius delineatus*), ostriež zelenkastý (*Perca fluviatilis*), plotica červenooká (*Rutilus rutilus*), červenica ostrobruchá (*Scardinius erythrophthalmus*) (Trnka, 1997). Možno tu predpokladať výskyt aj týchto druhov: čík európsky (*Misgurnus fossilis*), hrúz škvrnitý (*Gobio gobio*), plž severný (*Cobitis taenia*) a zubáč veľkoústý (*Stizostedion lucioperca*). Ichtyofauna toku je značne ovplyvňovaná zarybňovaním vodnej nádrže Suchá. Takýmto spôsobom vo vode prežíva rybníčný (kultúrny) kapor, rozširuje sa invázny druh karasa (*Carassius auratus*). Z obojživelníkov žijú pozdĺž Parnej: kunka červenobruhá (*Bombina bombina*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*) a ropucha zelená (*Bufo viridis*), rosníčka zelená (*Hyla arborea*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*), skokan zelený (*Rana esculenta*), skokan rapotavý (*Rana ridibunda*) a skokan hnedý (*Rana temporaria*). Plazy žijúce pri vode zastupuje užovka obojková (*Natrix natrix*). Typickými druhmi vtákov vodného toku sú: rybárik riečny (*Alcedo atthis*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*). Z cicavcov viazaných na vodné a pobrežné biotopy sa v území vyskytujú: hryzec vodný (*Arvicola terrestris*), myška drobná (*Micromys minutus*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), duloonica väčšia (*Neomys fodiens*), predpokladá sa i výskyt duloovnice menšej (*Neomys anomalus*), ondatra pižmová (*Ondatra zibethica*) a potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*).

Lužné lesy sú tvorené zvyškami lužných lesov pozdĺž vodných tokov Parná a Podhájsky potok. Osobitný význam majú staré jedince vrby bielej, kde v ich odumierajúcich kmeňoch sa vyskytujú početné druhy vzácnych druhov hmyzu. Typickými druhmi stavovcov sú: žaby – rosníčka zelená (*Hyla arborea*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*) a skokan štíhly (*Rana dalmatina*), vtáky – brhlík lesný (*Sitta europaea*), červienka (*Erithacus rubecula*), d'ateľ

veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ malý (*D. minor*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*T. philomelos*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibkárik sykavý (*Ph. sibilatrix*), kúdeľníčka lužná (*Remiz pendulinus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), penica hnedokrídla (*S. communis*), penica popolavá (*S. curruca*), penica slávikovitá (*S. borin*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), slávik krovinový (*Luscinia megarhynchos*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), sýkorka bielolíca (*P. major*), škorec lesklý (*Sturnus vulgaris*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*), vrabec poľný (*Passer montanus*), žlna zelená (*Picus viridis*). Častý je i bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), ktorého voľná populácia je udržiavaná poľovníckou starostlivosťou. Z cicavcov v biotopoch lužných lesov žijú napr.: jež bledý (*Erinaceus concolor*), hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), krt podzemný (*Talpa europaea*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), piskor lesný (*Sorex araneus*), piskor malý (*S. minutus*), ryšavka lesná (*Apodemus flavicollis*), ryšavka krovinná (*A. sylvaticus*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*).

Dubovo–hrabové lesy – v záujmovom území ich zastupuje lokalita Suchovský háj a lesíky v severnej časti záujmového územia. Biotop zabezpečuje životné podmienky pre široké spektrum druhov z rôznych skupín hmyzu. Charakteristickými druhmi stavovcov týchto lesov sú žaby: ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*) a skokan hnedý (*R. temporaria*), plazy: slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), vtáky: mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), kôrovník krátkoprstý (*Certhia brachydactyla*), kôrovník dlhoprstý (*C. familiaris*), glezg hrubozobý (*Coccothraustes coccothraustes*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ veľký (*D. major*), d'ateľ prostredný (*D. medius*), d'ateľ malý (*D. minor*), slávik červienka (*Erithacus rubecula*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), sýkorka bielolíca (*P. major*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibkárik sykavý (*Ph. sibilatrix*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), škorec lesný (*Sturnus vulgaris*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*T. philomelos*), na svetlinách ľabtuška lesná (*Anthus trivialis*) a penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*). Cicavce v tomto type biotopu zastupujú: ryšavka žltohnedá (*Apodemus flavicollis*), ryšavka obyčajná (*A. sylvaticus*), hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), mačka lesná (*Felis silvestris*), plch sivý (*Glis glis*), kuna lesná (*Martes martes*), jazvec lesný (*Meles meles*), plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), piskor lesný (*Sorex araneus*), piskor malý (*S. minutus*), diviak lesný (*Sus scrofa*), krt podzemný (*Talpa europaea*) a líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*).

Stojaté vody – sú reprezentované vodnou nádržou Suchá nad Parnou. Ide o biotop významný predovšetkým z hľadiska rýb, obojživelníkov a vtákov. Z obojživelníkov (Amphibia) sa v stojatých vodách s podmienkami vhodnými na reprodukciu vyskytujú: mlok bodkovaný (*Triturus vulgaris*), pravdepodobne aj mlok dunajský (*T. dobrogicus*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*B. viridis*), rosníčka zelená (*Hyla arborea*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), skokan rapotavý (*R. ridibunda*), skokan štíhly (*R. dalmatina*), skokan zelený (*R. esculenta*).

Biotopy na obrábaných pôdach (polia a vinohrady) – charakteristickými druhmi biotopu polí a vinogradov hodnoteného územia sú: jantárovka veľká (*Succinea putris*), valónia rebravá (*Vallonia costata*), čmeľ poľný (*Bombus agrorum*), bystruška medená (*Carabus cancellatus*), bystruška menivá (*C. scheidleri*), behúnik plstnatý (*Pseudophonus rufipes*), babôčka pávooká (*Inachis io*), mlynárik kapustový (*Pieris brassicae*), mlynárik repový (*P. rapae*), mora gama (*Autographa gamma*), babôčka admirálska (*Vanessa atalanta*), dážďovky (*Eisenia foetida*, *Lumbricus terrestris*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*). Vtáky tu zastupujú: škovránok poľný (*Alauda arvensis*), zriedkavá prepelica poľná

(*Coturnix coturnix*) a jarabica poľná (*Perdix perdix*). K obrazu záujmového územia najmä v jesennom a zimnom období patria veľké krdle havranov poľných (*Corvus frugilegus*). Typickým, i keď nepôvodným vtáčim druhom územia, je bažant poľovný (*Phasianus colchicus*). Potravu na poliach vyhľadávajú i volavka popolavá (*Ardea cinerea*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), myšiak severský (*B. lagopus*), čajka smeživá (*Larus ridibundus*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), vrana túlavá (*Corvus corone cornix*), kavka tmavá (*Corvus monedula*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), holub plúžik (*C. oenas*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*) a hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*). Typickými druhmi cicavcov polí a vinohradov tohto územia sú: ryšavka malooká (*Apodemus microps*), škrečok poľný (*Cricetus cricetus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), myš domová (*Mus musculus*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*) a tchor stepný (*Putorius eversmanni*).

Ľudské sídla (intravilán) – charakteristickými druhmi biotopu sú zo stavovcov: ropucha zelená (*Bufo viridis*), ropucha bradavičnatá (*B. bufo*), dážďovník tmavý (*Apus apus*), kuvik plačlivý (*Athene noctua*), stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*), kavka tmavá (*Corvus monedula*), belorítka domová (*Delichon urbica*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), lastovička domová (*Hirundo rustica*), muchárik sivý (*Muscicapa striata*), sýkorka bielolícá (*Parus major*), vrabec domový (*Passer domesticus*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), kanárik záhradný (*Serinus serinus*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), plamienka driemavá (*Tyto alba*), bielozubka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), netopier pozdný (*Eptesicus serotinus*), netopier veľký (*Myotis myotis*), netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), netopier pestrý (*Vespertilio murinus*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), kuna lesná (*Martes martes*), myš domová (*Mus musculus*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), tchor tmavý (*Putorius putorius*), potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*) a krt obyčajný (*Talpa europaea*).

V posledných desaťročiach bol aj na hodnotenom území zaznamenaný pokračujúci proces synantropizácie druhov. Do ľudských sídiel z okolitých prírodných ekosystémov prenikli a vytvorili stále populácie napr.: drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*T. philomelos*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), jež bledý (*Erinaceus concolor*) a ďalšie (foto 9).

Foto 9: Typické živočíchy územia

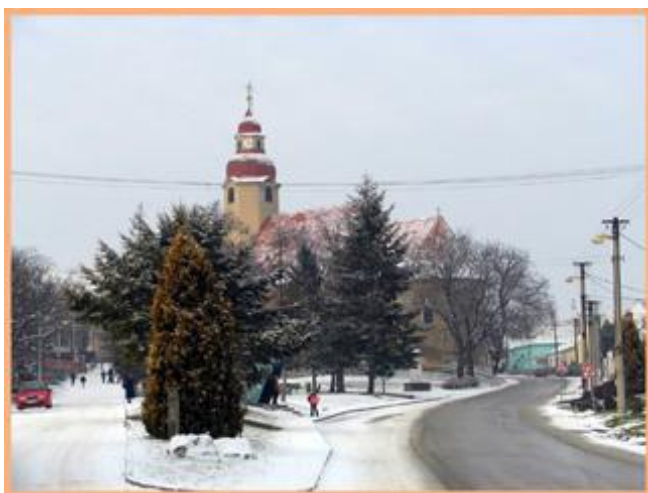
II.1.3 Analýzy kultúrno-historických zdrojov

Hodnoty kultúrneho dedičstva určuje zachovaný fond kultúrnych pamiatok, historicko-urbanistické, stavebno-historické a archeologické štruktúry v náväznosti na ich bezprostredné okolie a krajinné prostredie, ktoré boli v priebehu stáročí ľudskou činnosťou rôzne pretvárané. Napriek tomu, že obec bola vystavená rôznym civilizačným skúškam, dodnes si zachovali svoju osobitosť.

Osídľovanie Suchej nad Parnou sa viaže na úrodnú pôdu a na vodný tok Parná. Niekoľko archeologických nálezov potvrdzuje osídľovanie od neolitu, nájdené boli predmety z volutovej kultúry, a tiež bolo potvrdené rímsko-barbarské sídlisko.

Foto 10: Kaplnka Nepoškvrneného počatia Panny Márie

Prvá písomná správa o obci je z roku 1251, kedy obec patrila panstvu Červený Kameň a menšie časti zemianskym rodinám. Obec sa začala rozvíjať okolo kostola s námestím do nepravej vretenovitej zástavby a neskôr prešla na cestnú zástavbu. Od 16. storočia sa obec rozvíjala ako mestečko s právom na jarmočné trhy.

Foto 11: Zimný pohľad na obec

Obec má výrazný kultúrno-historický potenciál. Bohaté je zastúpenie kultúrno-historických pamiatok, najmä sakrálnych stavieb, z ktorých štyri sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – barokový kostol sv. Martina a 3 sochy lokalizované v rôznych častiach obce. Kostol je postavený na mieste pôvodného gotického kostola, z ktorého sa zachovala iba spodná časť veže. Presbytérium s polygonálnym uzáverom je z roku 1700 a loď z roku 1708, kedy bol kostol prestavaný do barokovej podoby. Vzácnosťou je aj bohato zdobený interier kostola, kde sa zachoval hlavný oltár z 2. pol. 18. storočia, vyznačujúci sa bohatou stĺpovou architektúrou. Hodnotné sú aj bočné oltáre, a to: barokový oltár svätého Jána Nepomuckého z roku 1779, v ktorom je uprostred stĺpovej architektúry nika s baldachýnom a v nej socha svätého Jána Nepomuckého. Druhý bočný oltár Panny Márie je pôvodne barokový z 2. pol. 18. storočia - uprostred stĺpovej architektúry je lurdska jaskyňa so sochou Panny Márie. Cennou pamiatkou je aj klasicistická kazateľnica z konca 18. storočia. Na parapete rečníšťa je reliéf Krista. Barokové lavice sú z polovice 18. storočia. V obci sú lokalizované ďalšie tri národné kultúrne pamiatky: socha sv. Urbana, patróna vinohradníkov zo začiatku 19. storočia, baroková socha sv. Barbory z 18. storočia a socha Panny Márie Immaculaty - barokizujúca rustikálna práca z roku 1805. Cennou pamiatkou je aj Kalvária z r. 1757, tvorená krížom s Pánom Ježišom, pod krížom je Panna Mária, sv. Ján Evanjelista a Mária Magdaléna. Nemenej významné sú aj ostatné sakrálné stavby, ako je socha sv. Jána Nepomuckého, socha sv. Vendelína, Kaplnka sv. Floriána, Kaplnka sv. kríža lokalizovaná na miestnom cintoríne, dobové kamenné a liatinové náhrobníky na cintoríne a Kaplnka Nepoškvrneného počatia Panny Márie, lokalizovaná v časti Ružová dolina, kde sa dvakrát ročne usporadúvajú cirkevné slávnosti, spojené so stretnutím farníkov a prezentáciou suchovských krojov.

Dlhú historickú tradíciu v obci má školstvo, ktorého počiatok je v 14. storočí, kedy bola zriadená farská škola, a ktoré si zachovalo kontinuitu až dodnes. Škola dala základy mnohým významným rodákom šíriacim dobré meno obce po Slovensku a aj za jeho hranicami. K hodnotám kultúrneho dedičstva obce Suchá nad Parnou možno priradiť aj knižnice. Z nich najvýznamnejšou bola pálfyovská knižnica anglickej a nemeckej klasiky, ktorá bola po prechode Červenej armády zničená. V obci boli od 19. storočia budované zbierky kníh vo farskej knižnici, školskej knižnici a neskôr v obci pribudla aj obecná knižnica.

Unikátom je aj pomník padlým v 1. sv. vojne, dielo akademického sochára J. Koniarka. Ku kultúrno-historickým hodnotám obce patrí aj zriadenie kláštora sv. Uršuly v Ružovej doline a domu Salvatoriánok. Sestričky vyučovali v škole, opatrovali chorých a venovali sa charitatívnej práci. Oba kláštory boli v päťdesiatych rokoch zrušené. Do kláštora v Ružovej doline sa sestry vrátili až v roku 1998 a v súčasnosti budova slúži hlavne starším a chorým rádovým sestrám.

K obecným symbolom patrí obecná pečať a erb. Pečatidlo z roku 1768 je uložené v štátnom oblastnom archíve. Obec si pri príležitosti 750. výročia a 1. písomnej zmienky dala vyhotoviť erb obce, ktorý vychádza z archivovaného pečatidla. V červenom štíte je sv. Notburga v strieborných šatách so zlatou korunou. V pravej ruke drží kosák a v ľavej vínnu révu s troma strapcami hrozna.

Kultúrno-historický potenciál je okrem stavieb charakterizovaný aj bohatosťou a rozmanitosťou tradičných remesiel, ako je hrnčiarstvo, kováčstvo, obuvníctvo, výšivkárstvo, ktoré sa zachovalo až dodnes. Z generácie na generáciu sa doteraz v obci traduje vyšívanie. Ľudová výšivka oddávna bola dôležitou súčasťou kroja, v súčasnosti sa tradičné techniky využívajú najmä v doplnkoch, obrusoch a prestieraniach.

Foto 12: Typická ľudová výšivka

V obci je tiež bohaté zastúpenie umeleckých smerov – literatúra, výtvarníctvo, hudba, spev a pod. Obec je rodiskom viacerých významných osobností – F. a B. Hečko, V. Turčány, J. Ilavský a pod. Literárna tvorba ožíva aj dnes poetickou tvorbou mladých nádejných autoriek – M. Krajáčová, G. Spustová. Dôležitou súčasťou života ľudu odpradávna bol spev.

V obci je niekoľko speváckych zborov zameraných na interpretáciu ľudových a liturgických piesní. Bohatú tradíciu má Suchovský spevokol a Dychová hudba Suchovanka. Obec sa vyznačuje bohatým kultúrno-spoločenským životom. Každoročne sa tu organizuje celý rad kultúrnych a spoločenských podujatí zameraných na prezentáciu a rozvoj ľudových tradícií. Z tohto aspektu treba spomenúť každoročne organizovaný Suchovský jarmok spojený s prezentáciou ľudovej tvorby obce a stretnutia

slávnych rodákov, ktorí výraznou mierou prispeli ku kultúrnemu povzneseniu obce. Tí majú v budove obecného úradu zriadenú pamätnú izbu.

Foto 13: Kultúrno - spoločenský život občanov obce

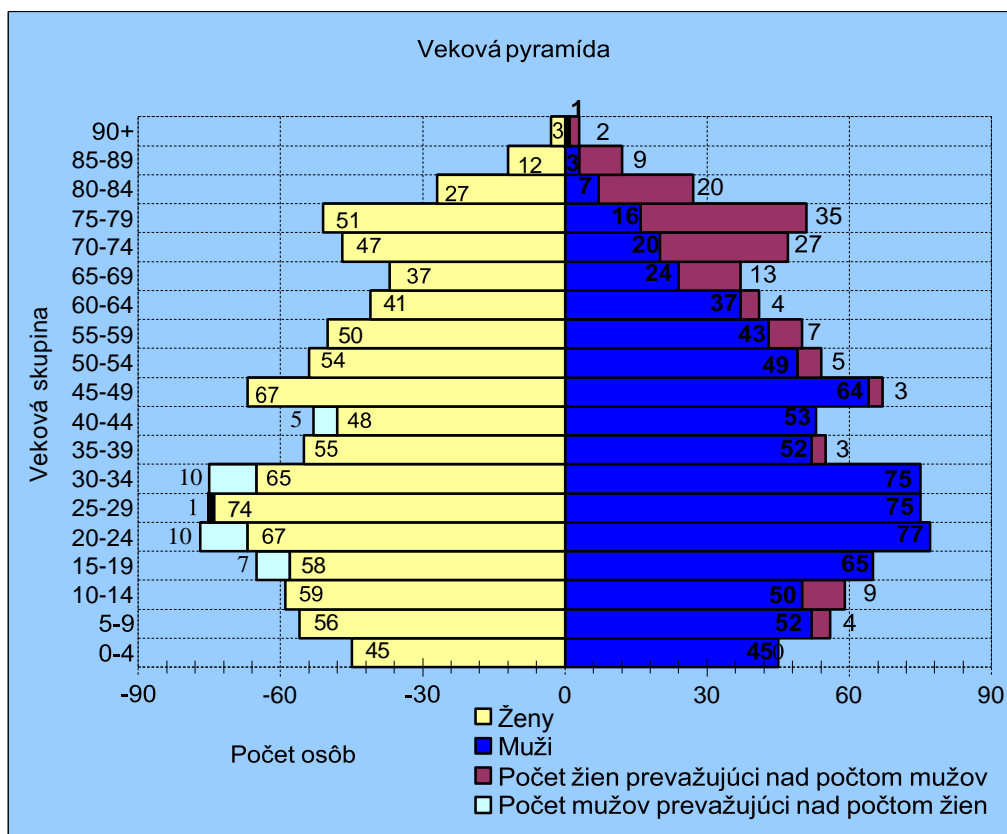
II.1.4 Analýzy ľudských zdrojov

Táto časť je zameraná na charakteristiku vlastností ľudského spoločenstva, ktoré vytvára základnú hybnú silu rozvoja sídiel. Špecifikum vlastností ľudského potenciálu sa výraznou mierou podieľa na rozvoji a formovaní obce. Charakteristika ľudských zdrojov bola spracovaná na základe štatistických údajov z posledného sčítania obyvateľstva, ktoré bolo realizované v roku 2001 a zo štatistického zisťovania realizovaného za obce a mestá SR, publikované v ročenke Vybrané údaje o obciach Trnavského kraja za rok 2004, okres Trnava (KŠŠÚ, 2006). Pri spracovaní boli využité aj výsledky sociologického prieskumu realizovaného v obci, a to formou interview so starostom obce, správcom farského úradu a formou dotazníkového prieskumu s obyvateľmi.

Demografická štruktúra

Z hľadiska veľkostnej štruktúry obec Suchá nad Parnou patrí k väčším vidieckym sídlam okresu Trnava. K 1.1.2005 žilo v obci celkovo 1 738 obyvateľov, z toho mužov bolo 827 (47,58%) a žien 911 (52,42%). V štruktúre obyvateľov podľa pohlavia prevládajú ženy, čo kopíruje celoslovenskú úroveň. Prevalha žien najmä v poproduktívnom veku je predovšetkým dôsledkom vyššej dĺžky života žien. V predproduktívnom veku je nepatrná prevaha obyvateľov mužského pohlavia, čo je dôsledkom väčšieho prirodzeného prírastku mužov. Rozdiely v počte mužov a žien v jednotlivých päťročných intervaloch ukazuje graf vekovej pyramídy z roku 2000.

Graf 1: Veková pyramída (rok 2000)

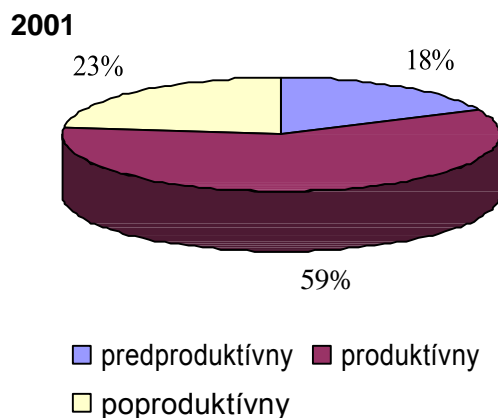
Z hľadiska vekovej štruktúry v súčasnom období prevláda poproduktívna zložka nad predproduktívnou. Obec zaraďujeme k regresívnemu typu populácie. Kým v roku 1991 predproduktívna aj poproduktívna zložka boli vyrovnané, resp. prevládala predproduktívna zložka nad poproduktívnou, v roku 2004 došlo v obci k úbytku detskej zložky o 5% a nárastu poproduktívnej zložky o 2%. Obec sa týmto vývojom zaraďujú k sídlam so starnúcim

obyvateľstvom, z hľadiska budúcich reprodukčných procesov je ich vývoj nepriaznivý. Priemerný vek obyvateľov obce Suchá nad Parnou je 38,78 rokov - u mužov 36,34 a u žien 40,98. Index starnutia (počet obyvateľov v poproduktívnom veku pripadajúci na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku) je 135 (tab. 2, graf 2).

Tab. 2: Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 1991 a 2005

Počet obyvateľov	Suchá nad Parnou			
Rok	1991		2005	
Vek	ABS	%	ABS	%
predproduktívny	488	22	297	17
produktívny	1290	57	1041	60
poproduktívny	485	21	400	23

Graf 2: Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001

Starnutie sídiel je spôsobované predovšetkým v dôsledku nepriaznivého prirodzeného pohybu obyvateľstva. Nízke prírastky, resp. úbytky sú výsledkom negatívneho prirodzeného prírastku, ktorý je spôsobený nízkou pôrodnosťou a vysokou úmrtnosťou. V roku 2004 zomrelo v obci 21 osôb, hrubá miera úmrtnosti dosiahla 12,1 zomrelých na 1 000 osôb, čo je nad okresným i krajským priemerom (10 zomrelých na 1 000 osôb). Na všeobecnej úmrtnosti sa najviac podieľajú choroby obehovej sústavy a nádorové ochorenia. Presné údaje o úmrtnosti podľa príčin smrti ukazuje prehľad (tab. 3).

Tab. 3: Úmrtnosť podľa príčin smrti (rok 2003)

Príčiny smrti	Suchá nad Parnou	
	ABS	%
nádory	7	28
choroby obehovej sústavy	10	40
choroby dýchacej sústavy	2	8
choroby tráviacej sústavy	1	4
choroby močovej a pohlavnej sústavy	0	0
vonkajšie príčiny chorobnosti a úmrtnosti	4	16
choroby vznikajúce v perinatálnej perióde	0	0
vrodené chyby	0	0
infekčné a parazitárne choroby	1	4
Zomrelí spolu	25	100

Priaznivejšia je situácia z hľadiska migrácie. Celkový prírastok v obci najviac ovplyvňuje mechanický pohyb obyvateľstva (tab. 4, graf 3). Saldo migrácie v poslednom desaťročí dosahuje pozitívne hodnoty, čo sa prejavuje aj na celkovom počte obyvateľov, ktoré vďaka migrácii narastá. Migračný prírastok je najmä dôsledok vzniku nových obytných zón v sídle.

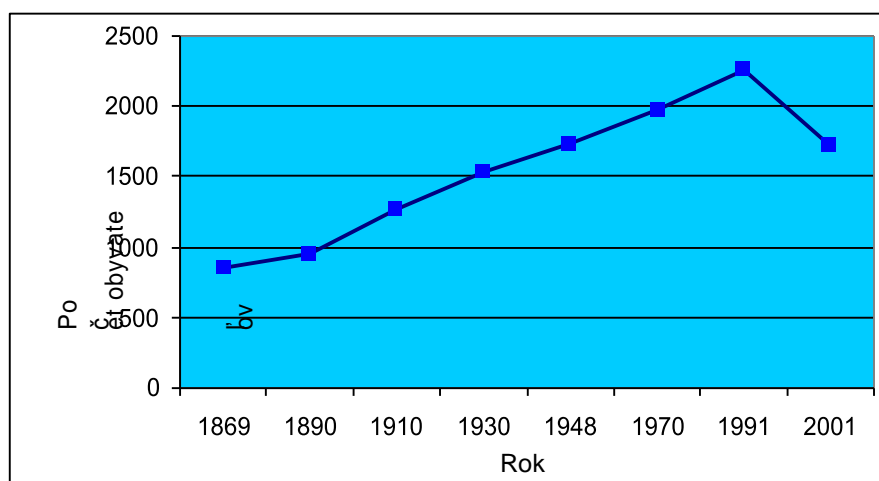
Tab. 4: Pohyb obyvateľstva

Ukazovateľ	N	M	PP	P	V	SM	CP
Suchá nad Parnou							
1994	19	25	-6	36	21	15	9
2001	11	15	-4	41	27	14	10
2003	19	25	-6	36	19	17	11

KSŠÚ Trnava

N – natalita, **M** – mortalita, **PP** – prirodzený prírastok, **P** – prisťahovaní, **V** – vystťahovaní, **SM** – saldo migrácie, **CP** – celkový prírastok

Graf 3: Pohyb obyvateľstva (1994, 2001)

Z dlhodobého vývoja obyvateľstva vidno, že od roku 1869 do roku 1970 sa počet obyvateľov v obci zdvojnásobil. V roku 1991 došlo k poklesu obyvateľstva, ktoré až do súčasnosti viac menej stagnuje na jednej úrovni. Tento trend je spôsobený celospoločenskými zmenami v roku 1989 a následnými ekonomickými reformami s negatívnymi dopadmi na obyvateľstvo a jeho životnú úroveň.

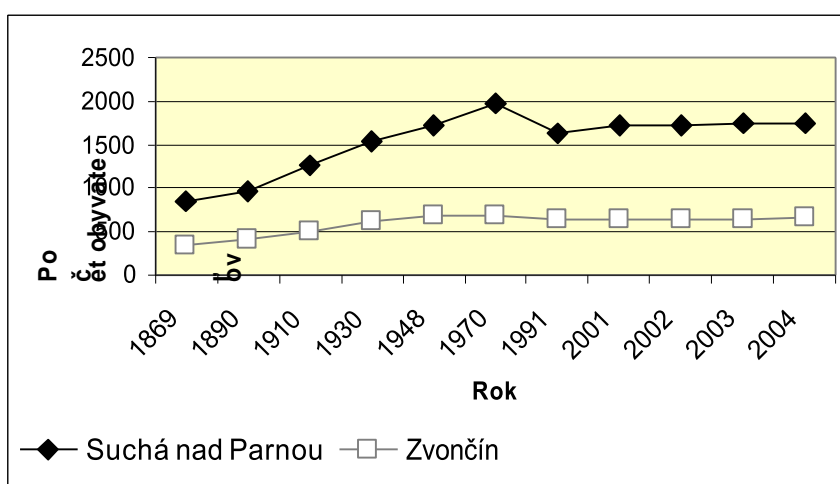
Priebeh vývinu počtu obyvateľov za roky 1869 až 2004 v porovnaní s obcou Zvončín, s ktorou obec v rokoch 1975-1995 tvorila spoločnú obec ukazuje nasledujúca tab. 5 a graf 4.

Tab. 5: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 až 2004

Počet obyvateľov	1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	2001	2002	2003	2004
Suchá nad Parnou	857	955	1 260	1 527	1 730	1 971	1 620	1 718	1 731	1 742	1 738
Spolu	1 207	1 377	1 771	2 139	2 415	2 648	2 263	2 364	2 368	2 390	2 396

KSŠÚ Trnava

Graf 4: Vývoj počtu obyvateľov (1869-2004)

Z celkového počtu obyvateľstva v obci bolo v roku 2001 ekonomicky aktívnych (EA) 819 obyvateľov, čo je 47,7% všetkého obyvateľstva. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou mimo svojho bydliska - 60,4% obyvateľstva. Z hľadiska štruktúry zamestnanosti prevláda zamestnanosť v štátnom sektore. V roku 2001 bolo v obci 36% obyvateľov zamestnancami v štátnom podniku, 33% v súkromnom podniku, 3% v poľnohospodárskom družstve a 1,5% u iného zamestnávateľa. V priemysle pracovalo 29% a v poľnohospodárstve 4,5% EAO. Robotníci tvorili 46% z EA obyvateľstva. Obyvatelia obce dochádzajú do zamestnania hlavne do Trnavy, časť obyvateľstva odchádza za prácou aj do hlavného mesta Bratislavy.

V porovnaní s okresným priemerom v obci neustále pretrváva vyššia nezamestnanosť. V roku 2004 v obci nezamestnanosť dosiahla 7,6%. Najvyššiu nezamestnanosť obec vykazovala v období rozpadu poľnohospodárskych prevádzok, čím sa uvoľnila pracovná sila jednostranne profesijne orientovaná a ťažko uplatniteľná na trhu práce. Poľnohospodárski robotníci tvoria jadro nezamestnaných aj v súčasnosti.

Tab. 6: Vývoj nezamestnanosti v rokoch 1992-2004 v %

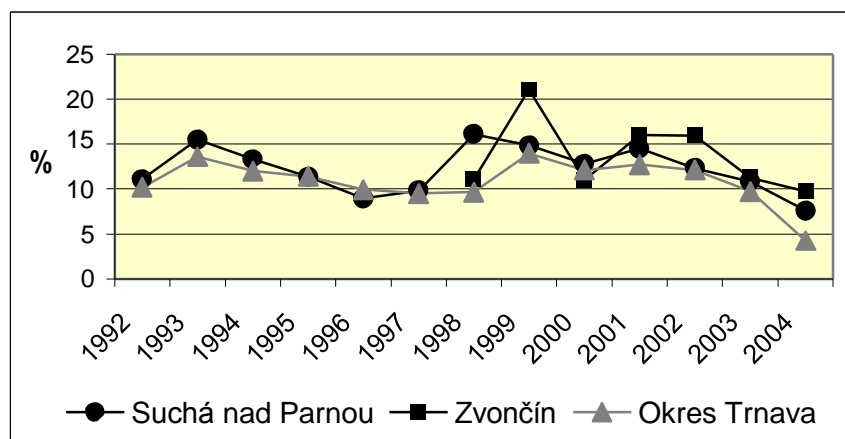
Obdobie december	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Suchá nad Parnou	11,08	15,51	13,30	11,34	8,93	9,82	16,09	14,85	12,80	14,50	12,30	10,80	7,60
Okres Trnava	10,18	13,57	11,97	11,40	9,93	9,51	9,65	13,98	12,08	12,71	12,10	9,70	4,25

KSŠÚ Trnava

Zamestnanosť výraznou mierou ovplyvňuje aj vzdelanostná úroveň obyvateľstva. Vzdelanosť obyvateľstva je počítaná z obyvateľstva, ktoré ukončilo povinnú školskú dochádzku. V roku 2001 v obci prevládalo obyvateľstvo s učňovským a stredným vzdelaním, základné vzdelanie malo 22% obyvateľov a vysokoškolské 6%. Vývoj nezamestnanosti v porovnaní s okresným priemerom a s obcou Zvončín s ktorou majú spoločné obhospodarovanie pôdneho fondu je vyjadrené v tab. 6. a na grafe 5.

Z hľadiska národnostnej štruktúry (tab. 8) je obec pomerne homogénna. Podľa výsledkov SODB 2001 v obci z hľadiska národnostnej štruktúry 99,5% tvorilo obyvateľstvo slovenskej národnosti, 0,3% českej.

Graf 5: Vývoj nezamestnanosti v rokoch 1992-2004 v %

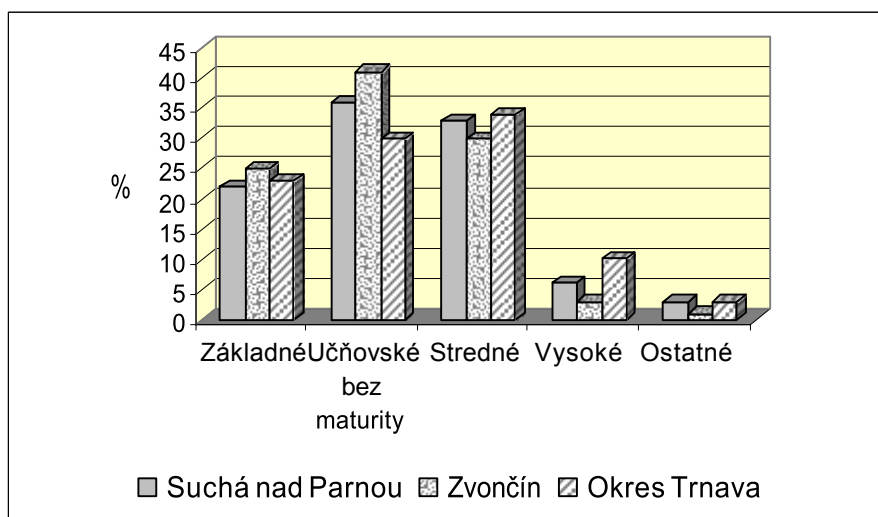
Obdobná situácia je v religióznej štruktúre obyvateľstva (tab. 8), kde obec vykazuje pomerne vysoký stupeň náboženského vierovyznania. Dominuje rímsko-katolícke vierovyznanie, ku ktorému sa hlási viac ako 90% obyvateľstva obce. Bez vyznania je 5,8% obyvateľstva. Vysoká miera vierovyznania je čiastočne podmienená aj iniciatívou a nadšením miestneho kňaza a môže následne priaznivo ovplyvňovať hodnotovú orientáciu a celkový životný štýl obyvateľstva.

Tab.7: Vzdelanosť obyvateľstva v % (rok 2001)

Školské vzdelanie (%)	Základné	Učňovské bez maturity	Stredné	Vysoké	Ostatné
Suchá nad Parnou	22	36	33	6	3
Okres Trnava	23	30	34	10	3

SODB, 2001

Graf 6: Vzdelanosť obyvateľstva v % (rok 2001)

Tab.8: Národnostná a religiózna štruktúra obyvateľstva (rok 2001)

Národnostná a religiózna štruktúra	rok 2001	národnosť			náboženské vyznanie				
		slovens- ká	česká	iná	rímsko- katolícke	evanjel- ické	grécko- katolícke	iné	bez vyzn.
Suchá nad Parnou									
Počet obyvateľov	1 718	1 710	6	2	1 596	11	-	12	99
%	100	99,5	0,4	0,1	92,9	0,6	-	0,7	5,8

Významnou charakteristikou ľudského potenciálu sú aj sociálno-patologické javy, ktoré predstavujú negatívne javy prostredia vznikajúce v oblasti sociálnych vzťahov a sú nežiaduce z hľadiska celospoločenských záujmov i z hľadiska vývoja jednotlivca.

V rámci nich sa najčastejšie hodnotia tieto ukazovatele: kriminalita, rozvodovosť, potratovosť, sobášnosť. Z obecného hľadiska sú dostupné údaje o sobášnosti, rozvodovosti a potratovosti (tab. 9).

V roku 2004 bolo v obci 6 sobášov a 3 rozvody. Je to priaznivá situácia ovplyvnená aj vysokou mierou náboženského vyznania. Horšia situácia je v potratovosti, kde v roku 2004 bolo zaznamenaných 6 potratov (interupcií).

Tab. 9: Vybrané ukazovatele sociálno-patologických javov (rok 2004)

Obec	Počet sobášov		Počet rozvodov		Počet potratov		Počet interupcií	
	celkom	na 1000 obyvateľov	celkom	podiel k sobášom	celkom	podiel k narodeným	celkom	podiel k narodeným
Suchá n. Parnou	6	3,5	3	0,5	6	0,55	6	0,55

KSSÚ Trnava

Hlavné skupiny a manažment rozvoja obce

Hlavnými skupinami zabezpečujúcimi manažment obce sú zástupcovia Obecného úradu – starosta a obecné zastupiteľstvo, správca Farského úradu, záujmové organizácie, ako aj samotní obyvatelia. Od ich aktivity sa odvíja celkový spoločenský život v obci. V obci Suchá nad Parnou je veľmi bohatý a rôznorodý kultúrny aj spoločenský život. Pôsobí tu množstvo záujmových organizácií. Činnosť ľudí v kultúrnych, športových a iných organizáciách je aktívna. V kolektívoch pôsobiach v kultúre pracuje cca 95 členov. Činnosť žien v týchto kolektívoch je veľmi aktívna. Pôsobí v nich 69% žien. Detský zbor má 22 členov. Vo futbalových družstvách je zaregistrovaných cca 100 členov. Cvičení pri hudbe sa zúčastňuje asi 20 žien.

V obci je celkovo 13 spolkov, ktoré každoročne organizujú okolo 40 podujatí. Najvýraznejšie sú organizácie v oblasti udržiavania a rozvoja ľudových tradícií. V tomto smere sú predovšetkým veľmi aktívne spevácke zbory a hudobné telesá, ktoré okrem organizovania pravidelných koncertov, účasti na súťažiach, účinkovania v obci pri rôznych spoločenských a cirkevných podujatiach, dôstojne reprezentujú obec aj na rôznych národných a medzinárodných podujatiach. Významné sú tiež aktivity športovcov, ktorí reprezentujú obec na rôznych športových podujatiach a súťažiach, za čo získali nejedno ocenenie. Bohaté je i zastúpenie umeleckých smerov – literatúra, výtvarníctvo, hudba, spev a pod. Neodmysliteľnou súčasťou nedeľných popoludní sú pravidelne organizované výmenné futbalové zápasy a letné nedeľné koncerty na námestí. Každoročne sa organizuje aj futbalový turnaj o pohár starostu obce, beh Suchovská 15 a Mariášový turnaj. Výraznou atrakciou nielen pre domáce obyvateľstvo, ale aj pre návštevníkov obce sú rybárske preteky. Jednota dôchodcov Slovenska sa okrem organizovania rôznych spoločenských akcií a zájazdov, výraznou mierou podieľa aj na charitatívnej činnosti. Z hľadiska spoločenského života významné sú aj znovu obnovené cirkevné slávnosti – slávnosť sv. Urbana, procesie a

pod., ktoré výraznou mierou skvalitňujú duchovný život obyvateľov obce. Z hľadiska udržiavania a rozvoja ľudových tradícií treba vyzdvihnúť Spolok vinohradníkov a vinárov, ktorý prezentuje tradičné vinohradníctvo a organizuje podujatia spojené s osvetou o pestovaní hrozna a produkcii vína. Veľké úspechy dosiahli členovia Klubu chovateľov vodnej hydiny, ktorí sa pravidelne zúčastňujú miestnych, okresných, krajských a celoštátnych výstav. Obec sa preslávila vyšľachtením suchovskej žltej husi, ktorá bola uznaná ÚV Slovenského zväzu chovateľov ako národné plemeno. Dlhoročnú tradíciu má aj poriadanie plesov, zábav, detského karnevalu, organizácia vianočných a novoročných koncertov, kladenie vencov k pomníku padlým, Vatra zvrchovanosti, organizovanie kultúrnych podujatí k MDD, Dňu matiek, posedenie dôchodcov, víťanie nového roka, organizácia tematických zájazdov a pod. Organizácie sa okrem spolkovéj činnosti a organizovania rôznych podujatí výraznou mierou podieľajú aj na celkovom spoločenskom živote a aktívne sa zapájajú aj do aktivít zameraných na skrášľovanie obce. Veľmi aktívne v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia pôsobí PZ Zelený háj, ktoré okrem organizovania tradičných poľovačiek, realizuje aj výsadbu vegetácie v poľnohospodárskej krajine. Z hľadiska prezentácie a zviditeľňovania sa obce, významnými podujatiami sú tradičný suchovský jarmok a výstava ľudových remesiel.

Pri organizácii spoločenského života treba vyzdvihnúť dobrú spoluprácu hlavných rozvojových skupín obce, a to: Obecného úradu, Farského úradu a záujmových organizácií. Výraznou mierou na spoločenskom živote obce sa podieľa aj Základná škola s materskou školou. Pozitívnym faktorom je aj pomerne vysoká aktivita a ochota obyvateľstva participovať na daných podujatiach.

Obec vyniká aj v oblasti starostlivosti o životné prostredie a v environmentálnej oblasti. V obci bolo okrem modelových prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) – biocentra a biokoridoru, vybudované aj Environmentálne prírodné laboratórium, ktoré pozostáva z nasledovných troch základných častí:

Ekocentrum – predstavuje úvodné stanovište pre vstup do Náučného chodníka. Má charakter výchovno-vzdelávacieho a poradenského centra v environmentálnej oblasti. Jeho hlavnou náplňou je poskytovať širokej verejnosti informácie a konzultácie v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia. Je sústredené na priblíženie a poznávanie krajiny územia ako celku. Opisuje a ilustruje vlastnosti jednotlivých krajinotvorných zložiek. Ako stála expozícia je tu komplex kartografických výstupov – panelov, ktoré pútavou, názornou formou prezentujú vlastnosti jednotlivých zdrojov záujmového územia (foto 14).

Foto 14: Pohľad do Ekocentra

Ekolaboratórium – má charakter náučnej plochy zameranej na demonštráciu a sledovanie vybraných prírodných javov a procesov. Umožňuje štúdium vegetácie vo vzťahu k stanovištným podmienkam územia, ako i monitoring kvality jednotlivých zložiek životného prostredia.

Foto 16: Abiotická časť – klimatická stanica

Foto 15: Biotická časť – botanická záhrada

Sú tu prezentované prírodné stanovišťa (habitaty), stanovištne vhodné druhy, ale aj introdukované druhy, ako príklad negatívneho zásahu človeka do prírodnej krajiny. V rámci Ekolaboratória sú nainštalované prístroje zamerané na vyhodnocovanie kvality zložiek životného prostredia – vody, pôdy, ovzdušia, klimatických ukazovateľov a pod. a prístroje na sledovanie a hodnotenie vybraných krajinnotvorných procesov – eróznno-akumulačné procesy, proces rozkladania biomasy a pod (foto 15, foto 16).

Náučný chodník predstavuje výchovno-vzdelávaciu trasu vedenú prírodne a kultúrne zaujímavými lokalitami obce, s cieľom vizuálnou formou priblížiť verejnosti najvýznamnejšie krajinnoeekologické prvky územia. Jednotlivé stanovišťa prezentujú prírodné danosti územia (unikátnosť flóry a fauny vo vzťahu k ich prostrediu, kultúrno-historické danosti, formy osídlenia a socioekonomického rozvoja a pod.). Upozorňujú aj na negatívne zásahy a vplyvy človeka na krajinu a jej jednotlivé krajinnotvorné zložky (napr. regulácia tokov, vplyvy veľkoplošného intenzívneho poľnohospodárstva, vplyvy rekreácie a pod.).

Foto 17: Náučný chodník

Náučný chodník pozostáva z 11 základných zastávok, ktoré sú špecificky tematicky zamerané, a sú lokalizované v intraviláne a extraviláne obce (foto 17). V roku 2002 udelilo MŽP SR Základnej škole, Farskému úradu a Poľovníckemu združeniu v obci cenu ministra životného prostredia SR za prínos v starostlivosti o životné prostredie. V roku 2005 obec získala ocenenie Dedina roka v kategórii „Starostlivosť o životné prostredie“.

Obec má spracované viaceré strategické dokumenty zamerané na usmernenie rozvoja obce v zmysle princípov a kritérií trvalo udržateľného rozvoja – územno-plánovacia dokumentácia (ÚPD), ÚSES, Ekologizácia hospodárenia v krajine a pod. Obec sa úspešne zapojila a zapája do viacerých grantových programov a schém (Program obnovy dediny, Trilaterálna spolupráca, CBC PHARE, PHARE – Lokálna infraštruktúra a pod.) a v rámci nich realizovala, prípadne realizuje viaceré projekty zamerané na obnovu lokálnej infraštruktúry (škola, historické objekty, sakrálné stavby a pod.) a revitalizáciu životného prostredia – výsadba vegetácie, úprava tzv. zelených plôch a pod.

II.1.5 Analýzy socioekonomických podmienok

Analýzy socioekonomických podmienok sú zamerané na zhodnotenie rozvoja jednotlivých odvetví, či už výrobných alebo obslužných v danom území, ktoré tvoria hospodársku bázu obce. Táto časť bola spracovaná na základe štatistických údajov z posledného sčítania obyvateľstva, ktoré bolo realizované v roku 2001 a zo štatistického zisťovania realizovaného za obce a mestá SR, publikované v ročenke Vybrané údaje o obciach Trnavského kraja za rok 2004, okres Trnava (KSŠÚ, 2006), ako i na základe

sociologického prieskumu realizovaného formou interview so starostom obce a formou dotazníkového prieskumu s obyvateľmi.

Analýza hospodárskej základne

Obec je typické vidiecke sídlo ležiace v intenzívne poľnohospodársky využívanej krajine Trnavskej tabule. Vzhľadom na svoju polohu v oblasti najúrodnejších pôd SR a v oblasti priaznivých klimatických podmienok disponuje vysokým poľnohospodárskym potenciálom. Tradíciu má i vinohradníctvo, ktoré sa tu rozvíja od 14. storočia. Poľnohospodárska pôda predstavuje dominantný prvok krajinnej štruktúry. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je zornenej. Pôda je obhospodarovaná poľnohospodárskym podnikom AGROPO s.r.o., ktorého sídlo je v obci Zvončín a obhospodaruje pôdu v rámci oboch katastrov. Poľnohospodárstva výroba je zameraná len na rastlinnú výrobu, najmä na produkciu hustosiatych obilovín, slnečnice, repky olejnej. Ostatné plodiny sa pestujú podľa požiadaviek trhu. Časť poľnohospodárskej pôdy zaberajú vinice, záhrady a ovocné sady. Živočíšna výroba bola v roku 1999 úplne zrušená. K menším poľnohospodárskym prevádzkam patrí Semat, a.s., a firma Botík zameraná na pestovanie kvetov v skleníkoch. Z hľadiska obhospodarovania poľnohospodárskeho pôdneho fondu (PPF) vo vzťahu životnému prostrediu v poslednom období možno vidieť pozitívne zmeny, nakoľko poklesla intenzita chemizácie, mechanizácie výroby, a tiež poľnohospodársky podnik v súčinnosti s obcou a PZ Zelený háj realizuje protierózne a ekostabilizačné opatrenia. V rokoch 2000–2005 boli v území vysadené tri vetvy lokálneho biokoridoru celkovej dĺžky 4 km. Vinohradníctvo po zrušení poľnohospodárskeho družstva je rozvíjané skôr len na báze súkromného hospodárenia, väčšinou ide o produkciu pre domácu spotrebu, v menšom množstve na predaj. V tejto oblasti pôsobia iba dvaja podnikatelia. V poľnohospodárstve pracuje minimálna časť obyvateľov.

Z priemyselných aktivít sa v obci v súčasnosti nachádzajú drobné prevádzky: Oboril - hasiace prístroje, ELSO - elektroinštalačné práce, niekoľko prevádzok autodopravy, Vega - sklady paštét. V areáli bývalého hospodárskeho dvora, nachádzajúceho sa pri ceste III. triedy Trnava-Horné Orešany, je vo výstavbe nový menší podnik firmy G.M.A. s.r.o., zameraný na potravinársku výrobu (nealkoholické nápoje, sirupy, džúsy, šťavy), na prevádzku predajne Diskont a naftovej pumpy, čím sa vytvorí cca 15 pracovných miest. V areáli Rímskej únie rádu sv. Uršuly sa nachádza sklad CO pre Fakultnú NsP Trnava. Pri vodnej nádrži sa nachádza prevádzkový objekt SVP, š.p., Povodie Váhu, závod Šaľa

Výrazným zdrojom zamestnanosti je oblasť remesiel a služieb, ide o služby zamerané na plnenie obslužných funkcií miestneho obyvateľstva – administratívne služby zabezpečujúce bežný chod obce, kultúrno-vzdelávacie zabezpečujúce výchovu a vzdelávanie (ZŠ a MŠ v Suchej nad Parnou), maloobchodná sieť a pod. V obci sú to aj zdravotno-sociálne služby zabezpečujúce zdravotnú a sociálnu starostlivosť (Zdravotné stredisko, vrátane lekárne) a služby súvisiace s rozvojom rekreácie – ubytovacie a stravovacie zariadenia.

Celkovo v obci pôsobí 130 hospodárskych subjektov, z toho 18 právnických a 112 fyzických. Z fyzických subjektov je 106 živnostníkov, 4 subjekty so slobodným povoláním a 2 súkromne hospodáriaci roľníci. Z hľadiska odvetvovej štruktúry dominujú subjekty pôsobiace v oblasti obchodu a ubytovacích služieb (53 subjektov) a stavebníctva (26). V oblasti priemyslu pôsobí 17, v oblasti peňažníctva a nehnuteľnosti 16 a v oblasti poľnohospodárstva 8 subjektov.

Analýza cestovného ruchu a športu

Z hľadiska predpokladov rozvoja cestovného ruchu obec vyniká vysokým rekreačným potenciálom, ktorý je v súčasnosti aj patrične využívaný. Atraktivnosť územia katastra z hľadiska cestovného ruchu určuje komplex prírodných, kultúrno-historických a spoločenských predpokladov.

Z prírodných predpokladov je územie síce charakterizované ako poľnohospodárska krajina, ktorá je z pohľadu cestovného ruchu málo zaujímavá, ale harmonická scenéria akéhosi „prírodného kotla“ tvoreného osou toku Parná a Podhájskeho potoka, s prevahou južne a východne exponovaných svahov a v kontexte s kultúrno-historickými a spoločenskými danosťami, tvorí zachované a vysoko hodnotené predpoklady na využitie účastníkov cestovného ruchu.

Prírodný potenciál je reprezentovaný Suchovským hájom, ktorý predstavuje jeden z ojedinelých lesných komplexov dubového a dubovo-hrabového lesa v rámci Trnavského regiónu. Lesný komplex vytvára predpoklady najmä pre rozvoj turistiky a poľovníctva. Nemenej významným faktorom rozvoja cestovného ruchu je aj vodná nádrž, ktorá bola pôvodne budovaná pre potreby poľnohospodárstva a ochranu územia pred povodňami. Dnes sa jej spektrum využitia rozšírilo. Okrem plnenia funkcie biocentra regionálneho významu, sa využíva na zavlažovanie okolitých polí a na rekreáciu. Neodmysliteľnú súčasť využitia lokality tvorí športový rybolov. Vzhľadom na bohatý potenciál pre rybárstvo je často prezývaná ako Rybársky raj. V obci sú tiež rozvinuté produkčno-rekreačné aktivity viažuce sa na záhradkársku a chatovú osadu lokalizovanú v okolí vodnej nádrže. Z južnej strany nádrže sa nachádza záhradkárska osada Nové Vinohrady s počtom chatiek 246, ktorá zaznamenáva veľký nárast návštevníkov hlavne počas víkendov, pričom značnú časť návštevníkov tvoria obyvatelia mesta Trnavy a blízkych mestečiek, ale nezanedbateľná je i návštevnosť z Bratislavy. Vidiecky turizmus v obci je založený na aktívnom využívaní vidieckeho osídlenia. Atraktivitou sú aj rozptýlené špecifické formy osídlenia v Ružovej a Vlčej Doline. Vidiecky druh rekreácie praktizujú majitelia 90-tich zrekonštruovaných pôvodných chalúp. V lokalite Ružová dolina sa nachádza 16 rekreačných chat.

Rozvoj agroturistiky je viazaný na ranč Zelená lúka, ktorý má charakter ekofarmy. Uvedený ranč okrem ukážok ekologických foriem hospodárenia poskytuje aj hipoterapiu. V rámci regiónu obec vyniká priaznivými podmienkami pre rozvoj ekoturistiky, nakoľko v obci bolo zriadené Prírodné environmentálne laboratórium. Z hľadiska ekoturistiky atrakciou môžu byť aj novovytvorené prvky ÚSES – biocentrum a biokoridor a príklad revitalizácie a tvorby funkčnej ekologickej siete v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine. Skúsenosti môžu byť vhodnou inšpiráciou aj pre ostatné vidiecke sídla v poľnohospodárskych oblastiach.

Socioekonomický potenciál je reprezentovaný bohatosťou kultúrnych pamiatok, najmä sakrálnych stavieb, z ktorých 4 majú charakter národných kultúrnych pamiatok. Unikátom je najmä gotický kostol svätého Martina z Tours s bohato zdobeným interiérom. Okrem sakrálnych stavieb, ktorých je v obci celkovo lokalizovaných 13, je treba vyzdvihnúť aj ostatné pamiatky, ako je stĺp hanby, pamätník padlým v 1. svetovej vojne - dielo akademického sochára J. Koniarka, pamätník padlým v 2. svetovej vojne, kláštor situovaný nad Ružovou dolinou a pod.

Lákadlom pre turistický ruch je aj množstvo kultúrnych podujatí zameraných na prezentáciu života suchovského spoločenstva, ako i na propagáciu ľudových tradícií. Obec je výnimočná najmä z hľadiska rozvoja tradičného vinohradníctva. Už od 14. storočia sa v obci pestoval vinič. Táto charakteristická poľnohospodárska kultúra vytvárala z hľadiska kultúrno-spoločenského jedinečnú pečať v histórii obce, ktorá do budúcnosti vytvára množstvo zatiaľ nevyužitých možností na uspokojenie požiadaviek celoročného poznávacieho turizmu, dokonca regionálneho významu. Obec je súčasťou Malokarpatskej vínnej cesty vedúcej pozdĺž východných svahov Malých Karpát.

K pohode a rozvoju cestovného ruchu prispieva tiež kvalitná sieť služieb a pohostinnosť miestneho obyvateľstva, o čom sa možno presvedčiť aj na tradičných každoročne organizovaných podujatiach, ako je Suchovský jarmok, Slávnosť sv. Urbana, kde návštevníci pri tónoch rezkej suchovskej muziky môžu okúsiť špeciality suchovských gazdiniek.

Návštevníci spoznávajúci prírodné, historické, kultúrne i športové ponuky obce, môžu využiť na občerstvenie, oddych i ubytovanie reštauračné a ubytovacie zariadenia. Kapacita pohostinstva "U Šrámka" je 70 miest, "U Nykodéma" je k dispozícii 80 miest. Penzión "ANNA" poskytuje 9 postelí, v priemere 25-tim návštevníkom za sezónu, penzión "OÁZA" 10 postelí a priemerne 20-tim návštevníkom. Kemp "Na špici" je kapacitne disponovaný pre 15 osôb, za sezónu je tu ubytovaných v priemere 35 návštevníkov. V tomto roku bolo zrekonštruované aj pohostinstvo "Zákruta", ktoré dáva možnosť stravovania sa. Kapacita zariadenia je cca 40 miest.

Zo športových sezónnych aktivít najobľúbenejším je futbal, nasleduje rekreačný volejbal. Celoročnej športovej aktivite - aerobiku sa venujú ženy dvakrát týždenne, využívajúc priestory v kultúrnom dome.

V nastupujúcom trende 21. storočia, obrovskom rozvoji cestovného ruchu, konkrétne agroturistiky, ako významného odvetvia ekonomiky, potenciál "suchovskej krajiny" tvorí výborné podmienky na rozvoj turizmu, využitie týchto zdrojov závisí od prístupu obecnej samosprávy, miestnych podnikateľov i samotných obyvateľov obce..

Analýza technickej infraštruktúry

Doprava

Nosným a prakticky jediným komunikačným systémom zabezpečujúcim dopravnú obsluhu v území je cestná doprava.

Sídlný útvar leží na ľavej strane cesty III/504006 (Trnava-Dolný, okr. Pezinok), ktorá spolu s ďalšími komunikáciami (III/504008, III/504009, III/504004) zabezpečuje spojenie obce s okolitými sídlami, vrátane krajského mesta Trnava, ako aj napojenie na cesty II. triedy (II/502, II/504). Na komunikáciu III/504006 nadväzuje cesta III/504007, prechádzajúca stredom intravilánu obce, ktorá v zastavanom území plní funkciu zbernej komunikácie. Dopravnú kostru dopĺňajú miestne komunikácie v dĺžke 10,7 km, umožňujúce obsluhu objektov bytového a občianskeho charakteru. V celej obci sú komunikácie spevnené asfaltovým povrchom v dobrom technickom stave.

Hromadnú dopravu pre obec, ktorá je zamestnanosťou, školstvom a pod. naviazaná najmä na krajské mesto Trnava vzdialené od obcí 6 km, zabezpečujú tri linky SAD Trnava. Dĺžka dopravného spojenia do Trnavy je cca 15-20 min.

Obec nemá autobusovú stanicu, pre potreby odchádzky a dochádzky do obce slúžia 3 obojsmerné autobusové zastávky, rozmiestnené tak, aby čo najviac zodpovedali potrebám obyvateľov obce.

Vodovod

Suchá nad Parnou má v súčasnosti čiastočne vybudovaný vodovod, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Trnava. Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejného vodovodu je zabezpečené na Hlavnej ulici, v časti Hoštáky, Lúčky a Stará Hora. Ostatní obyvatelia na zásobovanie vodou využívajú individuálne studne. V roku 2002 bola spotreba vody v obci z verejného vodovodu 22 000 m³ z toho 11 000 m³ pre domácnosti. V roku 2001 bola dĺžka verejného vodovodu 4 566 m a bolo na neho pripojených cca 90 domácností a všetky právne subjekty ležiace pri trase verejného vodovodu.

Kanalizácia

Obec v súčasnosti buduje kanalizáciu z programu ISPA. Základná škola a Rímska únia rádu sv. Uršuly majú vybudované samostatné ČOV. Všetky ostatné právne subjekty a domácnosti odvádzajú odpadové vody do vlastných žump alebo septikov.

Plynovod

Obec je napojená na plynovodnú sústavu. Plyn je zavedený v celej obci, okrem okrajových častí Nové Vinohrady a Vlčia dolina. Spotreba plynu v celej obci v roku 2001 bola 1 837 000 m³, z toho pre domácnosti 1 681 000 m³. Rozsah plynovodnej siete je 8 909 m.

Elektrická energia

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z jestvujúceho elektrického 22 kV nadzemného vedenia. Z tohto vedenia sú vyvedené odbočky pre napojenie trafostaníc. Zásobovanie obce sa uskutočňuje prostredníctvom 10 transformačných staníc. Prípojky vedené k jednotlivým objektom sú vzdušné, čiastočne podzemné.

Spoje

V obci je inštalovaný digitálny účastnícky stupeň, pripojený na hlavnú ústredňu v Trnave cez digitálne prenosové zariadenia. V obci je 387 telefónnych staníc a 5 pripojení ISDN. Hustota telefónnych staníc je 31,3%.

Bytový fond

V štruktúre bývania prevažuje bývanie v rodinných domoch. V obci je jeden bytový dom lokalizovaný v rámci areálu školy. Podľa výsledkov posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 v obci bolo 577 domov, z toho trvale obývaných 453 a neobývaných 124. Bytov bolo 588, z toho trvale obývaných 458 a neobývaných 130 (22,1%). V Suchej nad Parnou je zo 130 neobývaných bytov 21% určených na rekreáciu, 22% bytov je neobývaných z dôvodu zmeny užívateľa a 15% bytov je na bývanie nespôsobilých (tab. 10).

V poslednom období obec zaznamenáva výrazné prírastky domového fondu. Vznikajú nové obytné štvrte, je to najmä lokalita pod školou, výrazne sa zvyšuje zastavanosť aj v časti Vinohrady a v Ružovej a Vlčej doline. Domová výstavba sa nemalou mierou podieľa aj na migračnom prírastku, nakoľko lokality sú pomerne lukratívne z hľadiska bývania (výhodná poloha ku krajskému mestu, v porovnaní s ostatnými lokalitami priaznivejšia kvalita životného prostredia a pod.) a lákajú prílev nového, najmä mestského obyvateľstva. Domový fond v obciach je pomerne dobre udržiavaný, mnohé domy sa rekonštruujú, pričom sa dodržiava architektonický charakter obce.

Pomerne priaznivé sú aj kvantitatívne ukazovatele bývania, ktoré presahujú okresný priemer. V Suchej nad Parnou na 1 trvale obývaný byt pripadá 3,63 trvalo bývajúcich osôb a 71 m² obytnej plochy (okresný priemer je 57,1 m²) a 3,74 obytných miestností.

Tab. 10: Domový a bytový fond v roku 2001

Domy spolu	Trvale obývané domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvale obývané byty		Neobývané byty
	spolu	z toho RD			Spolu	z toho v RD	
Obec Suchá nad Parnou							
577	453	449	124	588	458	449	130
100%	78.5%	99.1%	21.5%	100%	77.9%	98.0%	22.1%

KSŠÚ-Trnava

Občianska vybavenosť

Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť je v obci zastúpená skupinami nekomerčnej sociálnej vybavenosti (školsťvo, kultúra, administratíva), ako i skupinami komerčnej vybavenosti (obchod a ostatné služby). Plochy a priestory občianskej

vybavenosti, najmä obchody, služby a administratíva, sú umiestnené čiastočne v súvislej zástavbe alebo ako solitéry s jednou alebo viacerými funkciami.

Objekty občianskej vybavenosti môžeme zaradiť do niekoľkých typov vybavenosti:

- administratívne zariadenia - patria sem obecný úrad (Suchá nad Parnou), Farský úrad (so sídlom v Suchej nad Parnou, s pôsobnosťou aj pre Zvončín a Košolnú) a pošta (foto 18),

Foto 18: Vybavenosť službami – Farský úrad a zdravotné stredisko

- zdravotnícke zariadenia sú reprezentované lekárnou a zdravotným strediskom, v ktorom sú poskytované základné zdravotnícke služby - praktický lekár, stomatológ, detský lekár,
- sociálne zariadenia - Rímska únia rádu sv. Uršuly slúži ako charitný dom pre staršie rádové sestry na poskytovanie ich všestrannej starostlivosti,
- školské zariadenia sú reprezentované materskou a základnou školou s 1-9 ročníkom, s počtom žiakov 282 ZŠ je s pôsobnosťou aj pre obce Suchá nad Parnou, Zvončín, Košolná, Dlhá,
- kultúrne zariadenia - slúžia na uspokojovanie rozvojových potrieb obyvateľstva - kultúrny dom, knižnica. V poslednom období badať úpadok dopytu po týchto službách. V obci je k dispozícii 13 639 knižných jednotiek, pričom je evidovaných len 112 používateľov. V obci je aj kino, ktoré je však mimo prevádzky,
- zariadenia telovýchovy a športu - reprezentuje štadión s futbalovým ihriskom,
- ostatné zariadenia nevýrobných služieb - do tejto skupiny patrí požiarna zbrojnica, cintorín a dom smútku,
- maloobchodné a stravovacie zariadenia - ide o sieť obchodov rôzneho typu. V obci sa v súčasnosti nachádzajú 2 predajne s potravinami a zmiešaným tovarom, textilom a predajňa so záhradkárskymi potrebami, 3 reštaurácie a 1 pohostinstvo. Ďalšie zariadenie - bufet pri priehrade je otvorené v letnej sezóne.
- ubytovacie zariadenia - 2 penzióny (Anna a Oáza) a v letnej sezóne kemping,
- skladové priestory - sklady CO, sklad paštét VEGA.

Výrobné služby sú v obci Suchá nad Parnou reprezentované zariadeniami poskytujúcimi bežné služby, ku ktorým patrí zámočníctvo, stolárstvo, kaderníctvo, krajčírstvo, servis elektroinštalácie, servis výpočtovej techniky a pod.

Analýza urbanistickej štruktúry a architektúry

Urbanistická štruktúra je výsledkom vývoja osídlenia, závisí od geomorfologického členenia územia a od historických skutočností, ktoré boli rozhodujúce v dobe osídľovania.

Obec je celkovým usporiadaním priaznivo včlenená do krajinnej scenérie. Prírodné danosti značne ovplyvnili jestvujúcu urbanistickú štruktúru. Obec pozostáva z troch častí, zo samostatnej obce Suchá nad Parnou a z časti Ružová dolina a Vlčia dolina, vo zvláštnom reliéfe Trnavskej pahorkatiny vytvára rozvoľnenú urbanistickú štruktúru.

Hlavné komunikačné spojenie obce zabezpečuje štátna cesta III/504006 v smere Trnava-Suchá nad Parnou-Košolná-Doľany (okr. Pezinok). Spolu so štátnou cestou III/504007 a miestnymi cestami tvorí komunikačnú kostru obce.

Samotná obec sa z hľadiska urbanistického vyvíjala z pôvodnej vretenovitej zástavby postupne na skupinovú cestnú. Centrálna a najstaršia časť obce - Mestečko je pretiahnutého pôdorysného trojuholníkového tvaru. V jeho severozápadnej časti na vyvýšenej nivelete pahorku je situovaný barokový kostol svätého Martina, ktorého veža je dominantou obce. Za kostolom stál barokový kaštieľ, ktorý bol v 50. rokoch zbúraný a na jeho mieste dnes stojí základná škola. Okolo tohto priestoru námestia vzniklo centrum obce, kde sa nachádza prevažná časť občianskej vybavenosti - kultúrny dom s obecným úradom, zdravotné stredisko, materská škola, fara, pošta, základná obchodná sieť, dom smútku a cintorín. Ďalšie objekty občianskej vybavenosti (penzióny, obchody, športový areál, reštaurácia, hostinec) sú rozložené nerovnomerne po celom území obce. Rozostavaný výrobný areál je situovaný na východnom okraji v bývalom areáli hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva.

Pôvodná zástavba pozdĺž cesty od Košolnej na Trnavu sa v obci rozvíjala na úzkych pozemkoch radených husto vedľa seba. Pre obec sú charakteristické z minulosti dva typy domov: jednopodlažný rodinný dom so sedlovou strechou, odkvapom do ulice, najčastejšie tvaru L, postavený na šírku pozemku a rodinný dom postavený užšou stranou do ulice s valbovou strechou, riešený ako trojpriestor s prednou izbou, kuchyňou a komorou.

V súčasnosti sú mnohé pôvodné domy prestavované alebo nahradené novými. Pribúdajúcim počtom obyvateľov sa obec rozrástla do dnešnej podoby a v súčasnosti pozostáva z ďalších častí s miestnymi názvami - najstaršie Mestečko, Hoštáky, Stará Hora, Nové Vinohrady, Jamy, Lúčky, Majer, Ružová a Vlčia dolina. V staršej časti sú obytné domy umiestnené v typickom ulicovom radení pozdĺž štátnej cesty v kompaktnej uličnej zástavbe, novšie objekty hlavne v nových uliciach pozdĺž ciest miestneho významu sú samostatne stojace, rôzneho architektonického stvárnenia. V areáli školy je postavený 6-bytový dom.

Osobitý charakter má osídlenie v častiach Vlčia a Ružová dolina, kde je zachovalý tradičný vinohradnícky charakter osídlenia. Vinohradnícke domčeky sú zastavané nesúvisle a zástavba sa strieda s mozaikou vinogradov, prídomových záhrad a lúk, čo vytvára malebne pôsobiacu krajinu. V častiach obce Ružová a Vlčia dolina sú obytné domy pozdĺž komunikácií zastavané nesúvisle. Tu sa strieda stará zástavba s novou, pre ktorú je charakteristická solitérnosť jednotlivých domov.

Typické pre vidiecke prostredie tejto oblasti je bohaté zastúpenie sakrálnych stavieb, ktoré zvyrazňujú architektonickú hodnotu obce. Ide o niekoľko kaplniek, krížov a sôch, ktoré sú umiestnené jednak v intraviláne, ako i v chotári obce. Starostlivosť o pamiatky je v obci príkladná, za posledné 3 roky bola urobená rekonštrukcia 7 sakrálnych objektov. Podobne dobrá starostlivosť je aj o domový fond, mnohé domy sa rekonštruujú, a čo je dôležité - zachovávajú a rešpektujú pôvodný štýl obce. Iba v nových postranných uliciach sa možno stretnúť s domami rôzneho architektonického stvárnenia.

II.2 Súčasný stav využívania a ochrany zdrojov

Táto časť je zameraná na hodnotenie vplyvu, či už pozitívneho alebo negatívneho, antropických aktivít na jednotlivé zdroje. Základom je spracovanie mapy využitia zeme, ktorá vytvára základnú priestorovú bázu pre hodnotenie využitia prírodných zdrojov. Súčasťou

tejto kapitoly je aj hodnotenie nehmotných socioekonomických javov, ktoré podľa impaktu na jednotlivé zdroje je vhodné rozdeliť do dvoch základných skupín:

- antropické aktivity (s pozitívnym vplyvom na zdroje) – socioekonomické javy zamerané na ochranu prírody, stability, biodiverzity, ochranu prírodných, kultúrno-historických zdrojov, ochranu životného prostredia, ochranu ľudského potenciálu a zamerané na zlepšenie celkovej kvality života daného obyvateľstva,
- antropické aktivity (s negatívnym vplyvom na zdroje) – socioekonomické javy zamerané na analýzu antropických aktivít ohrozujúcich kvalitatívne i kvantitatívne vlastnosti jednotlivých zdrojov územia, vytvárajúce jednotlivé bariéry socioekonomického rozvoja daných jednotiek. Ide o faktory zhoršujúce celkovú kvalitu života daných územných jednotiek.

II.2.1 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) odráža aktuálny stav využívania zeme (mapa 6). Je výsledkom vplyvu prírodných, socioekonomických, kultúrno-spoločenských a politických faktorov na pôvodnú krajinu. Z krajinnoekologického hľadiska sa priestorová štruktúra využívania zeme analyzuje pre potreby stanovenia takého spôsobu využívania krajiny, ktorý zabezpečí trvalé prežitie človeka na určitej duchovnej a materiálnej úrovni bez toho, aby kriticky ohrozil svoj existenčný priestor – krajinný priestor.

Podkladom pre vytvorenie štruktúry súčasného využívania krajiny v území bola interpretácia leteckých snímok, vlastný terénny prieskum a použitie Regionálneho ÚSES okresu Trnava (Izakovičová a kol., 2000). Prvky SKŠ sú charakterizované na báze biologického obsahu, fyziognómie a priestorovej štruktúry, foriem a štruktúry využitia a socioeconomickej funkcie objektov v krajine. V rámci záujmového územia boli mapované nasledovné prvky SKŠ:

Lesná drevinová vegetácia – územie má charakter intenzívnej poľnohospodárskej využívanej krajiny, čo spôsobilo výrazne odlesnenie. Lesnatosť je veľmi nízka. Nachádza sa tu len jeden väčší kompaktnější lesný ekosystém, a to dubovo-hrabový les Suchovský háj o rozlohe 105,5 ha. V poraste dominuje dub a hrab. Časť Suchovského hája tvoria umelo vysadené borovicové duby. Na severe katastra obce Suchá nad Parnou sa vyskytujú menšie háje. Pozdĺž Podhájskeho potoka sa vytvoril nížinný vrbovo-topoľový lužný les.

Nelesná drevinová vegetácia (NDV), skupinová – predstavuje v krajine, najmä v poľnohospodárskej, významný ekostabilizačný prvok. V záujmovom území ho reprezentuje lesík s rozlohou 4,4 ha ležiaci asi 1,2 km juhozápadne od obce Suchá nad Parnou v lokalite Stará hora (Remíz).

Nelesná drevinová vegetácia (NDV), líniová – zväčša vytvára sprievodnú vegetáciu pozdĺž líniových prvkov krajiny, najmä v okolí vodných tokov a dopravných komunikácií. Súvislejšie brehové porasty sa zachovali pozdĺž toku Parná a Podhájskeho potoka, miestami najmä v dotyku s obytnou zástavbou sú prerušené v dôsledku regulácie vodných tokov. Pri dopravných koridoroch sa vyskytujú väčšinou stromoradia ovocných stromov, najmä orechov, sliviek a jabloní. Typické sú aj agátové spoločenskú pozdĺž poľných ciest alebo majú charakter medzí. Majú vyvinuté stromové aj krovinové poschodie, v dôsledku čoho pôsobia ako ochrana proti veternej erózii. Významnejšie prvky líniovej vegetácie sa nachádzajú na severe katastra Suchá nad Parnou, nad severnou časťou Vlčej doliny a v Čertovej doline. Miestami dosahujú šírku aj niekoľko desiatok metrov.

Trvalé trávne porasty (TTP) – v území majú veľmi nízke percento zastúpenia. V katastri obce ich rozloha tvorí len necelé 1% z celkovej plochy - 0,98%. Najväčšie plochy zaberajú vlhké lúky, ktoré sa viažu k obom tokom. Extenzívne využívané lúky sú skôr raritou.

Najväčšie plochy TTP sa vyskytujú v lokalitách Vlčej a Ružovej doliny, v Starej Hore, Remízi. Mnohé z nich predstavujú v súčasnosti opustené ruderalizované plochy.

Orná pôda – predstavuje dominantný prvok krajinnej štruktúry. Zaberá 80,4% z výmery katastra. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je zornená. Orná pôda zaberá až 92,5% z výmery poľnohospodárskej pôdy. V štruktúre využitia ornej pôdy prevažujú obilniny (pšenica, jačmeň) a krmoviny (kukurica a lucerna). V minulosti bolo výrazne zastúpené aj pestovanie cukrovej repy, v poslednom období však jej pestovanie vzhľadom na náročnosť obrábania výrazne pokleslo, dá sa povedať, že až zaniklo. Naopak lukratívnym sa stáva pestovanie slnečnice a repky olejnej. Z hľadiska výmery prevláda veľkabloková orná pôda. Malobloková orná pôda je skôr situovaná medzi zastavané územie.

Foto 19: Poľnohospodárske plochy

Poľnohospodársky nevyužívané plochy – úhory. V poslednom období dochádza k častému opúšťaniu poľnohospodárskych pozemkov. Opustené pozemky predstavujú momentálne ladom ležiacu pôdu z rôznych príčin. Jednou z nich sú aj nevysporiadané majetkovo-právne a pozemkové pomery. Týka sa to obdĺžnikovej plochy s rozlohou cca 500 m x 200 m nad Novými Vinohradmi. Medzi Vlčou a Čertovou dolinou leží pomerne výrazný pás úhorov.

Trvalé kultúry – typickým zástupcom trvalých kultúr v území sú vinice, ktoré tu majú bohatú tradíciu. V minulosti sa víno produkovalo vo veľkom. Pestovaniu viniča a produkcii vína sa okrem súkromníkov venovalo aj družstvo. V súčasnosti však z ekonomických dôvodov klesá záujem o pestovanie viniča a následne sa znižuje celková výmera vinohradov. Pestovanie viniča sa presunulo na súkromnú bázu, aj to postupne zaniká. Väčšie obhospodarovanie so zavedením novej progresívnej metódy prevádzkuje súkromný podnikateľ v lokalite Ružová dolina. Súčasná rozloha viníc je 50,4 ha (2,63%). Relatívne veľkú plochu predstavujú záhrady nad vodnou nádržou v lokalite Nové Vinohrady. Podľa vyjadrenia starostu obce Suchá nad Parnou sa časom zmení na chatovú oblasť. Už v súčasnosti tu prevládajú rekreačné chatky nad záhradami. Menšie plochy záhrad možno nájsť vo Vlčej doline. Asi 1,2 km juhozápadne od intravilánu obce Suchá nad Parnou v lokalite Stará hora (Remíz) sa nachádza starý opustený ovocný sad, ktorý postupne splýva s lesným porastom skupinovej drevinovej vegetácie. Vo Vlčej doline sa firma Botík špecializuje na pestovanie kvetov.

Mozaikové štruktúry – predstavujú špecifické formy využitia zeme, ktoré sú tvorené kombináciou rôznorodých prvkov SKŠ - ornej pôdy, viníc, starých záhrad, či záhrad ovocných stromov v rôznych kombináciách. Ich výskyt sa viaže na depresiu s nestálym tokom, nachádzajúcu sa južne od nádrže Suchá, mozaika starých záhrad a viníc má zastúpenie vo Vlčej doline. Ďalšie mozaiky možno nájsť po prvej strane cestnej komunikácie Suchá nad Parnou–Horné Orešany. V krajine predstavujú významné prvky prispievajúce k zvyšovaniu ekostabilizačného potenciálu.

Vodné toky a plochy – hlavnými vodnými tokmi záujmového územia je tok Parná a Podhájsky potok, ktoré sú čiastočne regulované. Tok Parná tečie v prirodzenom koryte v úseku od živočíšnej farmy až po most, cez ktorý vedie cesta do Trnavy. Parná je upravená v smere od Košolnej k jej meandrom, v úseku od mosta k Zvončínu. Cenným je najmä meandrujúci úsek toku Parná dĺžky cca 1 km. V zákutiach jednotlivých ohybov meandra sa vytvorila bohatá brehová drevinová vegetácia s prevahou lužných drevín. Podhájsky potok je neupravený pred vstupom do priehrady a od záhrad pod priehradným múrom až k sútoku Parnej. Podhájsky potok je regulovaný na viacerých miestach vlastného toku. V týchto úsekoch sú toky zväčša priame. Prirodzeným tokom je aj nestály pravostranný prítok Podhájskeho potoka, ktorý vyviera pod lokalitou Stará hora. Vodná plocha je reprezentovaná vodnou nádržou, ktorá zaberá 1,4% z výmery katastra. Pôvodne mala nádrž slúžiť len pre potreby poľnohospodárstva, v súčasnosti rastie jej športovo-rekreačný význam.

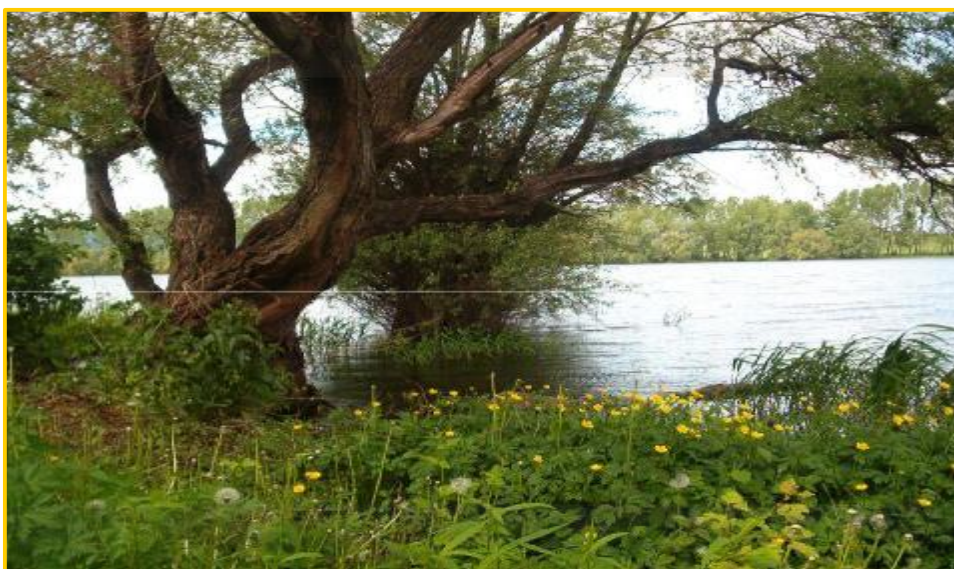

Foto 20: Brehové porasty

Obytné plochy - zastavaná časť sídla má prevažne charakter uličnej radovej zástavby koncentrovanej popri dopravnom koridore s typickými troj- a viac-priestorovými domami, orientovanými po šírke do ulice. Súčasťou obytných areálov sú aj prídomové záhrady, okrasné záhrady sú orientované do ulice, do dvora sú orientované záhrady s relaxačno-produkčnou funkciou. V zastavanej časti územia sú tiež zastúpené areály služieb - objekty maloobchodnej siete, školské objekty, zdravotné, športové, kultúrno-výchovné, sakrálné objekty (kostol, kaplnky, sochy a pod.), administratívne budovy a pod. Súčasťou obytných areálov je športovo-rekreačný areál, ktorý je lokalizovaný v postrannej ulici. V obci sa v rámci bývalého areálu poľnohospodárskeho družstva buduje nový rekreačno-športový areál. V rámci obytných areálov sa možno stretnúť s tenisovými kurtmi zväčša súkromného charakteru. Rozvoľnenejší štýl zástavby je v častiach Ružová a Vlčia dolina.

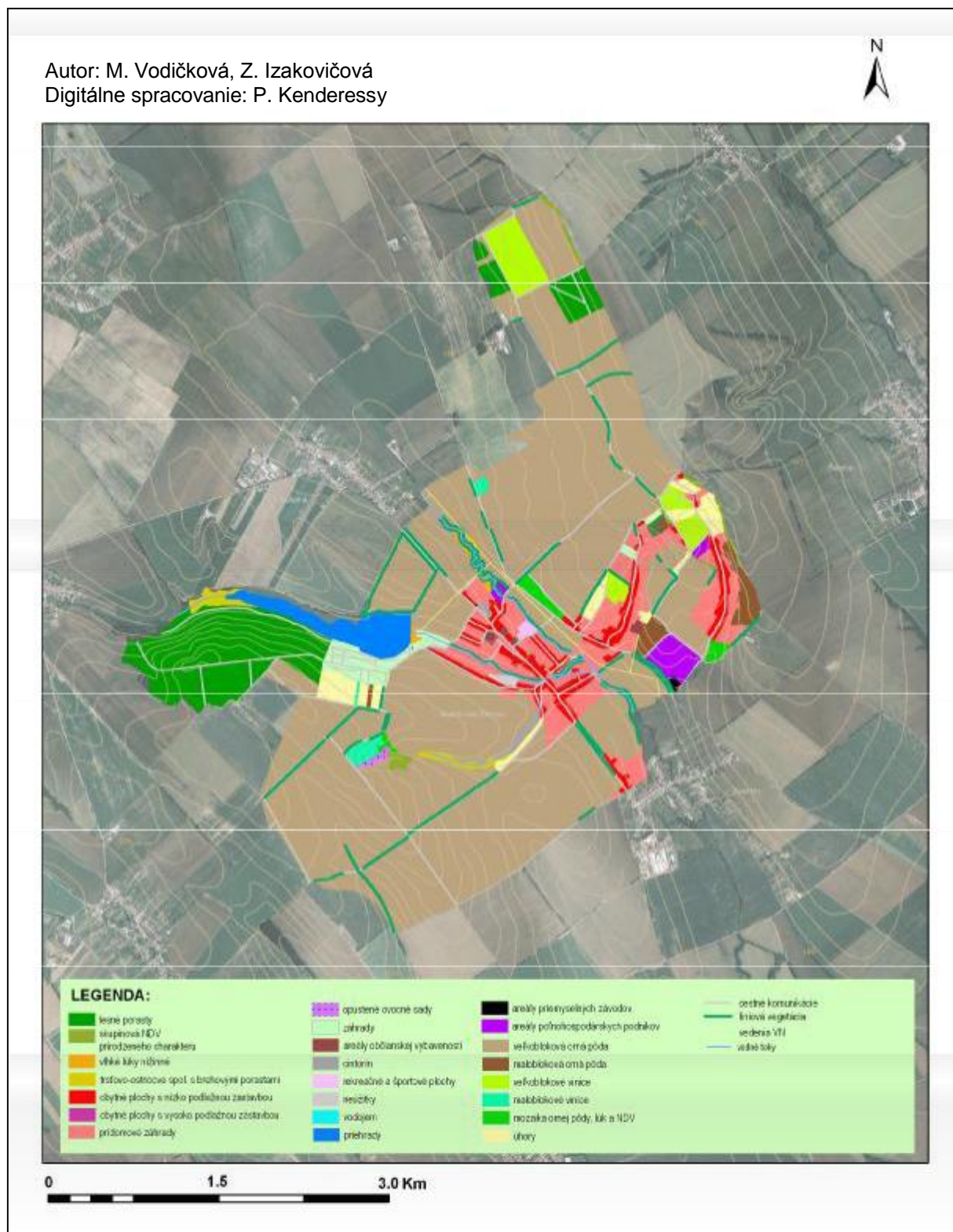
Cintorín – je špecifickým prvkom krajinnej štruktúry intravilánu. Je lokalizovaný na okraji sídla smerom na Košolnú. Súčasťou cintorína je aj dom smútku, kaplnka a niekoľko cenných sakrálnych stavieb.

Priemyselné areály – majú charakter drobných priemyselných prevádzok. Priemysel je sústredený v malých prevádzkach, ako sú: Oboril – Hasiace prístroje, ELSO – elektroinštalácie. V bývalom areáli poľnohospodárskeho družstva vznikol potravinársky podnik G.M.A., spol. s r.o., na výrobu tekutého cukru..

Poľnohospodárske areály – obec Suchá nad Parnou momentálne nemá funkčné poľnohospodárske družstvo. V jeho areáli je v súčasnosti vybudovaný potravinársky podnik,

buduje sa tu aj športovo-rekreačný objekt. Osobitý prvok predstavuje farma Podbor lokalizovaná pri ceste zo Suchej nad Parnou do Košolnej. K poľnohospodárskym objektom možno zaradiť aj rodinný súkromný podnik – Ranč „Zelená lúka“, ktorý sa rozprestiera po oboch stranách toku Parnej v miestach, kde končí posledný meander. Majiteľ tu chová hlavne kone, predovšetkým za účelom poskytovania hipoterapie pre zdravotne postihnuté deti.

Mapa 6: Súčasná krajinná štruktúra

Dopravné prvky – predstavujú cestné komunikácie, či už spevnené alebo nespevnené. Záujmovým územím prechádzajú komunikácie III. triedy v dvoch paralelných líniiach. Hlavnou z nich je cesta vedúca z Trnavy do obce Dolňany – III/504006. Na ňu nadväzujú ďalšie tri. Jedna z nich (III/504007) spája Suchú nad Parnou so Zvončínom, druhá s Hornými Orešanmi (III/504008) a tretia s Dolnými Orešanmi (III/504009). Cestnú sieť dotvárajú spevnené miestne komunikácie prepájajúce novovybudované postranné ulice s hlavnými ulicami a sieť nespevnených poľných ciest. Celková dĺžka komunikácií v obci Suchá nad Parnou je 10,7 km, z toho spevnených je 9,5 km, z toho sa všetky vykazujú ako bezprašné.

Degradované plochy – k týmto plochám boli zaradené plochy s navážkami zeminy, antropogénne odkryvy pôdy, nespevnené plochy bez vegetácie v oblastiach novostavieb. V intraviláne i extraviláne obce sa vyskytujú malé neorganizované skládky domového a stavebného odpadu, ktoré obyvatelia umiestňujú na neúžitky, k poľným cestám, vodným tokom, do lesného porastu a na okraj intravilánov.

II.2.2 Ochrana prírody

Ochranu prírody a krajiny s vyčlenením územnej a druhovej ochrany, ako aj ochranu drevín v záujmovom území zabezpečuje zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý legislatívnou formou prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utváraníu podmienok na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability. Uvedený zákon ustanovuje stupne ochrany, ktoré špecifikujú podmienky pre jednotlivé druhy činností s cieľom zamedziť a predchádzať nežiaducim zásahom, ktoré by nejakým spôsobom ohrozili, poškodili až zničili podmienky a formy života, ekologickú stabilitu a pod.

Kataster obce sa vyznačuje nízkym prírodoochranským potenciálom. Pôvodné geoeosystémy boli značne pozmenené predovšetkým vplyvom rozvíjajúcej sa poľnohospodárskej výroby a urbanizácie. Na celom území platí 1. stupeň územnej ochrany, podľa ktorého sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na antropické aktivity uvedené v §12 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. Vyššie stupne územnej ochrany neboli v záujmovom území vyhlásené, čo je dôsledok toho, že krajina má silný poľnohospodársky ráz s prevahou ornej pôdy s nízkou biologickou diverzitou a ekologickej stabilitou. V zmysle Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Trnava (Izakovičová a kol., 2002) bolo navrhnuté vyhlásiť lokalitu regionálneho biocentra Suchá za chránený areál.

Druhová ochranu rastlín a živočíchov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V záujmovom území boli zistené viaceré chránené a ohrozené druhy (kategórie ohrozenia podľa IUCN) rastlín. Viazu sa predovšetkým na lesný komplex v Suchej nad Parnou a brehové porasty Parnej. Kategórie ohrozenia sú uvedené podľa práce Marhold, Hindák (1998).

Tab. 11: Zoznam chránených a ohrozených druhov rastlín záujmového územia

Vedecký názov	Slovenský názov	Kategória ohrozenia podľa IUCN	Chránené druhy podľa zákona
<i>Butomus umbellatus</i>	okrasa okolíkatá	VU	-
<i>Campanula bononiensis</i>	zvonček bolonský	LR	-
<i>Dianthus collinus subsp. collinus</i>	klinček kopcový pravý	-	§
<i>Centaurea erythraea</i>	zemežlč menšia	LR	-
<i>Cephalanthera damasonium</i>	prilbovka biela	VU	§
<i>Convallaria majalis</i>	konvalinka voňavá	LR	-

<i>Cynoglossum hungaricum</i>	psojazyk uhorský	VU	-
<i>Epipactis helleborine</i>	kruštík oddialený	LR	§
<i>Galanthus nivalis</i>	snežienka obyčajná	LR	-
<i>Lilium martagon</i>	ľalia zlatohlavá	LR	-
<i>Limodorum abortivum</i>	modruška pošvatá	EN	§
<i>Listera ovata</i>	bradáčik vajcovitý	VU	-
<i>Ochris millitaris</i>	vstavač vojenský	VU	§

§ - druhy chránené podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., EN - ohrozený (endangered), VU - zraniteľný (vulnerable), LR - menej ohrozený (lower risk)

V území sa nachádza aj niekoľko druhov živočíchov európskeho a národného významu, na ktoré sa vzťahuje ochrana podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky č. 24/2003 Z.z. Tab. 12 neobsahuje žiadne vtácie druhy z dôvodu, že v zmysle uvedenej vyhlášky sú všetky druhy vtákov vyskytujúce sa v záujmovom území zákonom chránené (SAŽP Trnava, 2004).

Najcennejšou ekosozologickou lokalitou je lokalita Suchovský háj. Zistených tu bolo 104 druhov. Najpočetnejšie je zastúpená trieda vtáky - 75 druhov, potom cicavce - 21 druhov, obojživelníky - 5 druhov a plazy - 3 druhy. Z celkového počtu je 70 druhov ohrozených, 8 veľmi ohrozených a 2 kriticky ohrozené (*Egretta alba*, *Milvus milvus*) (Izakovičová, Hrnčiarová, Moyzeová, 2001).

Foto 21: Vodná nádrž

K ochranársky významným lokalitám možno zaradiť aj prvky ÚSES. Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Trnava (Izakovičová a kol., 2002) v záujmovom území vymedzil hydrický biokoridor regionálneho významu Parná a regionálne biocentrum Suchá tvorené Suchovským hájom, v ktorom sú mozaikovo zastúpené staré dubové porasty subxerofilného lesa, menšie plochy trvalých trávnych porastov a vodnou nádržou Suchá, ktorá predstavuje umelý vodný biotop s

funkciou oddychovej lokality pri jarnej a jesennej migrácii vtáctva. Jej plytké brehy sú vhodnou lokalitou na neresenie rýb, rozmnožovanie obojživelníkov a poskytujú vhodnú trofickú základňu pre ornitocenózy susedného lesa (SAŽP Centrum ochrany prírody a krajiny Banská Bystrica, 2000) a hydrický biokoridor regionálneho významu Parná. Na biocentrum nadväzuje terestrický biokoridor nadregionálneho významu Lindava-Suchá-Šintava, spájajúci RBc Suchá s NRbc Lindava a NRbc Šarkan, ležiaci severne od záujmového územia, navrhnutý z dôvodov šírenia druhov v geoeekosystémoch sprašových tabúl a pahorkatín s teplomilnou dubinou až dubohrabinou (Izakovičová, Hrnčiarová, Moyzeová, 2001).

V rámci MÚSES (SAŽP, 2003) bolo v záujmovom území vyčlenených 5 lokálnych biocentier – Meandre Parnej, Čertová dolina, Malý Bor a Veľký Bor, Remíz a dva lokálne biokoridory – Podhájsky potok, Pod Suchovským hájom.

Tab. 12: Zoznam chránených druhov živočíchov záujmového územia

Druh európskeho významu		Druh národného významu	
Vedecký názov	Slovenský názov	Vedecký názov	Slovenský názov
Obojživelníky		Chrobáky	
<i>Bufo viridis</i>	Ropucha zelená	<i>Carabus obsoletus</i>	Bystruška lesklá
<i>Hyla arborea</i>	Rosnička zelená	<i>Lucanus cervus</i>	Roháč obyčajný
<i>Pelobates fuscus</i>	Hrabavka škvrnitá	Ryby	
<i>Rana dalmatina</i>	Skokan štíhly	<i>Cyprinus carpio</i>	Kapor obyčajný
Plazy		<i>Misgurnus fossilis</i>	Čík európsky
<i>Elaphe longissima</i>	Užovka stromová	Obojživelníky	
<i>Lacerta agilis</i>	Jašterica krátkohlavá	<i>Bufo bufo</i>	Ropucha bradavičnatá
Cicavce		<i>Rana kl. esculenta</i>	Skokan zelený
<i>Cricetus cricetus</i>	Škrečok poľný	<i>Rana ridibunda</i>	Skokan rapotavý
<i>Eptesicus serotinus</i>	Netopier pozdný	<i>Rana temporaria</i>	Skokan hnedý
<i>Felis silvestris</i>	Mačka lesná	<i>Triturus dobrogicus</i>	Mlok dunajský
<i>Muscardinus avellanarius</i>	Plch lieskový	<i>Triturus vulgaris</i>	Mlok bodkovaný
<i>Myotis daubentoni</i>	Netopier vodný	Plazy	
<i>Myotis myotis</i>	Netopier veľký	<i>Anguis fragilis</i>	Slepúch lámavý
<i>Nyctalus noctula</i>	Netopier hrdzavý	<i>Natrix natrix</i>	Užovka obojková
<i>Plecotus austriacus</i>	Netopier sivý	Cicavce	
<i>Vespertilio murinus</i>	Netopier pestrý	<i>Erinaceus concolor</i>	Jež bledý
		<i>Glis glis</i>	Plch sivý
		<i>Mustela erminea</i>	Hranostaj čiernochvostý
		<i>Mustela eversmanni</i>	Tchor stepný
		<i>Neomys anomalus</i>	Dulovnica menšia
		<i>Neomys fodiens</i>	Dulovnica vodná
		<i>Sorex araneus</i>	Piskor lesný
		<i>Sorex minutus</i>	Piskor malý

II.2.3 Ochrana prírodných zdrojov

Cieľom ochrany prírody v záujmovom území je ochrana kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností prírodných zdrojov, hlavne ochrana zdrojov pred nepriaznivými vplyvmi antropogénnych aktivít. Z hľadiska prírodných zdrojov sú v území najvýznamnejšie pôdne zdroje. Zastúpené sú aj lesné a vodné zdroje, ktoré by si zaslúžili tiež určitú ochranu.

Pôdne zdroje – pôdy záujmového územia patria k najkvalitnejším a najúrodnejším na Slovensku. Ich kvalita je daná produkčným potenciálom, podľa ktorého sa radia do jednotlivých skupín bonity na základe bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ). V zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov je ten, kto navrhne nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy, povinný chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe č. 3 tohto zákona a riešiť alternatívne umiestnenie stavby na poľnohospodárskej pôde za hranicou zastavaného územia obce so zreteľom na ochranu najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd, ako aj vyhodnotiť dôsledky pre poľnohospodársku pôdu pre každú alternatívu. V záujmovom území patria k takýmto pôdam hlavne čierne, černoze a hnedozeme. Z celkovej rozlohy poľnohospodárskeho pôdneho

fondy (PPF) zaberajú v sledovanom území viac ako 80%. Sú rozložené takmer rovnomerne, s miernou prevahou v južnej časti územia. Najúrodnejšie pôdy sa viažu na nivu Parnej.

Lesné zdroje – sú reprezentované Suchovským hájom a menšími ostrovčekmi lesíkov nerovnomerne roztrúsenými v najsevernejšom cípe obce. Podľa kategorizácie lesných porastov na základe zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch patria lesy sledovaného územia k hospodárskym lesom, ktoré sa využívajú pre hospodárske účely. Ich hlavným poslaním je produkcia akostnej drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní ostatných funkcií, predovšetkým protieróznej a vodohospodárskej. Treba konštatovať, že ochrana lesných zdrojov záujmového územia je nepostačujúca.

Vodné zdroje – z hľadiska ochrany vodných zdrojov je územie málo významné. Z kategórie povrchových vôd pretekajú územím dva vodohospodársky významné toky: Parná 4-21-16-023 a Podhájsky potok 4-21-16-030 stanovené vyhláškou MP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov. K významným vodným zdrojom patrí vodná nádrž Suchá nad Parnou, ktorá plní v súčasnosti protipovodňovú a rekreačno-športovú funkciu. V prílohe č.1 Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti je obec Suchá nad Parnou zaradená medzi tie katastrálne územia obcí, ktorých súčasťou sú poľnohospodársky využívané pozemky ustanovené za zraniteľné oblasti. Vodný zákon charakterizuje zraniteľné oblasti ako poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Za citlivé oblasti sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú. Citlivé oblasti zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) definuje ako vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vody, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje, prípadne ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

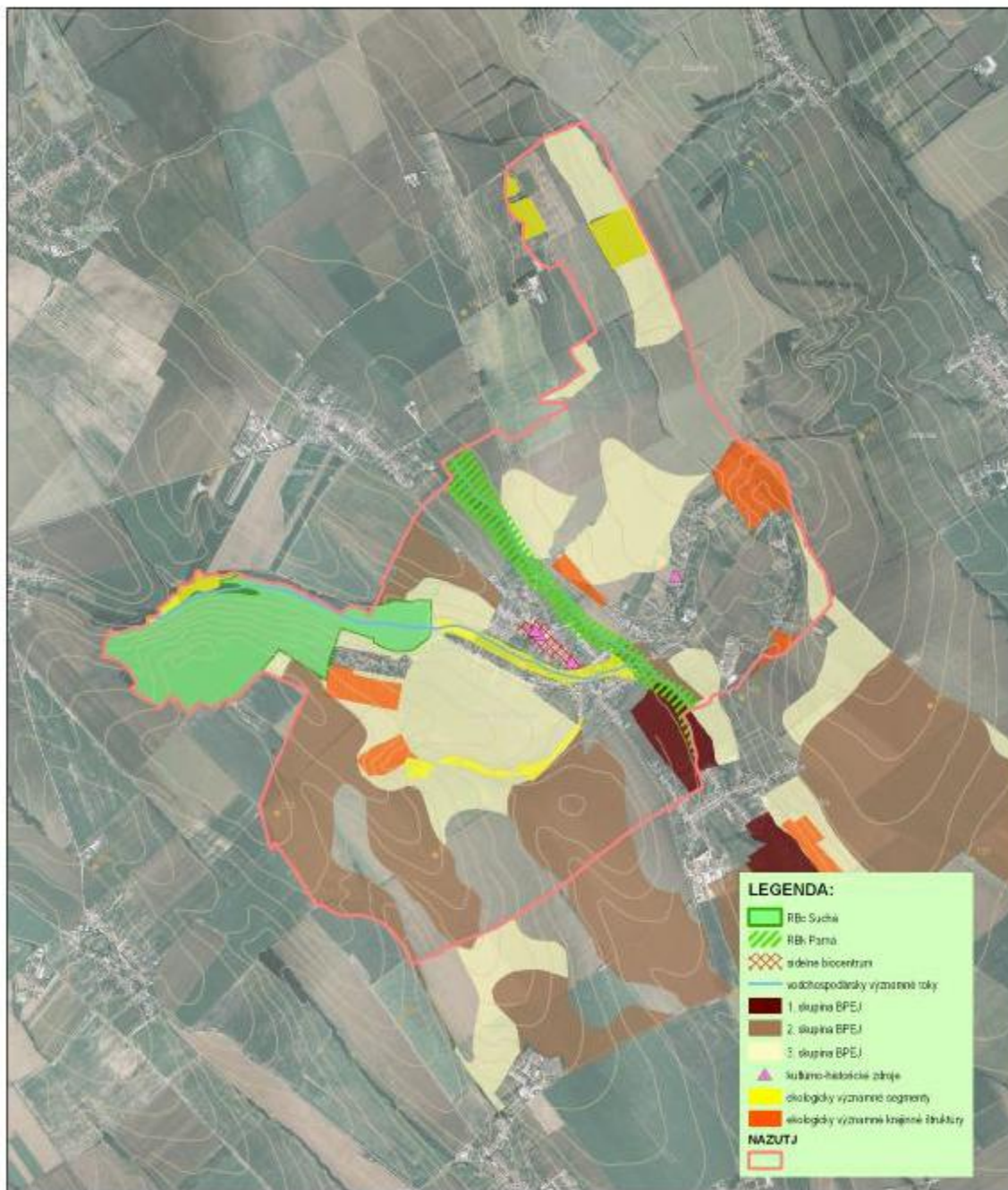
II.2.4 Ochrana kultúrno-historických zdrojov

Ochranu kultúrno-historických pamiatok zabezpečujú viaceré legislatívne normy, predovšetkým zákon NR SR č. 49/2001 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Podľa druhového členenia kultúrnych pamiatok je v intraviláne obce zastúpená kategória architektonickej pamiatky rímskokatolíckym kostolom sv. Martina vybudovaným na mieste pôvodného gotického, ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Typické pre vidiecke prostredie tejto oblasti je bohaté zastúpenie sakrálnych stavieb. Ide o niekoľko desiatok sakrálnych objektov situovaných v intraviláne aj extraviláne obcí. Ústredný zoznam pamiatkového fondu eviduje barokovú plastiku sv. Barbory z 18. storočia, sochu Panny Márie, ktorá predstavuje barokizujúcu rustikálnu prácu z roku 1805 a plastiku sv. Urbana v Ružovej doline z 19. storočia, ktorá je typická pre vinohradnícku oblasť (Pízl a kol., 1963). V obci Suchá nad Parnou je viacero ďalších cenných kultúrno-historických pamiatok, ktoré nepatria medzi chránené.

Ochrana prírody, prírodných a kultúrno-historických zdrojov je znázornená na mape pozitívnych socioekonomických javov (mapa 7).

Mapa 7: Pozitívne socioekonomické javy

Autor: M. Vodičková
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

0 1.5 3.0 Km

II.2.5 Ohrozenie zdrojov

Jednotlivé zdroje územia sú ohrozované stresovými faktormi – faktory, ktoré negatívne ovplyvňujú, či už kvalitatívne alebo kvantitatívne, vlastnosti jednotlivých zdrojov ako i kvalitu životného prostredia. Zhoršenie životného prostredia sa následne môže negatívne prejaviť na zdravotnom stave obyvateľstva. Podľa pôvodu možno stresové faktory rozčleniť do dvoch základných skupín (Izakovičová, Miklós, Drdoš, 1997):

- *prirodzené stresové faktory* - predstavujú negatívne faktory v krajine, ktoré vznikajú v dôsledku pôsobenia prirodzených síl, a v krajine sa prejavujú ako prirodzené riziká, prípadne hazardy. Tieto faktory v krajine pôsobia v dôsledku evolučných procesov;
- *antropogénne stresové faktory* - termínom antropogénne stresové faktory sa označujú všetky hmotné i nehmotné prejavy ľudských aktivít, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú prirodzený vývoj ekosystémov, prírodné zdroje a človeka a jeho životné prostredie.

Prírodné hazardy a riziká

V predmetných územiach možno za relevantné prírodné hazardy a riziká považovať najmä vodnú eróziu, veternú eróziu a povodňové riziko.

Vodná erózia

Odnos pôdy **vodnou eróziou** sa veľkou mierkou podieľa na deštrukcii pôdneho krytu i v tejto poľnohospodárskej oblasti. Záujmové územie je v rovinnom i pahorkatinnom stupni takmer súvisle poľnohospodársky využívané. Tejto skutočnosti je podriadený aj výber metodického postupu, ktorý spočíval v aplikácii rovnice odnosu pôdy podľa Wischmeiera, Smitha (1978), ktorú sme pre naše potreby upravili. Úprava pozostávala vo vylúčení faktorov ochranného vplyvu vegetácie a faktora účinnosti protierózných opatrení. V tomto zmysle sme získali hodnoty potenciálneho odnosu pôdy v $t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$. Po jeho výpočte v počítačovom prostredí GIS (ArcView 3.1) sme vyčlenili 5 kategórií odnosu (tab. 13, mapa 8).

Kategória 1 zahŕňa oblasti s minimálnym eróznym účinkom, resp. sú bez prejavov erózie. Hodnota potenciálneho odnosu pôdy dosahuje max. $10 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$. Tejto kategórii zodpovedá rovinaté územie a mierne svahy na prechode pahorkatiny do roviny so sklonom do 3° . V pahorkatine sú to niektoré časti plochých medziúvalinových a rozvodných chrbtov a dná úvalinovitých dolín. Do tejto kategórie patrí viac ako polovica rozlohy územia katastra obce.

Kategória 2 charakterizuje mierne svahy pahorkatiny v jej okrajových častiach, ploché medziúvalinové chrbty a čiastočne aj závery úvalín s potenciálnym odnosom pôdy $10-25 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$. Sklony svahov dosahujú $3-7^\circ$. Táto kategória pokrýva 21,9% skúmaného územia.

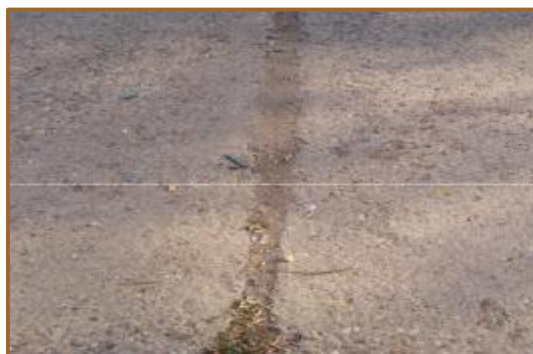

Foto 22: Ohrozenie pôd eróziou

Kategória 3 predstavuje málo chránené plochy pred eróziou na svahoch úvalín a úvalinovitých dolín v pahorkatine. Zaberá len 2,8% územia, konkrétne územia v západnej časti katastra. Potenciálny odnos pôdy dosahuje 25 až $100 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$, t. j. také množstvo, ktoré je pre zachovanie úrodnej časti pôdy neprípustné. Sklon svahov dosahuje $7-12^\circ$.

Kategória 4 je výrazným obmedzením pre poľnohospodárske využívanie pôdy, obhospodarovanie pôdy je vhodné len pri dodržiavaní prísnych protieróznych opatrení. Tejto kategórii zodpovedajú strmšie úseky svahov úvalinovitých dolín so sklonmi 12-17°. Potenciálny odnos dosahuje hodnoty od 100 do 250 t.ha⁻¹.rok⁻¹, čo svedčí o veľkej náchylnosti pôd k vodnej erózii, ktorá sa prejavuje hlavne v podobe stružkovej erózie. V teréne sa tieto plochy dobre odlišujú od okolia svetlosťou, až vybielenosťou po odstránení humusového horizontu. Kategória zaberá v k.ú. obce len necelé 1% územia na strmších svahoch so sklonom 12-17° v západnej časti územia.

Kategória 5 zahŕňa oblasti veľmi náchylné na eróziu, t. j. strmé svahy úvalín so sklonom nad 17°, kde potenciálny odnos pôdy dosahuje 250 t.ha⁻¹.rok⁻¹ a viac. Vhodnosť pôd tejto kategórie je pre poľnohospodárske účely značne diskutabilná. V predmetnom území však táto kategória má len mizivé zastúpenie (0,1 %), a to v západnej časti k.ú.

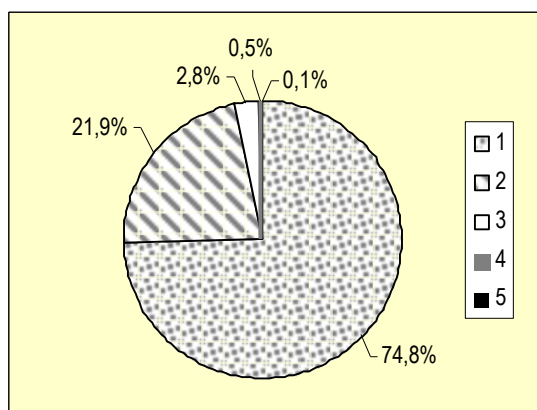

Foto 23: Erózia pôd

Tab. 13: Kategórie potenciálneho odnosu pôdy a ich rozloha v ha

Kategórie odnosu	Rozloha v ha k.ú. Suchá nad Parnou	Rozloha v ha spolu
1	961,1	1 714
2	401,5	473,6
3	63,2	63,4
4	10,4	10,4
5	1,8	1,8
spolu	1 438	2 263,8

Graf 7: Percentuálny podiel kategórií potenciálneho odnosu pôdy (kategória 1-5)

Veterná erózia

Erózna činnosť vetra je druhým významným procesom, ktorý sa na deštrukcii pôdy v poľnohospodárskych produkčných oblastiach podieľa v nemalej miere. Na Slovensku je veternou eróziou postihnutých viac ako 25% poľnohospodárskej pôdy. V našom prípade je aktuálna predovšetkým eolická deflácia, ktorú ovplyvňuje najmä sila vetra, odpor pôdnych častíc, ochranné účinky vegetácie, niektoré parametre reliéfu a pod.

Záujmové územie obce možno rozdeliť na 3 rôzne postihnuté oblasti veternou eróziou (mapa 9):

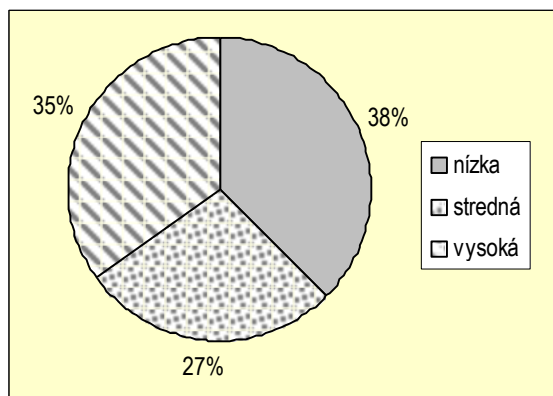
1. územie fluválnej roviny s nízkou náchylnosťou na veternú eróziu,
2. územie svahov úvalín a úvalinovitých dolín so strednou náchylnosťou na veternú eróziu,
3. ploché chrbty s vysokou náchylnosťou na veternú eróziu.

Plošné zastúpenie a percentuálne podiely jednotlivých kategórií náchylnosti územia na veternú eróziu podáva tab. 14 a graf 8. Celkovo možno konštatovať, že na základe prevládajúcich pôdnych druhov v skúmanom území (piesčito-hlinité, až hlinité pôdy, miestami ílovito-hlinité) je hodnota odnosu pôdy eolickou defláciou približne $3\text{--}7 \text{ m}^3 \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$.

Tab. 14: Kategórie náchylnosti územia na veternú eróziu pôdy a ich rozloha v ha

Kategórie náchylnosti	Rozloha v ha k.ú. Suchá nad Parnou
nízka	533,1
stredná	415,7
vysoká	489,2
spolu	1 438

Graf 8: Percentuálny podiel kategórií náchylnosti územia na veternú eróziu pôdy

Povodňové riziko

Dôsledkom povodní spojených nielen s vyliatím vody z koryta vodného toku počas intenzívnych, príp. dlhotrvajúcich zrážok, ale aj počas náhleho topenia snehu v podmienkach narušeného systému povrchového odtoku, je riziko záplav, ktoré postihujú nielen krajinné prvky a zložky, ale často ohrozujú zdravie a životy ľudí, ako aj ich majetok a infraštruktúru obcí.

Potok Parná v jeho pramennej a zdrojovej oblasti patrí podľa typu režimu odtoku v zmysle Šimo, Zafko (2002) do vrchovinnno-nížinnnej oblasti s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku s vysokou vodnosťou v marci a apríli, s maximom prietoku marci a minimom v septembri. Pahorkatinno-nížinná časť povodia náleží k dažďovo-snehovému typu odtoku

s vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, pričom maximá prietokov sú v marci, kým minimá v septembri.

V záujmovom území (mapa 10) je potenciál povodňového rizika spojený jednak s veľkou pravdepodobnosťou výskytu rýchleho priebehu povodňovej vlny v dôsledku veľkého výškového rozpätia v povodí Parnej, a jednak v dôsledku silného narušenia systému povrchového odtoku. Celkové prevýšenie medzi nivou Parnej a rozvodnými chrbtami v pramennej zóne dosahuje 500 m a viac. Vysoký rozdiel výšok na pomerne krátkom toku vytvára predpoklady pre vysoký povodňový potenciál. Priemerné ročné zrážkové úhrny v pramennej, resp. zdrojovej zóne dosahujú cez 800 mm, v pahorkatinnej časti povodia je to 550–650 mm. Ďalším faktorom potenciálneho vzniku povodní je aj spôsob využívania zeme. Nepriaznivá je skladba prvkov využívania krajiny v nížinnej časti povodia, kde prevažuje veľkoblokové hospodárenie na pôde. Priebeh medzí a poľných ciest, ako aj spôsob usporiadania zástavby a miestnej infraštruktúry, umožňuje pri extrémnom nasýtení pôdy dažďovou a tavnou snehovou vodou zvýšiť efekt povrchového odtoku a tým aj záplavy v zastavanom území katastrov. Najohrozenejším územím obce je samotná niva potoka Párna a príslušné podsvahové a úpätné pozície, ktoré ohrozuje vybrežovanie potoka ako aj zvýšený povrchový odtok pri skorom jarnom topení snehu. Najväčšie riziko povodní môžeme očakávať najmä v marci (oba typy) a v júli hlavne povodne na Párnej v dôsledku búrkových výdatných lejakov za vzniku tzv. bleskových – „flash“ povodní.

Mikropovodia

Významným interpretačným podkladom pre stanovenia dynamiky povrchového odtoku je informačná vrstva mikropovodí a siete spádových kriviek. Za mikropovodie považujeme elementárnu hydrologickú a morfordynamickú priestorovú jednotku, ktorú vymedzujú hranice rozvodných chrbtov a údolníc na najvyššej možnej rozlišovacej úrovni. Pri konštrukcii hraníc mikropovodí vychádzame z vrstevnicového systému základných topografických máp 1:10 000 a systému spádových kriviek konštruovaných v dostatočnej hustote, tak aby čo najpresnejšie odpovedali reálnym tvarom georeliéfu územia. V skúmanom území sme vyčlenili 18 mikropovodí, ktoré sme následne klasifikovali podľa tvaru a smerov spádových kriviek, rozpätia nadmorských výšok, relatívneho prevýšenia. Priebeh spádových kriviek vymedzil mikropovodia s koncentrickým, priamym a rozptýleným povrchovým odtokom. Podľa rozpätia nadmorských výšok vznikli kategórie: viac ako 40 m, 30–40 m, 20–30 m a do 30 m.

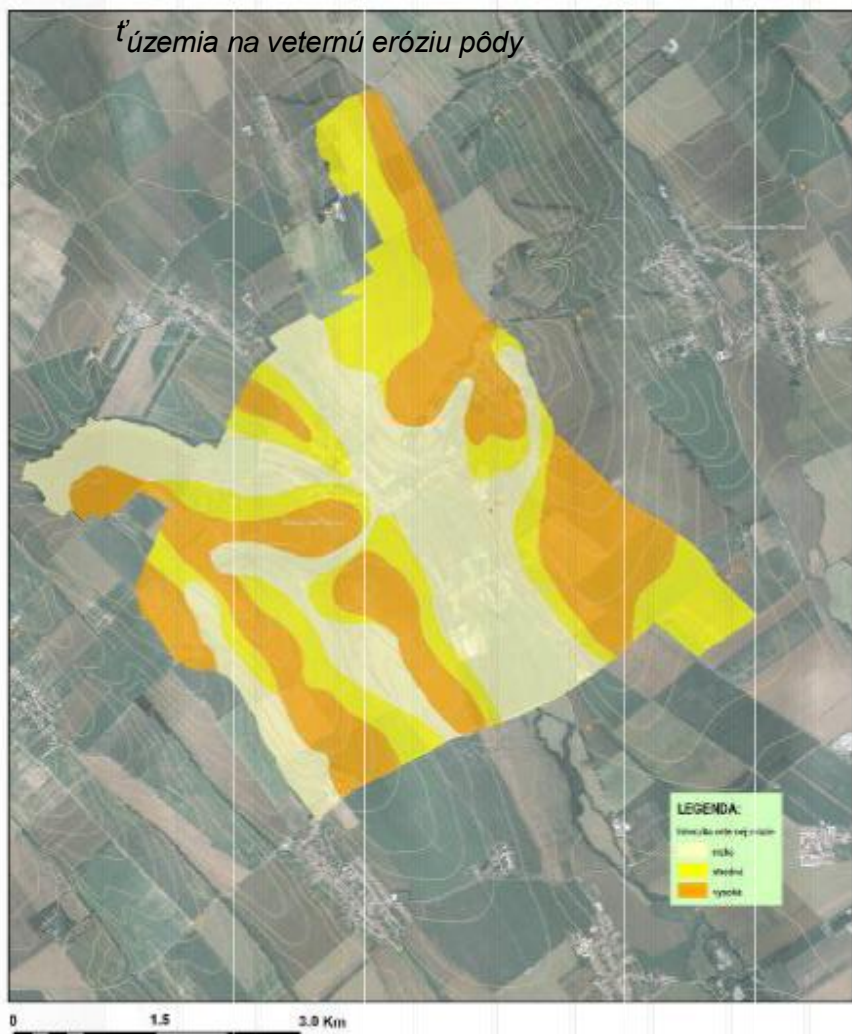
Podľa strednej relatívnej výšky môžeme mikropovodia kategorizovať nasledovne: nad 30 m rel., 20–30 m rel., do 20 m rel. Kombináciou uvedených faktorov vznikli štyri stupne potenciálneho ohrozenia povrchovým odtokom (mapa 11): A – kriticky ohrozené, B – veľmi ohrozené, C – stredne ohrozené, D – málo ohrozené.

Foto 24: Pohľad na vodnú nádrž Suchá

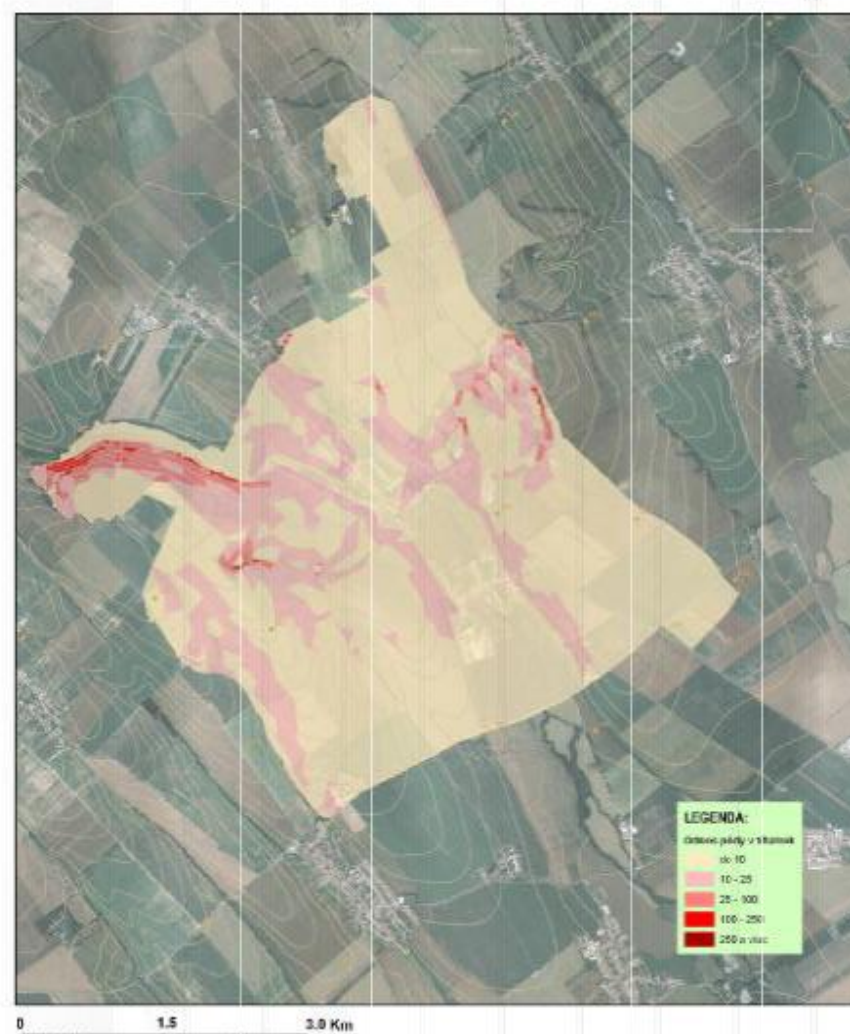
Mapa 9: Náchylnosť

Autor: M. Boltžiar
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

Mapa 8: Potenciálna vodná erózia

Autor: M. Boltžiar
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

Mapa 11 Mikropovodia

Autor: M. Boltžiar
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

Mapa 10: Povod

Autor: M. Boltžiar
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy
ové riziko

V kategórii „A“ sa vyskytujú mikropovodia, v ktorých dominuje koncentrovaný povrchový odtok s najvyššími hodnotami rozpätia nadmorských výšok ≥ 40 m a relatívne prevýšenie ≥ 20 m. Do kategórie „B“ patria mikropovodia s prevládajúcim priamym a čiastočne koncentrovaným povrchovým odtokom s najvyššími hodnotami rozpätia nadmorských výšok $\geq 35\text{--}40$ m a s relatívnym prevýšením $20\text{--}35$ m. Kategória „C“ predstavuje mikropovodia s priamym, lokálne rozptýleným povrchovým odtokom s rozpätím nadmorských výšok $20\text{--}40$ m a relatívnym prevýšením $20\text{--}35$ m. Mikropovodia v kategórii „D“ majú prevládajúci priam až rozptýlený smer povrchového odtoku, pričom rozpätie nadmorských výšok nepresahuje $20\text{--}25$ m a relatívne prevýšenie má podobné hodnoty do $20\text{--}25$ m.

Takéto stanovenie ohrozenosti územia v systéme mikropovodí má vysokú výpovednú hodnotu, pretože je vzťahované na exaktne vymedzené jednotky integrujúce dynamické a polohové atribúty georeliéfu a umožňuje hodnotiť potenciálnu hrozbu v horizontálnych vzťahoch povodia vodného toku.

Antropogénne stresové faktory

Hlavným faktormi ohrozujúcimi prírodné zdroje sú ľudské aktivity, ktoré vo vzťahu k prírodným zdrojom pôsobia ako stresové faktory, nakoľko ich pôsobenie sa prejavuje ohrozením a narušením kvantitatívnych (spotreba zdrojov) a kvalitatívnych vlastností jednotlivých zdrojov (mapa 12).

Znečistenie ovzdušia

Záujmové územie sa vyznačuje relatívne málo znečisteným ovzduším. Vzhľadom k všeobecne priaznivým orografickým a klimatickým pomerom je územie veľmi dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Na druhej strane však bariérami nechránená krajina bola a zostáva potenciálne veľmi náchylná na veternú eróziu, ktorá sa prejavuje intenzívnymi prašnými búrkami a odnosom vrchných častí pôdneho profilu, čo značnou mierou prispieva ku kontaminácii ovzdušia tuhými znečisťujúcimi látkami a prašnosti prostredia.

Priamo v záujmovom území nie sú lokalizované prevádzky výrazne znečisťujúce ovzdušie. Podľa Krajského úradu Trnava sa tu nachádzajú 2 stredné zdroje znečisťovania ovzdušia, a to Obecný úrad Suchá nad Parnou a Slovenská katolícka charita v Suchej nad Parnou. Produkcia z týchto zdrojov nie je veľmi výrazná. Veľký zdroj znečisťovania ovzdušia sa v obci nenachádza.

Okrem existujúcich stacionárnych zdrojov významný podiel na znečistení ovzdušia záujmového územia, najmä oxidmi dusíka, oxidom uhoľnatým a prchavými organickými látkami (VOC), majú mobilné zdroje v okolí vysoko frekventovaných dopravných koridoroch, kde intenzita prepravy predstavuje viac ako 2 000 jednotkových vozidiel za 24 hodín. Tieto sa podieľajú na tvorbe prízemného ozónu.

V území nie je monitorovaná kvalita ovzdušia, preto nemožno stanoviť exaktné zóny znečistenia ovzdušia. Z hľadiska priestorovej diferenciácie najviac znečistenou oblasťou je juhovýchodná a centrálna časť záujmového územia, ktorá je ohrozovaná v dôsledku pôsobenia jednak lokálnych zdrojov, ako aj diaľkového prenosu emisií zo zdrojov znečisťovania ovzdušia lokalizovaných v susedných sídlach, predovšetkým z veľkých a stredných zdrojov priemyselného centra Trnava a ďalších zdrojov v okolí, napr. Chemolák, a.s. Smolenice, Amylum Boleráz, s.r.o., Slovenské elektrárne, a.s., OZ Jaslovské Bohunice.

Kontaminácia vôd

Dôsledné hodnotenie znečistenia vôd je v danom území veľmi problematické, nakoľko ani na jednom úseku vodných tokov pretekajúcich záujmovým územím sa nesleduje kvalita vody. Na základe terénneho prieskumu však možno pozorovať fyzikálne znečistenie oboch tokov. Ide predovšetkým o zvyšky domového odpadu. Jediným odberným miestom

Mapa 12: Antropogénne stresové faktory

--

Podzemné vody patria medzi tie zložky životného prostredia, ktoré pomerne rýchlo a veľmi indikatívne odrážajú všetky impakty ľudskej aktivity. Je to dôsledok faktu, že podzemné vody zóny hypergenézy sú v bezprostrednom kontakte so všetkými základnými zložkami životného prostredia (atmosféra, biomasa, pôdy, zvetraliny, horniny, a to prostredníctvom infiltrujúcich zrážkových a povrchových vôd).

Foto 25: Znečistený vodný tok

Hodnotenie priestorovej diferenciácie znečistenia podzemných vôd je oveľa obtiažnejšie, nakoľko neexistujú celoplošné a pravidelné merania. Okrem toho podzemné vody sú ohrozované celým radom nekontrolovateľných zdrojov znečistenia ako sú priesaky zo skládok odpadov, poľných hnojísk, priesaky z nevodotesných žump, negatívne vplyvy poľnohospodárskej chemizácie a pod. Kvalita podzemných vôd bola hodnotená na základe výsledkov Geochemického atlasu – časť Podzemné vody (Rapant, Vrana, Bodiš, 1996) podľa počtu prekročených nadlimitných koncentrácií jednotlivých znečisťujúcich látok stanovených normou STN 75 7111, ktorá platí pre posudzovanie akosti vody určenej k zásobovaniu obyvateľstva a pre ďalšie účely využitia, ktoré akosť vody v zmysle tejto normy vyžadujú.

Limitné hodnoty v zmysle STN 75 7111 boli výrazne prekročené v ukazovateľoch celková mineralizácia, dusičnany a chróm. V celom záujmovom území boli zistené vysoké hodnoty fosforečnanov, ktoré STN 75 7111 nelimituje. Vysoké hodnoty celkovej mineralizácie indikujú antropogénne znečistenie. Koncentrácia chrómu v sledovanom území dosahuje hodnoty $1,0\text{--}10,0\text{ mg.l}^{-1}$, pričom najvyššie hodnoty boli pozorované v južnom cípe. STN 75 7111 udáva smernú hodnotu pre obsah chrómu $0,05\text{ mg.l}^{-1}$.

Obsah dusičnanov v podzemných vodách prekračuje hraničnú hodnotu 50 mg.l^{-1} na celom území, pre malé deti sa však za nebezpečné pokladajú už hodnoty 15 mg.l^{-1} . Ich vysoká koncentrácia je spojená s intenzívnymi poľnohospodárskymi aktivitami v danom území, z ktorých najväčším plošným zdrojom dusičnanov je aplikácia dusíkatých hnojív.

Koncentrácie fosforečnanov dosahujúce na väčšine územia hodnoty do $1,0\text{ mg.l}^{-1}$, v najsevernejšom cípe presahujúce hodnotu $1,0\text{ mg.l}^{-1}$, možno považovať porovnaním so strednou hodnotou – „mediánom“ ($0,005\text{ mg.l}^{-1}$) za vysoké. Významnejší geogénny zdroj fosforečnanov v záujmovom území neexistuje, z tohto dôvodu možno konštatovať, že sa fosforečnany uvoľňujú do životného prostredia najmä z minerálnych hnojív, živočíšnych odpadov, odpadových vôd, detergentov a insekticídov.

V záujmovom území boli do roku 2002 evidované dve priame miesta vypúšťania odpadových vôd, a to ZŠ, pre ktorú je recipient Podhájsky potok a Semat a.s., ktorý odpadové vody vypúšťa do toku Parná. V súčasnosti nemá žiadny bodový zdroj platné povolenie na vypúšťanie odpadových vôd do povrchových tokov.

Potenciálnym zdrojom znečistenia vôd je doprava – posypové látky používané pri zimnej údržbe ciest, aplikácia chemických hnojív a ochranných látok, priesaky z nevodotesných žump. Veľké riziko znečistenia vôd predstavuje ukladanie odpadu, najmä nelegálneho bez poznania podložia, čím vzniká veľké nebezpečenstvo ohrozenia podzemných vôd.

Kontaminácia riečnych sedimentov

Riečne sedimenty ako nosné médium predstavujú tak pozitívne, ako aj negatívne zdroje v prírodnom prostredí, ktoré môžu mať rôzne vplyvy najmä na kvalitu prírodných vôd (podzemných aj povrchových), pôd, biotu a prostredníctvom potravinového reťazca až na človeka. Ich širší vplyv na životné prostredie umožňujú z koryta toku povodňové vlny, resp. ľudská aktivita (bagrovanie a pod.). Riečny sediment reprezentuje častice odvodené z hornín alebo biologických materiálov znosovej oblasti, ktoré boli transportované kvapalnou fázou, alebo pevnú, resp. suspendovanú fázou (anorganický a organický sestón) usadzovanú z vody (Bodiš, Rapant, 1999).

Stanovenie stupňa kontaminácie vychádza z Geochemického atlasu, časť VI: Riečne sedimenty (Bodiš, Rapant, 1999), podľa ktorého boli v záujmovom území zistené anomálie nasledovných rizikových prvkov: kadmium ($0,3-0,5 \text{ mg.kg}^{-1}$), meď ($31-43 \text{ mg.kg}^{-1}$), zinok ($125-188 \text{ mg.kg}^{-1}$). Anomálie s relatívne vyššími koncentráciami $0,3-0,5 \text{ mg.kg}^{-1}$ sa viažu na horný úsek povodia Parnej a severnú časť intravilánu obce Suchá nad Parnou. V prevažnej miere ide vo všetkých prípadoch o geogénno-antropogénne anomálie, nakoľko územie predstavuje znosovú oblasť Malých Karpát s intenzívnou poľnohospodárskou výrobou (Cu), lokalizovanou v blízkosti mesta Trnava s rozvinutou priemyselnou výrobou (Cd, Zn). Okrem uvedených rizikových prvkov boli v sledovanom území pozorované zvýšené koncentrácie aj ďalších prvkov (vápnik, gálium, mangán, lítium, fosfor).

Kontaminácia pôd

Kontaminácia pôd je hlavným chemickým degradačným procesom. Do pôd, ktoré sú akceptorom mnohých vnášaných látok sa dostávajú kovy a ich zlúčeniny, organické látky, ropné produkty a pesticídy. Zaťažovaním pôd cudzorodými látkami sa narúšajú jednotlivé funkcie pôd a ohrozuje sa kvalita vody, potravinového reťazca a v neposlednom rade aj zdravie ľudskej populácie.

Kontaminácia pôdy v záujmovom území bola hodnotená na základe výsledkov geochemického mapovania pôd (Čurlík, Šefčík, 1999), ktorého cieľom bolo vytvoriť ucelený obraz o priestorovej distribúcii obsahov jednotlivých prvkov, geogénne a antropogénne podmienených zvýšených koncentráciách, vrátane diaľkového transportu rizikových prvkov do pôd.

Hlavným zdrojom kontaminácie pôdneho fondu cudzorodými látkami sú rôzne antropogénne aktivity spojené s aplikáciou niektorých hnojív (fosfáty) a chemikálií v poľnohospodárstve, priemyselnou činnosťou, výrazne koncentrovanou v neďalekom priemyselnom centre mesta Trnava i v ďalších okolitých obciach s rozvinutou priemyselnou bázou (Boleráz, Smolenice, atď.) a tiež doprava. Prostredníctvom erózie, ale aj premiestňovaním zrážkovými vodami, sa ťažké prvky môžu dostávať i do priľahlých aluviálnych drenážnych systémov a negatívne ovplyvňovať kvalitu povrchových i podzemných vôd.

Pôdy záujmového územia sú rizikové z hľadiska výskytu niklu, kadmia a zinku. Koncentrácia týchto prvkov v pôde prekračuje referenčnú hodnotu A. V záujmovom území bol podľa Geochemického atlasu SR, časť V: Pôdy (Čurlík, Šefčík, 1999) zistený aj výskyt ďalších rizikových prvkov (Ba, Be, Cr, Sn, V) a iných monitorovaných prvkov (B, Ca, Ce, Fe, Ga, K, La, Li, Na, Rb, Sr), ktorých koncentrácie síce nedosahujú limitné hodnoty v zmysle rozhodnutia MP SR č. 531/1994-540, ale prekračujú stredné hodnoty (medián).

Z priestorového vyjadrenia vidno, že k najviac zaťažením pôdam patria pôdy v južnej a juhovýchodnej časti záujmového územia.

Poškodenie vegetácie

Stupeň poškodenia vegetácie odráža negatívne pôsobenie jednak prírodných faktorov – abiotických (vietor, sneh, námraza, sucho a pod.) a biotických (podkôrny,

drevokazný, lykožravý hmyz, hniloby, tracheomykózy, poľovná zver a pod.), ako aj antropogénnych faktorov – pôsobenie znečisteného ovzdušia, vplyv kyslých dažďov a pod.

Hodnotenie poškodenia vegetácie v riešenom území je obtiažne, nakoľko v území nebol urobený terénny prieskum takéhoto charakteru. Vychádza z Geochemického atlasu SR – časť Lesná biomasa (Maňkovská, 1996), kde s využitím metódy atómovej absorpčnej spektrometrie boli v asimilačných orgánoch lesných drevín stanovené endogénne obsahy 22 prvkov (Al, Be, Ca, Cd, Co, Cr, F, Fe, Hg, K, Li, Mg, Mn, N, Na, Ni, Pb, Rb, S, Sn, V a Zn). Na základe informačnej databázy a hodnotenia poškodenia vegetácie vyššie uvedenou metódou neboli identifikované žiadne plochy s vážnym poškodením lesnej a nelesnej drevinovej vegetácie.

Mierne mechanické poškodenie vegetácie vidno v lokalite Suchovského hája, ako i poškodenie pagaštanu v sídelnom biocentre v okolí kostola sv. Martina.

Zaťaženie prostredia hlukom

Významné miesto v súbore faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia, a tak nepriaznivo vplyvajú na flóru, faunu, ako aj na zdravie človeka, zaujíma hluk.

Najväčšiu hlukovú záťaž v záujmovom území spôsobuje cestná (automobilová) doprava, ktorá dosahuje najvyššiu intenzitu 3 271 jednotkových vozidiel za 24 hod. na zbernej komunikácii č. III/504006 v úseku Trnava-Suchá nad Parnou (SSC, 2000). Na ostatných dopravných úsekoch nebola intenzita dopravy sledovaná, možno však predpokladať strednú intenzitu na cestách III. triedy Suchá nad Parnou–Horné Orešany, Zvončín–Suchá nad Parnou, Suchá nad Parnou–Doľany prechádzajúcimi osami obcí záujmového územia, na základe ktorej bola v okolí týchto komunikácií stanovená stredná hluková záťaž. Ostatné obslužné cesty zabezpečujúce dopravu predovšetkým v rámci intravilánu obce, predstavujú nízku hlukovú záťaž.

III. SYNTÉZY A HODNOTENIE

Cieľom tejto časti je identifikácia, špecifikácia a priestorová diferenciácia problémov vyplývajúcich z nevhodného využívania zdrojov a potenciálov územia. Problémy možno rozdeliť do nasledovných skupín:

III.1 Problémy ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny

Problémy ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny vznikajú územným stretom ohrozujúcich javov (stresových faktorov) s prvkami ÚSES a ďalšími prvkami, ktoré v súčasnosti považujeme za ekologicky stabilné (stabilizujúce), ako sú ekologicky významné segmenty, či ekologicky významné krajinné štruktúry. V záujmovom území boli v tejto kategórii identifikované nasledovné environmentálne problémy:

- ohrozenie regionálneho biocentra Suchá v dôsledku rozširovania záhradkárskej osady a intenzívnej rekreácie predovšetkým v letnom období, s čím sú spojené problémy ako záber prírodných ekosystémov, bariérny vplyv voči migrácii bioty, vyvážanie odpadu a zakladanie nelegálnych skládok, rušenie zveri, znižovanie kvality vody v nádrži a celkové znižovanie ekologickej stability danej lokality,
- kolízia funkcie regionálneho biocentra Suchá ako prvku územného systému ekologickej stability s lesohospodárskou činnosťou; táto činnosť v poslednom období však postupne zaniká,
- ohrozenie funkcie regionálneho biocentra Suchá intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou na okolitej ornej pôde,

- ohrozenie regionálneho biokoridoru Parná zníženou kvalitou vody v toku, zakladaním nelegálnych skládok popri toku, zanášaním toku odpadom a ornou pôdou v dôsledku silnej a strednej vodnej erózie, čo predstavuje riziko kontaminácie vody rôznymi chemickými látkami, ako aj znečisťovaním toku nelegálnym vypúšťaním odpadových vôd z domácností,
- kolízia regionálneho biokoridoru so súkromnou živočíšnou farmou, ktorej nevhodná lokalizácia predstavuje potenciálne riziko ohrozenia samotného toku i vzácných rastlinných spoločenstiev pozdĺž meandrov Parnej,
- ohrozenie funkcie regionálneho biokoridoru v dôsledku kontaminácie riečnych sedimentov, podzemných vôd a pôdných zdrojov,
- ohrozenie funkcie regionálneho biokoridoru v dôsledku bariérneho vplyvu zastavaných plôch a zregulovania niektorých úsekov vodného toku,
- ohrozenie funkcie regionálneho biokoridoru v dôsledku čerpania vody domovými jednotkami z toku, najmä v letnom období, čo spôsobuje výrazný pokles vody, ktorý sa následne môže prejavíť na ohrození brehových porastov,
- ohrozenie ekologickej stability lesných porastov záujmového územia v dôsledku absencie ekotónového spoločenstva a prísne vymedzených hraníc,
- narušenie druhovej skladby biocentra a biokoridoru v dôsledku prítomnosti (výsadby) stanovištne nevhodných druhov,
- ohrozenie ekologicky významnej lokality občasného toku v dôsledku negatívnych vplyvov z intenzívnej poľnohospodárskej činnosti, strednej až silnej vodnej erózie, kontaminácie riečnych sedimentov, podzemných vôd a pôd a existujúcej nelegálnej skládky odpadu,
- ohrozenie ekologicky významnej krajinskej štruktúry v závere Čertovej doliny silnou vodnou eróziou a nevhodným spôsobom hospodárenia, čo vedie k procesu ruderalizácie, a tým k znižovaniu ekologickej významnosti danej lokality,
- ubúdanie, príp. absencia tradičných foriem hospodárenia (vinice, ovocné sady, maloblokové formy obrábania pôdy),
- narušenie priestorovej stability územia v dôsledku vytvorenia monofunkčnej poľnohospodárskej krajiny s prevahou veľkoblokovej ornej pôdy s minimálnym podielom ekologicky stabilných prvkov.

III.2 Problémy ohrozenia prírodných zdrojov

Problémy ohrozenia prírodných zdrojov vznikajú priestorovým stretom ohrozujúcich javov s jednotlivými prírodnými zdrojmi. Výsledkom tohto stretu je ohrozenie a narušenie kvantitatívnych a kvalitatívnych vlastností prírodných zdrojov. K identifikovaným problémom tejto skupiny v záujmovom území patria:

- ohrozenie pôdných zdrojov záberom kvalitných pôd na nepoľnohospodárske účely - Nové Vinohrady, južná časť obce Suchá a pod.,
- kolízia bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek územia ako zákonom chránených pôd so strednou až silnou kontamináciou rizikovými prvkami (Cu, Zn, Cd, Ni),
- ohrozenie kvantitatívnych i kvalitatívnych vlastností pôdných zdrojov v dôsledku vodnej erózie, presadania spraší a nevhodného spôsobu hospodárenia na poľnohospodárskom pôdnom fonde (vytvorenie veľkoblokových polí odstránením medzí a remízok, nesprávne oševné postupy),

- riziko kontaminácie pôd v dôsledku priesaku znečisťujúcich látok z kontaminovaných podzemných vôd (čiernica černozemná, černozem čiernicová), zavlažovania znečistenou závlahovou vodou a zakladania nelegálnych skládok,
- ohrozenie pôdných a vodných zdrojov pozdĺž dopravných koridorov – ciest III. triedy dopravnými exhalátmi, ako i posypovým materiálom používaným pri zimnej údržbe ciest,
- riziko ohrozenia pôdných i vodných zdrojov v dôsledku pôsobenia priemyselných exhalátov pochádzajúcich z lokálnych zdrojov ako i blízkeho priemyselného centra Trnava,
- kolízia znečistenia tokov Parná a Podhájsky potok s ich funkciou vodohospodársky významných tokov,
- ohrozenie kvality vody v tokoch zanášaním materiálom z erózo–akumulačných procesov, nelegálnym vypúšťaním odpadových vôd, odpadmi umiestňovanými priamo do tokov alebo pozdĺž nich a tiež technickou úpravou úsekov tokov a nedostatočné zastúpenie brehovej vegetácie,
- neregulované čerpanie vody tokov pre potreby jednotlivých domových jednotiek, najmä na zavlažovanie záhrad,
- ohrozenie kvality podzemných vôd v dôsledku priesaku z kontaminovaných pôd, nevodotesných žump a nevhodného skládkovania odpadu.

III.3 Problémy ohrozenia človeka a jeho životného prostredia

Vznikajú pôsobením stresových faktorov na človeka a jeho bezprostredné životné prostredie v sídlach a rekreačných priestoroch. Výsledkom je okrem zníženej kvality životného prostredia aj rast chorobnosti, najmä civilizačných chorôb – alergie, onkologické ochorenia a pod. V rámci tejto skupiny boli v záujmovom území identifikované nasledovné problémy:

- ohrozenie kvality životného prostredia v dôsledku intenzívnej dopravy – zvýšená koncentrácia dopravných exhalátov a nadmerné zaťaženie hlukom najmä bytových jednotiek lokalizovaných v okolí hlavných dopravných koridorov,
- ohrozenie rekreantov v dôsledku zníženej kvality vody vo vodnej nádrži Suchá,
- riziko bakteriologického ohrozenia obyvateľstva i jeho životného prostredia v dôsledku nevhodného ukladania odpadu,
- ohrozenie obyvateľstva a obytného prostredia v dôsledku privalových vôd, najmä počas topenia snehu, prípadne náhleho privalu zrážok,
- narušenie estetickej kvality životného prostredia v dôsledku nevhodného technického stavu antropogénnych prvkov – cesty, priemyselné objekty, poľnohospodárske objekty, niektoré schátralé obytné domy a pod.,
- zvýšené riziko nehodovosti obyvateľstva v dôsledku absencie chodníkov.

III.4 Socioekonomické problémy

Socioekonomické problémy vznikajú v dôsledku nevhodného využívania ľudských zdrojov a nevhodného efektívneho využívania potenciálu územia pre jeho socioekonomický rozvoj a sú prejavom dlhodobého kultúrneho a socioekonomického rozvoja obce. Na základe analytického hodnotenia socioekonomického vývoja a anketového prieskumu sme špecifikovali nasledovné problémy:

- zvýšené percento nezamestnanosti, prevyšujúce okresný priemer vplyvom nedostatku pracovných príležitostí, problémom zostáva najmä nezamestnanosť starších osôb, spôsobená rozpadom družstva, nízko kvalifikovaná pracovná sila jednostranne orientovaná na poľnohospodárstvo má problém uplatnenia sa na trhu práce. Tento stav nepriaznivo ovplyvňuje aj dochádzka za prácou so stále narastajúcimi nákladmi na cestovné,
- postupné starnutie obyvateľstva, následne sa prejavujúce na nepriaznivej vekovej štruktúre. V obciach postupne nadobúda prevahu obyvateľstvo produktívneho a poproduktívneho veku, čo je dôsledok jednak postupného zvyšovania priemerného veku obyvateľstva, ale najmä zníženej pôrodnosti. Tento jav je podmienený celospoločenskými zmenami a trendmi – zhoršenie celkovej ekonomickej situácie rodín, najmä mladších vekových skupín, nízka podpora mladých rodín, preferencia kariéry pred rodinou, preferencia jednodetného modelu rodiny a pod. K tomuto stavu prispieva aj zvyšovanie sa obáv obyvateľstva z blízkej budúcnosti (obavy z nezamestnanosti, znižovania životnej úrovne),
- nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra - absencia kanalizácie, v súčasnosti sa začína už s budovaním kanalizácie z programu ISPA, absencia vodovodu v niektorých častiach obce Suchá nad Parnou, absencia plynovodu v časti Vlčia dolina. Obec nemá vybudované chodníky,
- riziko konzumácie vody nevyhovujúcej požiadavkám na pitné účely v častiach obce bez vodovodu, nedostatok vody v studniach. Tento faktor sa môže negatívne prejaviť na zdravotnom stave obyvateľstva, nakoľko obyvateľstvo je nedostatočne informované o zhoršenej kvalite vody a konzumáciu znečistenej vody zo studní považuje za samozrejmú.

III.5 Urbanisticko-architektonické problémy

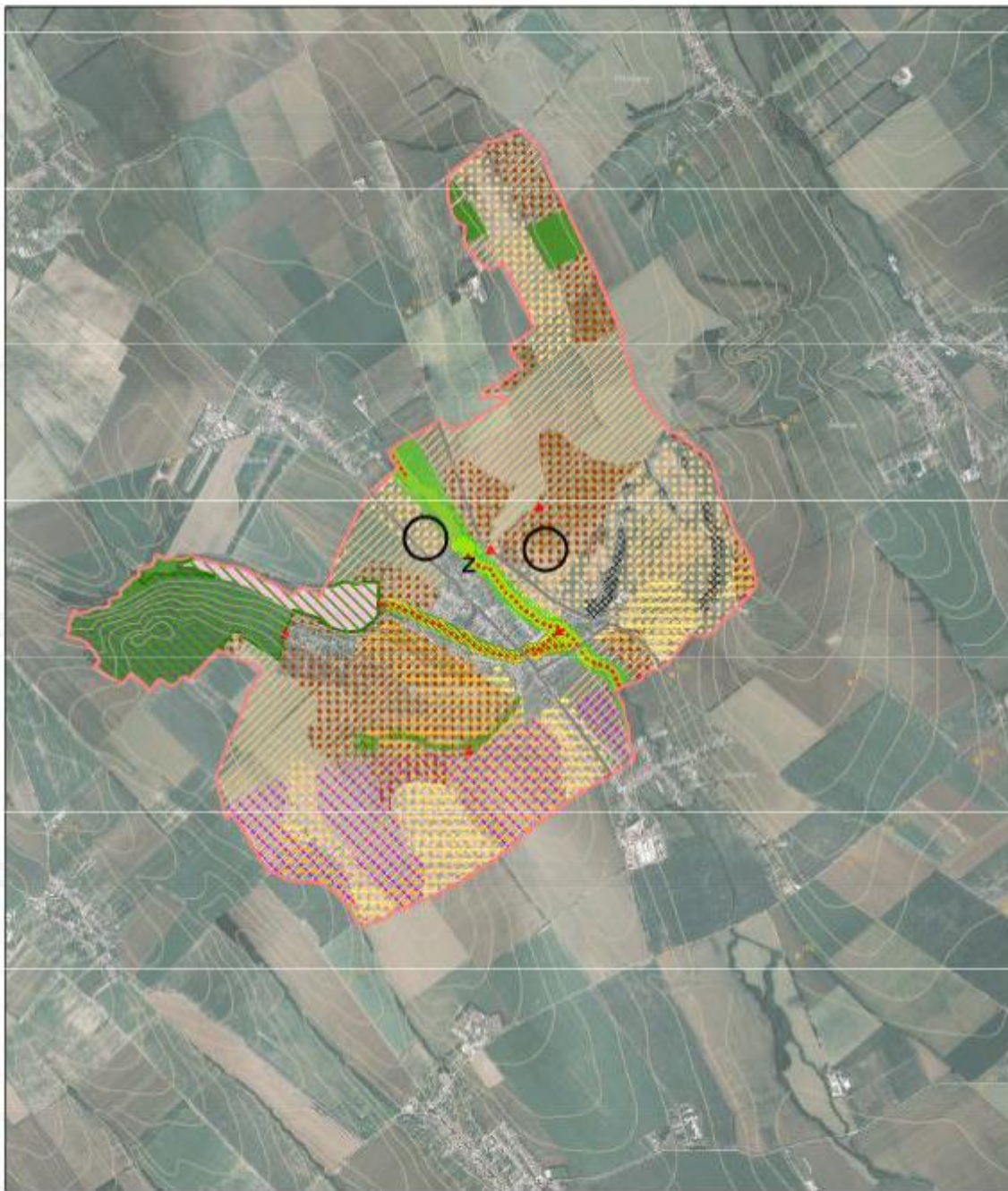
Urbanisticko-architektonické problémy sú dôsledkom nevhodného umiestnenia socioekonomických aktivít v území s nerešpektovaním prírodných daností a špecifik danej obce. V sledovanom území ide o tieto problémy:

- narušenie architektonického vzhľadu obce nevhodne volenými typmi nových domov v pôvodnej zástavbe,
- prekročenie optimálnej územnej únosnosti v záhradkárskej osade Nové Vinohrady,
- zvýšené riziko narušenia vidieckeho obrazu obcí v dôsledku výstavby nevhodne volených typov domov, obzvlášť vo Vlčej doline a v záhradkárskej osade Nové Vinohrady,
- nedostatok verejnej zelene pozdĺž ciest slúžiacej na elimináciu nepriaznivých záťaží z dopravy - hluk a prašnosť,
- narušenie esteticko-architektonického pohľadu obcí v dôsledku schátralých, neudržiavaných domových jednotiek, technických objektov, stavieb, skládok odpadu a pod.

Environmentálne problémy sú zobrazené na mape 13.

Mapa 13: Environmentálne problémy

Autor: Z. Izakovičová
Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

0 1.5 3.0 Km

Legenda k mape 13

A. Ohrozenie priestorevej a celkovej ekologickej stability uzemia

- ohrozenie RBc v dôsledku znečistenia vody v nádrži
- ohrozenie RBc poľnohosp. činnosťou, rekreáciou a zariadením skládok
- kolízia funkcie RBc s lesohospodárskou činnosťou
- kolízia ekol. význ. segmentu z lesohospodárskou činnosťou
- ohrozenie RBk v dôsledku kontaminácie vôd a pôd, nelegálneho vypúšťania odpadových vôd, zanášania ornou pôdou a odpadom

Ohrozenie RBk resp. vodohosp. významného toku v dôsledku:

- vplyvu intenzívnej poľnohosp. činnosti (aj problémy B)
- bariérneho vplyvu zastavaného uzemia (aj problémy B)
- ohrozenie RBk a vodohosp. význ. tokov reguláciou toku
- zníženie ES lesných porastov v dôsledku absencie ekotónových spoločenstiev

B. Ohrozenie prírodných zdrojov

- záber pôdy na nepoľnohospodárske účely
- ohrozenie najkvalitnejších pôd v dôsledku potenc. vodnej erózie
- ohrozenie ostatných pôdných zdrojov v dôsledku potenciálnej vodnej erózie
- ohrozenie najkvalitnejších pôd v dôsledku vým. erózie
- ohrozenie ostatných pôdných zdrojov v dôsledku vým. erózie
- ohrozenie najkvalitnejších pôd v dôsledku presadania sedimentov
- ohrozenie ostatných pôdných zdrojov v dôsledku presadania sedimentov
- ohrozenie najkvalitnejších pôd v dôsledku kontam. pôd
- ohrozenie ostatných pôdných zdrojov v dôsledku kontam. pôd

C. Ohrozenie človeka a jeho životného prostredia

- nízko ohrozenia ŽP nelegálnym skládkovaním odpadu (aj problémy B)
- chýbajúca technická infraštruktúra
- ohrozenie kvality ŽP v dôsledku dopravných exhalátov
- kolízia priemyselných areálov s areálmi bývania

Foto 26: Skládka odpadu v okolí vodnej nádrže Suchá

IV. SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY

Táto časť je zameraná na stanovenie faktorov determinujúcich a podporujúcich (silné stránky) a naopak faktorov negatívne ovplyvňujúcich (slabé stránky), prípadne až brzdiacich, rozvoj daných sídelných spoločenstiev.

IV.1 Silné stránky

Predstavujú podporujúce faktory rozvoja územia. Vychádzajú z hodnotenia prírodných, kultúrno-historických a ľudských zdrojov a potenciálov. Možno sem zaradiť nasledujúce faktory:

- priaznivé včlenenie obce do krajinnej scenérie,
- priaznivá poloha v nadväznosti na krajské mesto Trnava a hlavné mesto Bratislava, dobrá dopravná prepojenosť,
- výskyt veľmi úrodných pôd v rámci Slovenska, priaznivé klimatické podmienky, čo vytvára vhodné predpoklady pre rozvoj poľnohospodárskej výroby,
- bohatá vinohradnícka tradícia, súčasť Malokarpatskej vínnej cesty,
- priaznivé podmienky pre rozvoj agroturistiky,
- existencia vodnej nádrže a dubovo-hrabového lesa v blízkom okolí nádrže, existencia ubytovacích a stravovacích zariadení, rozvoj chatovej výstavby, prítomnosť Ekofarmy, čo vytvára dobré predpoklady na rozvoj cestovného ruchu.
- v porovnaní s ostatnými sídlami pomerne priaznivý stav kvality životného prostredia,
- veľmi dobrá spolupráca medzi hlavnými rozvojovými skupinami obcí – Obecný úrad, ZŠ, Farský úrad,
- dobrá spolupráca obce so záujmovými organizáciami, .
- bohatý kultúrno-historický potenciál, veľký počet historických, najmä sakrálnych pamiatok,
- pozitívny vzťah obce, záujmových organizácií, ako i obyvateľov k zlepšovaniu životného prostredia, k udržiavaniu a rozvoju ľudových tradícií,
- bohatý spoločenský život, zviditeľnenie obce vďaka slávnym rodákum,
- vysoká úroveň zdravotnej starostlivosti v obci (praktický lekár, detský lekár, stomatológ, lekáreň), ako i dobrá vybavenosť službami,
- využívanie rozvojových programov (POD, CBC PHARE, ISPA, štrukturálne fondy apod.), spracovanie strategických rozvojových dokumentov, čo pozitívne prispieva k získavaniu finančných zdrojov z európskych fondov,
- výrazná medzinárodná spolupráca, čo pozitívne ovplyvňuje nielen rozvoj cestovného ruchu, ale aj celkový rozvoj obce.

Foto 27: Tradičné vinohradníctvo

IV.2 Slabé stránky

Slabé stránky rozvoja poukazujú na rizikové miesta územia, ktoré môžu obmedzovať, prípadne limitovať jeho rozvoj a poukazujú na problémy, ktoré je potrebné eliminovať. Môžeme sem zaradiť tieto faktory:

- nízky stupeň ekologickej stability – potreba zvýšiť plochy interakčných prvkov najmä v južnej a juhovýchodnej časti záujmového územia, malý podiel lesných ekosystémov,
- existencia reálnej vodnej a veternej erózie na kvalitnom pôdnom fonde v dôsledku veľkoblokovej štruktúry pôdy, čo spôsobuje ohrozenie najkvalitnejších pôd,
- riziko záplav v nivnej časti územia v jarných mesiacoch a v čase prudkých letných búrok,
- kontaminácia podzemnej vody v kvartérnych sedimentoch, nedostatočná napojenosť domových jednotiek na vodovod v určitých častiach obce,
- znížená ekologická i estetická hodnota krajiny existenciou neorganizovaných skládok,
- nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva,
- slabo rozvinutá hospodárska základňa - absencia väčšej výrobnjej jednotky, nedostatok pracovných príležitostí v mieste bydliska,
- nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra,
- hustá zástavba chatiek v záhradkárskej osade.

V. NÁVRHY

Táto kapitola je zameraná na formulovanie opatrení na zlepšenie environmentálnych, socioekonomických a urbanisticko-architektonických problémov obce s cieľom zlepšenia celkovej kvality života obyvateľov. V rámci návrhov boli zohľadnené aj návrhy vyplývajúce zo spracovania štúdie Revitalizácia ekologickej siete intenzívne zaťaženej poľnohospodárskej krajiny Trnavskej tabule - Miestny územný systém ekologickej stability - Suchá nad Parnou, Zvončín (SAŽP, 2003). Súčasťou návrhov je aj ich kartografické vyjadrenie (mapa 14).

Opatrenia sme rozčlenili do nasledovných skupín:

- návrhy na elimináciu problémov ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny,
- návrhy na ochranu prírodných zdrojov,
- návrhy na ochranu človeka a jeho životného prostredia,
- návrhy na elimináciu pôsobenia stresových faktorov,
- návrhy na elimináciu socioekonomických problémov,
- návrhy na elimináciu urbanisticko-architektonických problémov.

V.1. Návrhy na elimináciu problémov ohrozenia prvkov ÚSES, priestorovej stability a celkovej ekologickej kvality krajiny

Do tejto skupiny patria ekostabilizačné opatrenia, ktoré majú význam z hľadiska vytvorenia funkčnej kostry ÚSES, ako aj posilnenia celkovej priestorovej ekologickej stability daného územia vytvorením krajinnoekologicky optimálnej štruktúry využitia územia. Patria sem nasledovné opatrenia:

- zabrániť rozširovaniu chatovej osady na úkor regionálneho biocentra Suchá,

- vytvoriť a dobudovať funkčné prvky ÚSES – najmä nadregionálne biocentrum a biokoridor, regionálny biokoridor Parná a lokálny biokoridor Podhájsky potok, ako aj lokálne biocentrá na severe katastra,
- v severnej a hlavne v južnej a juhovýchodnej časti záujmového územia realizovať výsadbu líniovej a plošnej zelene s funkciou interakčných prvkov,
- zabezpečiť legislatívnu ochranu pre biocentrum Suchá – vyhlásiť ho za chránený areál (4. stupeň ochrany prírody a krajiny),
- pozdĺž biokoridorov a na hraniciach biocentier s poľnohospodárskou pôdou vytvoriť tzv. buffer plochy – pufrovacie pásy trvalých trávnych porastov, resp. mozaík TTP s nelesnou drevinovou vegetáciou,
- presadzovať hospodárenie v lesoch zohľadňujúce ekologický význam biocentier, čo znamená zameriavať výchovné ťažby na zvyšovanie odolnostného potenciálu, ekologickej stability a podporu funkcií ochrany biodiverzity, prednostne odstraňovať stanovištne nepôvodné druhy drevín a obnovné ťažby vykonávať s uplatnením podrostového hospodárskeho spôsobu maloplošných foriem,
- posilniť existujúce a vysadiť absentujúce brehové porasty regionálneho biokoridoru Parná, nerealizovať výrub drevín v rámci brehových porastov,
- premeniť ornú pôdu v lokálnom biocentre Remíz na trvalé trávne porasty, prípadne ju vyňať z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a ponechať prirodzenej sukcesii, čo umožní vytvoriť vegetačný kryt na ochranu pôdy pred vodnou eróziou, ktorá výrazne postihuje svahy v tejto lokalite,
- zabrániť nastupujúcemu procesu ruderalizácie nevyužívaných plôch v lokálnom biocentre Čertova dolina pravidelným kosením (2-krát do roka po dobu minimálne prvých dvoch rokov), aby sa v porastoch eliminovali ruderálne spoločenstvá a vyformovali stabilné, druhovo bohaté lúčne spoločenstvá, ktorých vzácnosť v území rastie z dôvodu ich minimálneho zastúpenia,
- vyňať ornú pôdu v lokalite lokálneho biocentra Meandre Parnej a ponechať ju prirodzenej sukcesii,
- rozdeliť plochy veľkoblokovej ornej pôdy na menšie celky s dĺžkou približne 700–1000 m rôzne širokými vegetačnými pásmi (trvalé trávne porasty, nelesná drevinová vegetácia), na ktorých je dôležité vysádzať solitérne dreviny, čím sa zvýši heterogenita a ekologická stabilita územia a zároveň zníži účinok vodnej a veternej erózie
- pri umelých výsadbách uprednostňovať druhy stanovištne pôvodné a zabrániť introdukcii invázných druhov, ktoré svojím agresívnym správaním znižujú druhovú diverzitu územia,
- zabrániť odstraňovaniu a devastácii pozitívnych prvkov v revitalizovanom území – nových biokoridorov poľnohospodárskou technikou pri obrábaní okolitých pozemkov a pod.

V.2 Návrhy na ochranu prírodných zdrojov

Ich cieľom je zabezpečenie kvalitatívnych i kvantitatívnych vlastností prírodných zdrojov a z dlhodobého časového horizontu zabezpečenie ich trvalo udržateľného využívania. Patria sem nasledovné opatrenia:

- po vzore „alpských krajín“ zvýšiť mieru využívania alternatívnych zdrojov energie, resp. zabrániť zbytočnému plytvaniu najmä neobnoviteľných prírodných zdrojov,
- naopak zvýšiť mieru a efektívnosť využívania obnoviteľných zdrojov, v riešenom území dominujúcich pôdných zdrojov,

- komplexne chrániť ornú pôdu používaním vhodných osevných postupov so správnym striedaním plodín s dôrazom na pestovanie trvalých a dočasných trávnych porastov a ďatelinovín, na zvýšenie podielu živín v pôde používať organické hnojivá,
- realizovať protierózne opatrenia v rámci PPF vhodnými osevnými postupmi, a to nasledovne: pri sklone od 3° až 7° - širokoriadkové plodiny s nízkou protieróznou účinnosťou, od 7° do 12° - úzkoriadkové plodiny s dobrou protieróznou účinnosťou, od 12° do 25° - hustosiate plodiny alebo TTP s dobrou protieróznou účinnosťou a nad 25° - zmena ornej pôdy na lesnú,
- zabezpečiť ochranu rastlín pred toxickými účinkami ťažkých kovov (rizikových prvkov) pestovaných na pôdach silno a stredne kontaminovaných vápnením a zvyšovaním sorpčnej kapacity pôd napr. aplikáciou ílových sedimentov, čím sa zvyšuje pH pôdy a klesá mobilita ťažkých kovov,
- silno a stredne kontaminované pôdy záujmového územia podrobiť analytickému rozboru na obsah ťažkých kovov, zistiť možnosť ohrozenia plodín pestovaných na uvedených pôdach a následné riziko konzumácie dopestovaných plodín,
- vylúčiť používanie pesticídov na pôdnych subtypoch čiernica černozemná a černozem čiernicová z dôvodu priameho ohrozenia kvality podzemných vôd,
- zabezpečiť monitorovanie kvality vody v toku Parná v miestach lokalizovaných pred a za súkromnou živočíšnou farmou, ktorým by sa potvrdil, prípadne vyvrátil jej predpokladaný negatívny vplyv na kvalitu vody,
- regulovať odber vody pre súkromné účely,
- zrevitalizovať regulované úseky tokov, predovšetkým úseky prechádzajúce mimo zastavaného územia,
- odizolovať poľnohospodársku pôdu hygienickou vegetáciou v okolí dopravných koridorov.

V.3 Návrhy na zlepšenie kvality životného prostredia

Ide o opatrenia zamerané na zlepšenie stupňa kvality životného prostredia obce záujmového územia. Patria sem nasledovné opatrenia:

- vysádzať ochranné vegetačné pásy v okolí priemyselných, poľnohospodárskych prevádzok a iných technických objektov s negatívnym dopadom na životné prostredie, ktoré zabezpečujú nielen izolačnú, ale i estetickú funkciu,
- starostlivosťou o kvalitu dopravných koridorov, obytných a priemyselných priestorov a vybudovaním absentujúcich chodníkov v obciach zvýšiť celkovú kvalitu života obyvateľov,
- prednostne dobudovať chýbajúcu technickú infraštruktúru (vodovod, kanalizácia) v častiach Ružová a Vlčia dolina,
- realizovať protipovodňové opatrenia – vhodné usporiadanie a využívanie pozemkov, akceptácia inundovaného územia, zabezpečiť odvod dažďovej vody, zabezpečiť informovanosť obyvateľstva a pod.,
- zvyšovať environmentálne povedomie obyvateľstva, a tým prispieť k trvalo udržateľnému spôsobu života v záujmovom území.

V.4 Návrhy na elimináciu pôsobenia stresových faktorov

Ich cieľom je eliminácia faktorov ohrozujúcich jednotlivé krajinnotvorné zložky, vrátane človeka a jeho životného prostredia. Ide o nasledovné opatrenia:

- odstraňovať existujúce nelegálne skládky, ktoré predstavujú potenciálne zdroje kontaminácie zložiek životného prostredia a ohrozenia zdravia obyvateľstva a výrazne znižujú estetickú kvalitu územia,
- vysádzať funkčné vetrolamy pozdĺž cestných komunikácií s cieľom zachytávania dopravných exhalátov a zabezpečovania hlukovej bariéry,
- monitorovať kvalitu vody vo vodnej nádrži a vykonať potrebné nápravné opatrenia na dosiahnutie požadovanej kvality z hľadiska jej rekreačného využívania,
- sledovať miesta nelegálneho vypúšťania odpadových vôd a ukladania odpadu a prípadné zistené prekračovanie zákonov sankcionovať pokutami,
- eliminovať stredné zdroje znečisťovania ovzdušia ako aj zdroje znečisťovania pôd a vôd zavádzaním najlepších dostupných technológií.

V.5 Návrhy na elimináciu socioekonomických problémov

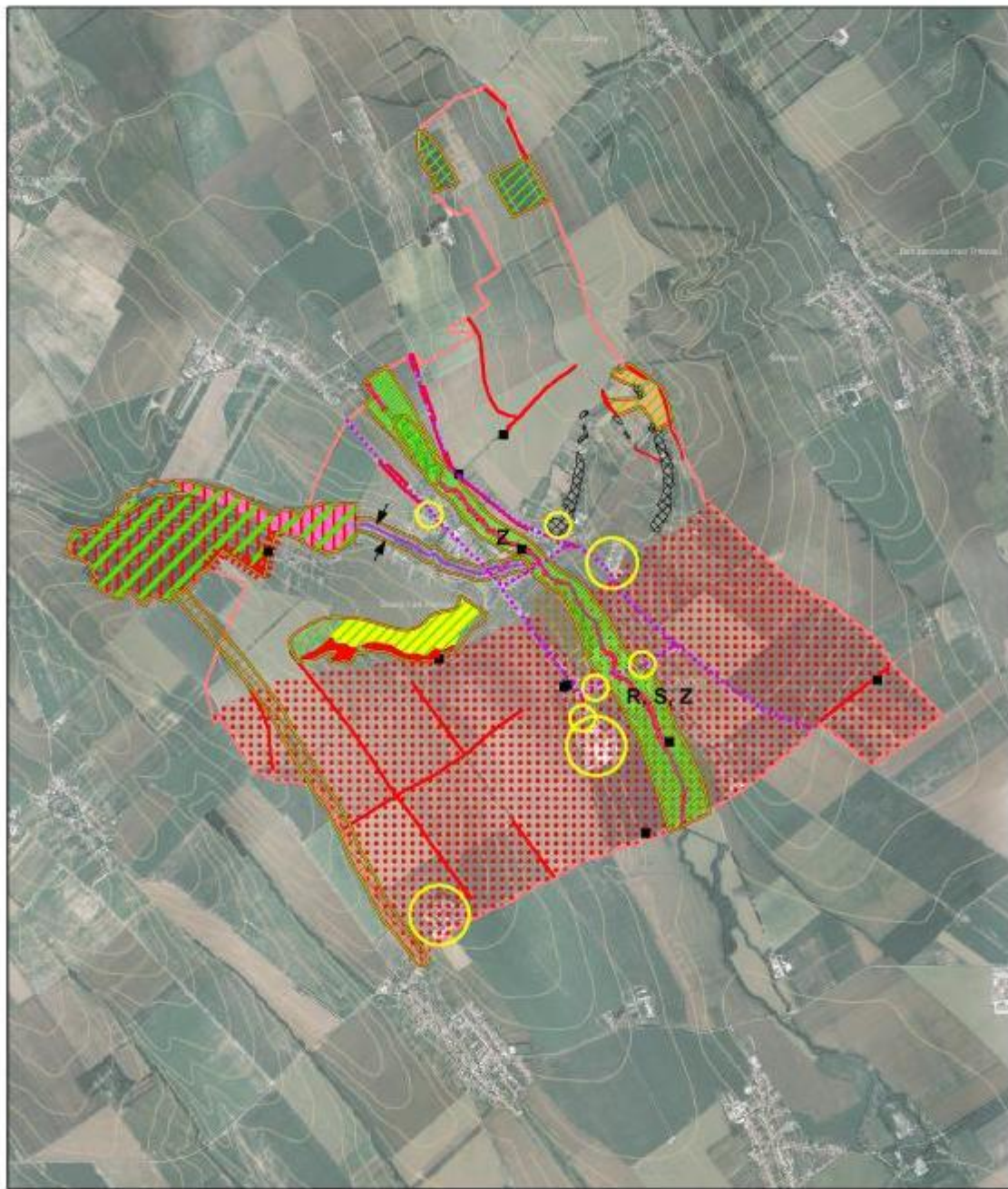
Ich cieľom je posilnenie hospodárskeho rozvoja obce za účelom celkového zvýšenia kvality života miestneho obyvateľstva. Ide o nasledovné opatrenia:

- vypracovať program aktívnej bytovej politiky pre mieste obyvateľstvo – vytvoriť vhodné motivačné podmienky pre získanie pozemkov pre domáce obyvateľstvo, podporovať výstavbu bytových domov pre sociálne slabšie vrstvy, motivovať obyvateľstvo k rekonštrukcii a údržbe starších domov, ako i motivovať obyvateľstvo mladších vekových skupín pre život v obci,
- realizovať aktívne programy zamestnanosti,
- posilniť hospodársku základňu, podporiť rozvoj malého a stredného podnikania, zamerať sa na rozvoj cestovného ruchu a rekreácie, podporovať rozvoj prevádzok s vyššou pridanou hodnotou a prevádzok priaznivých z hľadiska kvality životného prostredia,
- zvýšiť informovanosť obyvateľstva, zabezpečiť bezproblémový prístup k informáciám, zabezpečiť dostupnosť k internetu a aktivizovať a zapojiť obyvateľstvo do rozhodovacích procesov o rozvoji obcí,
- zvýšiť osvetu a vzdelávanie v záujme zmeny verejného povedomia a postoja ku kultúrno-historickým a prírodným hodnotám,
- propagovať program trvalo udržateľného rozvoja a do jeho realizácie zapájať všetky vrstvy obyvateľstva, podporovať zmenu hodnotovej orientácie obyvateľstva zlučiteľnú s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať environmentálne povedomie,
- efektívnejšie využívať rekreačný potenciál obce, podporiť rozvoj diverzity agroturistiky, využiť pozíciu na lokalite Malokarpatskej vínnej cesty, zlepšiť kvalitu ubytovacích a stravovacích zariadení v lokalite vodnej nádrže Suchá,
- využiť kultúrne a historické danosti riešeného územia (vinohradníctvo) na zdôraznenie funkcie cestovného ruchu, ako dôležitej súčasti ekonomiky,
- využiť pozitívny príklad osobnosti miestneho kňaza pri rozvoji obce.

Mapa 14: Návrhy

Autor: M. Vodičková, Z. Izakovičová, L. Grotkovská a kol.

Digitálne spracovanie: P. Kenderessy

0 1.5 3.0 Km

Legenda k mape 14

<p>Návrhy zamerané na tvorbu kostry ÚSES</p> <ul style="list-style-type: none"> RBc RBk LBc hydrický LBk terestrický LBk <p>Návrhy ochrany prírody a krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> návrh chráneného areálu <p>Zabezpečiť monitorovanie kvality vody</p> <ul style="list-style-type: none"> pred súkromnou živ. farmou za súkromnou živ. farmou <p>Návrhy ekostab. opatrení na lokalitách prvkov ÚSES</p> <ul style="list-style-type: none"> zmeniť spôsob hospodárenia v biocentrách zamedziť rozširovanie chatovej osady na úkor RBc posilniť existujúce brehové porasty RBk vysadiť abscentujúce brehové porasty RBk vytvoriť pufrčné zóny prvkov ÚSES premeniť nevyužívané plochy na lúky <p>Návrhy ekostab. opatrení na ochranu vodných zdrojov</p> <ul style="list-style-type: none"> eliminovať používanie pesticídov znížiť kontamináciu pôd ťažkými prvkami premeniť ornú pôdu na TTP z dôvodu protierózných opatrení revitalizovať regulované úseky vodohosp. význ. tokov 	<p>Návrhy na zlepšenie kvality ŽP</p> <ul style="list-style-type: none"> vysadiť vegetačné pásy okolo technických areálov dobudovať technickú infraštruktúru <p>Návrhy na elimináciu pôsobenia stresových faktorov</p> <ul style="list-style-type: none"> odstrániť nelegálne skládky zlepšiť a monitorovať kvalitu vody vo VN vysadiť hygienickú vegetáciu <p>Ostatné opatrenia na zvýšenie celkovej ekol. stability krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> zvýšiť heterogenitu územia výsadbou líniovaj vegetácie vytvoriť pufrčné zóny v okolí najzraniteľnejších prvkov SKŠ <p>Legenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> R revitalizovať a udržiavať verejné priestranstvá S posilniť rozvoj služieb Z zabezpečiť rekonštrukciu verejnej zelene
--	---

V.6 Návrhy na elimináciu urbanisticko-architektonických problémov

Ich cieľom je vytvorenie harmonicky pôsobivého vidieckeho sídla na nížine. Patria sem nasledovné opatrenia:

- rešpektovať tvarové a výškové riešenie nových a rekonštruovaných objektov v pôvodnej zástavbe so zachovaním vidieckeho charakteru sídla,
- zabezpečiť rekonštrukciu verejnej zelene preferovaním listnatých drevín habituálne vhodnejších do priestoru vidieckeho sídla,
- využiť možnosti dotvorenia sídelnej zelene z hľadiska kompozičného a priestorovo-prevádzkového na disponibilných plochách, na verejných nevyužitých a opustených priestranstvách,
- zabrániť situovaniu výrobných prevádzok prispievajúcich k zhoršeniu kvality ŽP v obytnej zóne, objekty s priemyselnou funkciou sústrediť do okrajových častí obce,
- pokračovať v obnove a záchrane historického potenciálu,
- udržiavať a podporovať vidiecky charakter obce ako predpoklad trvalo udržateľného rozvoja vidieckeho priestoru na nížine.

VI. HODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU A ROZVOJA OBCÍ OBYVATEĽMI

Hodnotenie súčasného stavu a rozvoja obcí obyvateľmi bolo urobené na základe sociologického prieskumu, formou dotazníka. Dotazník bol anonymný a obyvateľom bol distribuovaný prostredníctvom Obecného úradu. Obyvateľom bolo položených celkovo 17 otázok, ktoré boli rozčlenené do dvoch základných častí:

1. zisťovanie osobnostných charakteristík obyvateľov – veková štruktúra, pohlavie, najvyššie dosiahnuté vzdelanie, charakter vykonávanej práce, životný štýl, hodnotové orientácie, vzťah obyvateľov k obci a pod.
2. zisťovanie názorov obyvateľov týkajúcich sa hodnotenia súčasného stavu a perspektív rozvoja obce, ako aj hodnotenia subjektov zodpovedných za rozvoj obce a hodnotenia postavenia a participácie samotných obyvateľov na rozvoji obce.

Personálne charakteristiky respondentov sú uvedené v grafe 9.

Pri hodnotení osobnostných charakteristík zaujímavosťou bolo hodnotenie faktorov charakterizujúcich životný štýl jednotlivých respondentov a hodnotenie faktorov ovplyvňujúcich ich hodnotovú orientáciu. Pri hodnotení faktorov charakterizujúcich životný štýl bolo vybraných 8 faktorov: rodina, zdravie, priateľstvo, kariéra, nezávislosť, financie, zdravé životné prostredie a medziľudské vzťahy. Ako vidno, v životnom štýle obyvateľstva týchto obcí je preferencia zdravia a rodiny pred priateľstvom, medziľudskými vzťahmi, financiami a zdravým životným prostredím. Na poslednom mieste v hodnotení faktorov ovplyvňujúcich životný štýl respondentov bola zhodne nezávislosť a budovanie kariéry. Budovanie kariéry a nezávislosti je priamo úmerné veku a vzdelaniu respondentov. Priemerné poradie významnosti jednotlivých faktorov charakterizujúcich životný štýl respondentov je uvedené v tabuľke 15:

Tab. 15: Priemerné poradie významnosti faktorov charakterizujúcich životný štýl obyvateľov

Obec	Rodina	Zdravie	Priateľstvo	Kariéra	Nezávislosť	Financie	Zdravé ŽP	Medziľudské vzťahy
Suchá nad Parnou	1,72	1,0	2,88	6,15	5,62	3,75	3,83	4,94

Pri hodnotení faktorov ovplyvňujúcich hodnotovú orientáciu bolo vybraných 9 faktorov: politika, rodinné zázemie, škola, pracovisko, medziľudské vzťahy, náboženská orientácia, média, reklama a príslušnosť k náboženskej komunite. V rámci faktorov ovplyvňujúcich hodnotovú orientáciu respondentov dominuje rodinné zázemie, medziľudské vzťahy a pracovisko pred ostatnými faktormi. Najmenší vplyv pri formovaní hodnotovej orientácie obyvateľov má reklama. Priemerné poradie významnosti jednotlivých faktorov ovplyvňujúcich hodnotovú orientáciu je uvedené v tabuľke 16.

Tab. 16: Priemerné poradie faktorov ovplyvňujúcich hodnotovú orientáciu obyvateľov

Obec	Politika	Rodinné zázemie	Škola	Pracovisko	Medziľudské vzťahy	Náboženská orient.	Média	Reklama	Príslušnosť k nábožen. komunite
Suchá nad Parnou	3,88	1,28	3,929	2,92	2,31	3,933	4,44	6,67	6,57

Vyhodnotenie odpovedí – názorov na súčasný stav a rozvoj obce

Na základe dotazníkového prieskumu možno konštatovať, že vnímanie problémov rozvoja obce obyvateľmi je realistické. Väčšinou sa hodnotenie realizované odborníkmi zhodovalo s hodnotením obyvateľov. Za najzávažnejšie problémy obyvateľa považujú absenciu kanalizácie (55,6%), vodovodu (50%), chýbajúce chodníky pre chodcov (38,9%) a znečistenie vodných zdrojov (16,7%). Zhodne 11,1% respondentov za problém považujú znečistenie životného prostredia obyvateľmi obce, divoké skládky odpadov a tiež nedostatok finančných prostriedkov. Ako vidno, obyvatele obce v problematike životného prostredia uprednostňujú skôr technické aspekty, ktoré sa ich konkrétne dotýkajú.¹ Za hlavné rizikové faktory životného prostredia obyvateľa považujú znečistené podzemné a povrchové vody a skládky odpadov. Ďalší blok otázok bol venovaný hodnoteniu možností rozvoja obce a stanoveniu faktorov, ktoré by bolo možné v rozvoji obce využiť. Pri otázke hodnotenia výskytu a cennosti prírodných zdrojov v území obyvateľa za najvýznamnejší prírodný zdroj považujú pôdu a jej bonitu. Prekvapujúce je, že obyvatele obce z hľadiska dispozície zdrojmi za negatívum uviedli nedostatok zdrojov pre rekreáciu. Za hlavné faktory, ktoré môžu napomôcť rozvoju obce, respondenti označili rozvoj agroturistiky, rozvoj miestnych podnikateľov a riešenie bytovej otázky. Za hlavnú prioritu rozvoja bolo označené dobudovanie technickej infraštruktúry. V očiach obyvateľov v starostlivosti o rozvoj obce dominujú tri subjekty, a to: starosta (100%), kňaz (55,6%) a poslanci (33,3%).² Z hľadiska ochoty angažovať sa vo veciach verejných treba pozitívnejšie hodnotiť obyvateľov, kde záujem o veci verejné deklarovalo až 66,66% respondentov. Ďalšia časť otázok v rámci dotazníka bola venovaná hodnoteniu zmien po roku 1989 a ich prejavu v obci. Obyvatelia hodnotia zmeny pozitívne, až 66,7% obyvateľov pociťuje zlepšenie životnej úrovne a len 11,1% zhoršenie. Podobná situácia je v hodnotení medziľudských vzťahov. V obci prevažuje obyvateľstvo, ktoré nepociťuje zhoršenie medziľudských vzťahov (72,2%). 5,5% respondentov deklarovalo zlepšenie vzťahov a 11,1 % naopak zhoršenie medziľudských vzťahov.

Posledná časť prieskumu bola zameraná na celkové syntetické zhodnotenie vybraných faktorov kvality života v obci. Bolo vybraných 9 faktorov relevantných pre dané sídlo estetická stránka obce, vybavenosť obce službami – obchody, dopravná prepojenosť, úroveň školstva, úroveň zdravotníctva, športové a kultúrne možnosti využitia, pracovné príležitosti, bytová otázka a technická vybavenosť, ako je voda, plyn a kanalizácia. Obyvatelia obce hodnotia väčšinu uvedených faktorov pozitívne. Z celkového počtu 9 faktorov, 7 hodnotia pozitívne a len dva – pracovné príležitosti a rozvoj technickej infraštruktúry, hodnotia negatívne.

Na záver prieskumu možno konštatovať, že v obci existuje reálny sociálny potenciál na presadzovanie princípov a kritérií trvalo udržateľného rozvoja, nakoľko:

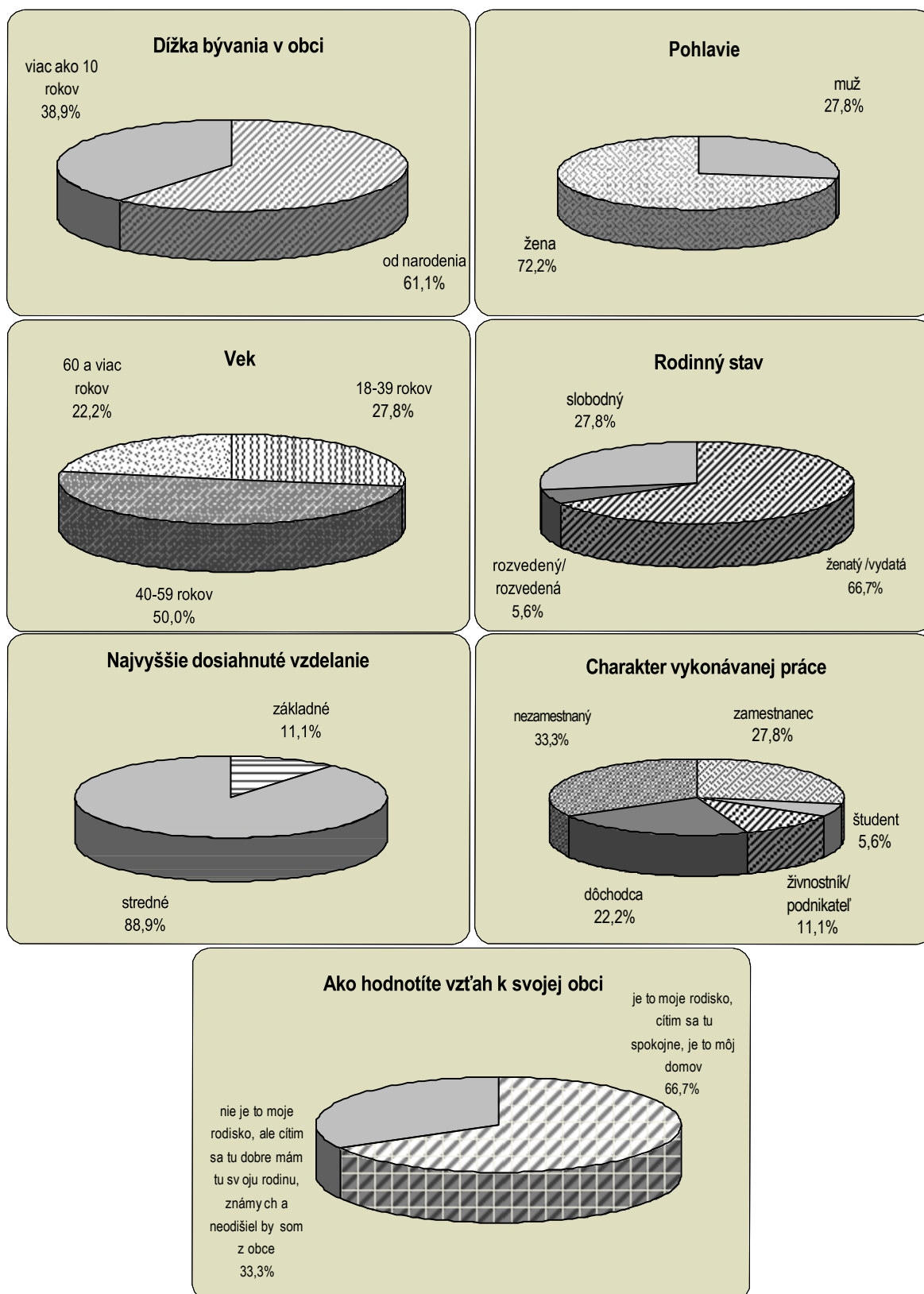
- obyvatele vnímajú a oceňujú zdroje, ktoré má obec k dispozícii,
- vnímajú problémy, ktoré je potrebné riešiť,
- vnímajú faktory, ktoré sú nevyhnutné pre ďalší rozvoj obce,
- a čo je podstatné, deklarujú ochotu zapojiť sa do tohto procesu.

Je len na zodpovedných subjektoch (manažmente obce) ako ponúkaný potenciál využijú. Základom úspechu je vytvorenie správnej komunikácie a otvorenej diskusie, ktoré by podnietili výraznejšiu aktivizáciu obyvateľstva.

¹ Každý obyvateľ mal možnosť uviesť maximálne 5 najvýznamnejších problémov, preto súčet nie je 100%.

² V tejto otázke možno očakávať určité skreslené vyjadrenia, nakoľko distribúciu dotazníkov zabezpečil obecny úrad, čím mohlo prísť k nadhodnoteniu určitých subjektov.

Grafy 9: Personálne charakteristiky respondentov obce Suchá nad Parnou

VII. VÍZIA A STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Základným strategickým cieľom rozvoja každého územia je zosúladienie hospodárskeho rozvoja s jeho prírodným, kultúrne-historickým a sociálnym potenciálom, s cieľom eliminácie súčasných a prevencie vzniku nových environmentálnych problémov a zlepšenia celkovej kvality života. V zmysle týchto princípov je dôležité stanoviť ciele a priority v danom území.

Stratégia rozvoja obce Suchá nad Parnou je postavená na zohľadnení a rozvinutí silných a na eliminácii slabých stránok. Základným strategickým cieľom rozvoja obce Suchá nad Parnou je vytvorenie takého spoločenského rozvoja, ktorý efektívne využíva prírodné zdroje a potenciály územia, s cieľom postupného zlepšovania kvality života daného obyvateľstva.

Za základné strategické ciele možno považovať:

1. Podpora a rozvoj hospodárskej základne obce
2. Skvalitnenie technickej infraštruktúry
3. Zlepšenie kvality životného prostredia
4. Rozvoj ľudských zdrojov

STRATEGICKÉ CIELE A OPATRENIA

1. Podpora a rozvoj hospodárskej základne obce	
CIEĽ	Rast hospodárskej základne obce a posilnenie možnosti zamestnania sa v nej prostredníctvom vytvorenia podmienok pre rozvoj podnikania v obci
ZDÔVODNENIE A PRÍNOS	Hospodárska základňa obce je pomerne nízka, v mieste bydliska je nedostatočné množstvo pracovných príležitostí. Rozbehnutá je živnostenská činnosť, ktorá sa však vo veľkej miere orientuje len na samozamestnávanie. Realizácia opatrení na posilnenie podnikateľskej činnosti v obci prinesie so sebou viacero výhod. Jednak obyvatelia obce majú možnosť nájsť zamestnanie priamo v obci a nemusia za prácou dochádzať a zároveň existencia podnikov zaregistrovaných v obci a vykonávajúcich svoju podnikateľskú činnosť v obci znamená prínos aj do rozpočtu obce prostredníctvom odvádzaných daní. Opatrenia smerujú na zvýšenie efektívnosti využívania potenciálu obce, najmä rozvoja rekreácie, agroturistiky a remeselnej činnosti. Možná je i lokalizácia servisných služieb pre prevádzky lokalizované v meste Trnava, prípadne v okolí.
OPATRENIE č. 1.1	Podpora rozvoja podnikania v obci
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie zásad rozvoja podnikania v obci• Realizácia opatrení vyplývajúcich zo zásad
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	priebežne
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA

<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Potenciálne podnikateľské subjekty • Odborná organizácia 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje obce • Zdroje potenciálneho podnikateľského subjektu • Prípadne fondy určené pre podnikateľov
Predpokladané náklady:	900 000,- Sk

OPATRENIE č. 1. 2	Podporiť rozvoj tradičných remesiel a vznik nových prevádzok remeselníckeho charakteru zriadením jednej z foriem inovatívnej podpory podnikania		
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie zásad podpory rozvoja tradičných remesiel v obci • Realizácia opatrení vyplývajúcich zo zásad 		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	Priebežne		
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Odborná organizácia • Potenciálne podnikateľské subjekty 		<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje obce • Zdroje potenciálneho podnikateľského subjektu • Prípadne fondy určené pre podnikateľov 	
Predpokladané náklady:		950 000,- Sk	

OPATRENIE č. 1. 3	Spracovanie stratégie rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky			
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Zmapovanie prírodného rekreačného potenciálu • Zmapovanie a zhodnotenie socioekonomických podmienok rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a agroturistiky • Spracovanie stratégie rozvoja • Realizácia opatrení vyplývajúcich zo stratégie 			
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2010			
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA		
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Potenciálne podnikateľské subjekty • Odborná organizácia 		<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje obce • Národné a regionálne grantové schémy • Zdroje potenciálneho podnikateľského subjektu • Prípadne fondy určené pre podnikateľov 		
Predpokladané náklady:		700 000,- Sk		

OPATRENIE č. 1. 4	Realizácia prírodného múzea – Suchovský hospodár – cieľom múzea bude prezentovať tradičné formy hospodárenia v obci, ako je vinohradníctvo, ovocinárstvo, chov typických hospodárskych zvierat (suchovská žltá hus) a oživiť poľnohospodársko-vinohradnícke tradície v obci. Súčasťou bude dobudovanie aj siete obslužných zariadení – informačné centrum, pamätná izba slávnym rodákom, prevádzkovo-ilustračných centier, stravovacích a ubytovacích zariadení (oživenie vinných pivníc, ochutnávka tradičných špecialít a pod.)
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Zmapovanie plôch vhodných na realizáciu múzea – prírodných lokalít • Zmapovanie vhodných technických objektov • Realizácia konkrétnych opatrení
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Odborná organizácia – Regionálna rozvojová agentúra, ÚKE SAV, ŠOP • Potenciálne podnikateľské subjekty • STU • Záujmové organizácie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje obce • Zdroje potenciálneho podnikateľského subjektu • Fondy určené pre podnikateľov • Zdroje EÚ
Predpokladané náklady:	13 000 000,- Sk

2. Skvalitnenie technickej infraštruktúry

CIEĽ	Rekonštrukcia a dobudovanie základnej infraštruktúry s cieľom skvalitnenia životného prostredia a zvyšovania celkovej kvality života obyvateľov obce
ZDŮVODNENIE A PRÍNOS	<p>Kvalitná a všestranne rozvinutá technická, dopravná infraštruktúra, ako i infraštruktúra služieb je určujúcim faktorom kvality života a spokojnosti obyvateľov. Je tiež základným lokalizačným faktorom z hľadiska rozvoja rôznych druhov podnikania a cestovného ruchu. V súčasnosti za najvýznamnejšie investície, ktoré rozhodujúcou mierou zlepšia ďalšie rozvojové predpoklady obce možno považovať dobudovanie technickej infraštruktúry, ako i infraštruktúry služieb – kultúrnych zariadení, športových, sociálnych a školských zariadení. Z hľadiska technickej infraštruktúry základom je dobudovanie vodovodnej siete a kanalizácie v obci. Dobudovanie tejto technickej infraštruktúry bude mať aj pozitívny vplyv na životné prostredie. Následne bude potrebné uskutočniť rekonštrukciu miestnych komunikácií a vybudovanie chodníkov pre peších v miestach, kde je to technicky realizovateľné. Zároveň bude potrebné v určitých</p>

	častiach obce realizovať aj protipovodňové opatrenia. Z hľadiska infraštruktúry služieb bude potrebné dobudovať, prípadne rekonštruovať mnohé kultúrne, rekreačno-športové, školské a sociálne zariadenia
--	---

OPATRENIE č. 2. 1		Dobudovanie vodovodnej siete v obci	
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none">• Vysporiadanie vlastníckych vzťahov• Spracovanie realizačného projektu• Feasibility study – štúdia uskutočniteľnosti• CBA – analýza nákladov a prínosov• Vydanie stavebného povolenia		
	Investičná fáza: <ul style="list-style-type: none">• Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní• Realizácia• Stavebný dozor• Kolaudácia		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2008 – 2012	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none">• Obec Suchá nad Parnou• Tavos Piešťany• Obyvatelia obce		<ul style="list-style-type: none">• Fondy EU• Vlastné zdroje pre dofinancovanie• Vklad obyvateľov (realizácia domových prípojok)• Envirofond	
Predpokladané náklady:		26 000 000,- Sk	

OPATRENIE č. 2. 2	Dobudovanie kanalizácie		
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none">Realizácia technických prácStavebný dozorKolaudácia		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008– 2011		
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none">Obec Suchá nad ParnouTavos Piešťany		<ul style="list-style-type: none">Program ISPAVlastné zdroje pre dofinancovanie	

• Obyvatelia obce	• Vklad obyvateľov (realizácia domových prípojok)
Predpokladané náklady:	21 700 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 3		Dobudovanie/rekonštrukcia miestnych komunikácií	
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none">• Vysporiadanie vlastníckych vzťahov• Spracovanie projektovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie)• Feasibility study – štúdia uskutočniteľnosti• CBA – analýza nákladov a prínosov• Vydanie stavebného povolenia Investičná fáza: <ul style="list-style-type: none">• Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní• Realizácia• Stavebný dozor• Kolaudácia		
	ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none">• Obec Suchá nad Parnou• Slovenská správa ciest		<ul style="list-style-type: none">• Fondy EÚ• Vlastné zdroje pre dofinancovanie	
Predpokladané náklady:		21 45 000,- Sk	

OPATRENIE č. 2. 4	Realizácia chodníkov
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vysporiadanie vlastníckych vzťahov• Spracovanie projektovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie)• Feasibility study – štúdia uskutočniteľnosti• CBA – analýza nákladov a prínosov• Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none">• Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní

	<ul style="list-style-type: none"> • Realizácia • Stavebný dozor • Kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2010
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Slovenská správa ciest • Miestni obyvatelia • Miestni podnikatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	14 435 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 5	Zabezpečiť budovanie vodovodných, elektrických a plynových rozvodov a kanalizácie v súlade s pokračujúcou výstavbou
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie projektovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie) • Feasibility study – štúdia uskutočniteľnosti • CBA – analýza nákladov a prínosov • Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia • Stavebný dozor • Kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Príslušné subjekty pôsobiace v danej oblasti • Vlastníci 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Envirofond • Vlastné zdroje pre dofinancovanie • Príspevky vlastníkov
Predpokladané náklady:	9 421 500,- Sk

OPATRENIE č. 2. 6	Zabezpečenie odvodu dažďovej vody
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie projektovej dokumentácie • Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia technických prác • Kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2013 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Odborná organizácia – ÚKE SAV, STU • Obce OZ Malokarpatské partnerstvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Envirofond • Nórsky finančný mechanizmus • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	2 200 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 7	Realizácia cyklotrasy – napojenie sa obce na regionálnu Trnavskú náučnú cyklotrasu, ktorej I. etapa sa v súčasnosti začína budovať
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie krajinnoekologickej štúdie • Spracovanie projektovej dokumentácie • Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia technických prác • Kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2013

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Odborná organizácia – ÚKE SAV, STU • Obce OZ Malokarpatské partnerstvo • OZ TNC • VÚC Trnava 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Program LEADER • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	15 280 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 8	Rekonštrukcia autobusových zastávok - 6 kusov	
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie projektovej dokumentácie • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia technických prác • Kolaudácia 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2012 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • SAD Trnava • VÚC Trnava 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie 	
Predpokladané náklady:	<ul style="list-style-type: none"> • 1 800 000,- Sk 	

OPATRENIE č. 2. 9	Realizácia dopravného značenia obce	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie projektovej dokumentácie • Realizácia technických prác 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2009	
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • SAD Trnava • VÚC Trnava 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje 	

Predpokladané náklady:	520 000,- Sk
-------------------------------	--------------

OPATRENIE č. 2. 10		Rekonštrukcia verejného osvetlenia
AKTIVITY	Predinvestičná fáza:	<ul style="list-style-type: none"> Spracovanie projektovej dokumentácie Vydanie stavebného povolenia
	Investičná fáza:	<ul style="list-style-type: none"> Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní Realizácia technických prác Kolaudácia
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2009 – 2011
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> Obec Suchá nad Parnou 		<ul style="list-style-type: none"> Fondy EÚ Fondy VÚC Nórsky finančný mechanizmus Ostatné národné grantové schémy Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:		4 600 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 11		Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
AKTIVITY	Predinvestičná fáza:	<ul style="list-style-type: none"> Spracovanie projektovej dokumentácie Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní Realizácia technických prác
	Investičná fáza:	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2009 – 2011
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> Obec Suchá nad Parnou 		<ul style="list-style-type: none"> Fondy EÚ Fondy VÚC Ostatné národné grantové schémy Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:		2 570 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 12	Rekonštrukcia Základnej školy
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonštrukcia kúrenia</i> • <i>Vybudovanie solárneho systému</i> • <i>Rekonštrukcia vodovodu</i> • <i>Rekonštrukcia sociálnych zariadení</i> • <i>Rekonštrukcia učební</i> • <i>Vybavenie novým zariadením</i> • <i>Vybavenie interaktívnymi tabuľami</i> • <i>Zriadenie jazykového laboratória</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2014
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola • Obce Zvončín, Košolná, Dlhá (nakoľko ZŠ je školou aj pre uvedené obce) • ZRPŠ 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	19 000 000,- Sk
OPATRENIE č. 2. 13	Výstavba Materskej školy – súčasná materská škola je v nevyhovujúcom technickom stave a jej rekonštrukcia by bola nerentabilná
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vysporiadanie vlastníckych vzťahov</i> • <i>Spracovanie realizačného projektu</i> • <i>Získanie stavebného povolenia</i> <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní</i> • <i>Realizácia technických prác</i> • <i>Kolaudácia</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2011

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola s materskou školou 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	13 000 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 14	Rekonštrukcia školskej telocvične
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonštrukcia sedlovej strechy</i> • <i>Výmena plastových okien</i> • <i>Rekonštrukcia podlahy</i> • <i>Výmena technického zariadenia</i> • <i>Nákup športového materiálu</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2013 – 2015

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola • Obce Zvončín, Košolná, Dlhá (nakoľko ZŠ je školou aj pre uvedené obce) • ZRPŠ 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:	4 600 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 15	Obnova kultúrno-historických pamiatok - sakrálné sochy, 3 historické kríže, pamätníky padlým v I. a II. svetovej vojne, stúp hanby, Kalvária
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Spracovanie projektov rekonštrukcie</i> • <i>Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní</i> • <i>Realizácia technických prác</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2015

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy

<ul style="list-style-type: none"> • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	1 560 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 16		Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky kostola sv. Martina z Tours	
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Statika</i> • <i>Izolácia</i> • <i>Rekonštrukcia kúrenia</i> • <i>Výmena dlažby</i> • <i>Rekonštrukcia strechy</i> • <i>Fasáda</i> • <i>Rekonštrukcia sôch</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Obyvatelia • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine • Podnikatelia 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje • Sponzorské príspevky 	
Predpokladané náklady:		2 890 000,- Sk	

OPATRENIE č. 2. 17		Rekonštrukcia historickej budovy Farského úradu	
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonštrukcia kúrenia</i> • <i>Montáž slnečných kolektorov</i> • <i>Maľovanie</i> • <i>Renovácia fasády</i> • <i>Ozelenie farskej záhrady</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2010– 2013	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC 	

<ul style="list-style-type: none"> • Obyvatelia • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine • Podnikatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	3 700 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 18		Dokončenie revitalizácie miestneho cintorína
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dobudovanie chodníkov</i> • <i>Osvetlenie</i> • <i>Ozvučenie</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2013 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Obyvatelia • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine • Podnikatelia 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:		740 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 19		Rekonštrukcia Domu Smútku
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Výmena zariadenia</i> • <i>Ozvučenie</i> • <i>Renovácia fasády</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2012	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Obyvatelia • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:		2 690 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 20	Rekonštrukcia miestneho športového areálu
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonštrukcia budovy a kabín</i> • <i>Vybudovanie sociálnych zariadení</i> • <i>Rekonštrukcia tribúny</i> • <i>Ozvučenie</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2014
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • TJ Vinohradník Suchá nad Parnou • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	12 380 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 21	Skvalitnenie požiarnej ochrany – vybudovanie požiarnej zbrojnice a zabezpečenie vybavenia účinnou technikou
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vysporiadanie vlastníckych vzťahov</i> • <i>Spracovanie projektovej dokumentácie</i> • <i>Vydanie stavebného povolenia</i> <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní</i> • <i>Realizácia technických prác</i> • <i>Kolaudácia</i> • <i>Nákup modernej techniky</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2012
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • VÚC Trnava • Miestne zväzy požiarnej ochrany 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:	7 800 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 22	Realizácia – poľovnej stanice (poľovníckej galérie)	
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie projektovej dokumentácie • Vydanie stavebného povolenia Investičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> • Získanie zdrojov financovania • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia technických prác 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2011	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • PZ Zelený háj 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie
Predpokladané náklady:		3 600 000,- Sk

OPATRENIE č. 2. 23	Vytvorenie polyfunkčného komunitného centra	
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie projektovej dokumentácie • Vydanie stavebného povolenia Investičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • Realizácia technických prác 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2013	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Záujmové organizácie pôsobiace v obci • Farský úrad • Obyvatelia • OZ Pro homine 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje pre dofinancovanie

Predpokladané náklady:	9 500 000,- Sk
------------------------	----------------

OPATRENIE č. 2. 24		Realizácia hospicu
AKTIVITY	Predinvestičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> Spracovanie projektovej dokumentácie Vydanie stavebného povolenia 	
	Investičná fáza: <ul style="list-style-type: none"> Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní Realizácia technických prác Kolaudácia Realizácia zariadenia 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2013 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> Obec Suchá nad Parnou Podnikateľské subjekty Obyvatelia 		<ul style="list-style-type: none"> Fondy EÚ Ostatné národné grantové schémy Vlastné zdroje pre dofinancovanie Zdroje zainteresovaných podnikateľov
Predpokladané náklady:		5 500 000,- Sk

3. Zlepšenie kvality životného prostredia

CIEĽ	Rekonštrukcia a dobudovanie základnej infraštruktúry s cieľom skvalitnenia životného prostredia a zvyšovania celkovej kvality života obyvateľov obce
ZDÔVODNENIE A PRÍNOS	<p>Obec Suchá nad Parnou sa nachádza v poľnohospodárskej oblasti Trnavskej sprašovej tabule. Obec bola najmä v minulosti intenzívne poľnohospodársky využívaná. Intenzívna poľnohospodárska výroba sa negatívne prejavila na kvalite životného prostredia, najmä na ohrození priestorovej ekologickej stability, na ohrození prírodných zdrojov a pod. Vytvorenie monofunkčnej intenzívne využívannej krajiny sa negatívne prejavilo aj na celkovej esteticknej kvalite prostredia. Cieľom navrhovaných opatrení je eliminácia uvedených problémov a skvalitnenie životného prostredia. Opatrenia sú zamerané najmä na rekonštrukciu a revitalizáciu prírodných ekosystémov, posilnenie ekologickej stability a celkové zvýšenie kvality životného prostredia. Realizácia opatrení prispeje aj k zvýšeniu celkovej esteticknej kvality obce.</p>

OPATRENIE č. 3. 1		Realizácia protipovodňových opatrení	
AKTIVITY		<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie krajinnoekologickej štúdie • Spracovanie projektovej dokumentácie • Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní • realizácia technických prác • kolaudácia 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2013 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Odborná organizácia – ÚKE SAV, STU • Obce OZ Malokarpatské partnerstvo • Slovenský vodohosp. podnik, š. p. 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Envirofond • Nórsky finančný mechanizmus • Vlastné zdroje pre dofinancovanie 	
Predpokladané náklady:		5 000 000,- Sk	

OPATRENIE č. 3. 2		Zabezpečiť komplexnú identifikáciu, odstránenie a prevenciu vzniku nelegálnych skládok	
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • Zmapovanie nelegálnych skládok • Získanie finančných prostriedkov • Realizácia rekultivačných prác • Realizácia preventívnych opatrení – zvýšená separácia, propagácia a pod. 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Miestni obyvatelia • Obvodný úrad životného prostredia • Miestni podnikatelia 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy VÚC • POD • Envirofond • Ostatné národné grantové schémy 	

<ul style="list-style-type: none"> • Záujmové organizácie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:	400 000,- Sk

OPATRENIE č. 3.3 Rekonštrukcia záhrady Domu Charity	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie realizačného projektu • Odstránenie stanovištne nevhodných a poškodených drevín • Terénne úpravy • Výsadba nových drevín • Následná údržba
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2011 – 2013
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Obyvatelia • Farské spoločenstvo • OZ Pro homine 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Fondy VÚC • Ostatné národné grantové schémy • Vlastné zdroje • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	500 000,- Sk

OPATRENIE č. 3.4 Dotvorenie Environmentálneho prírodného laboratória	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Odstránenie stanovištne nevhodných druhov • Výsadba nových stanovištne vhodných druhov • Inštalácia nových prístrojov a modelov • Sfunkčnenie hydrologického systému • Osadenie informačných panelov • Oplotenie areálu – bariérový plot
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2012
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola • Obce Zvončín, Košolná, Dlhá (nakoľko ZŠ je školou aj pre uvedené obce) 	<ul style="list-style-type: none"> • Envirofond • Zelený projekt • Fondy VÚC • Ostatné vhodné národné, prípadne medzinárodné grantové schémy

OPATRENIE č. 3. 5		Ozelenenie športového areálu
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie realizačného projektu ozelenia areálu • Odstránenie stanovištne nevhodných druhov • Výsadba nových stanovištne vhodných druhov • Osadenie informačných panelov • Následná údržba
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2009 – 2011
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ • Miestni podnikatelia • Odborná projektová organizácia 		<ul style="list-style-type: none"> • Envirofond • Zelený projekt • Fondy VÚC • Ostatné vhodné národné, prípadne medzinárodné grantové schémy • Sponzorské príspevky • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:		210 000,- Sk

OPATRENIE č. 3. 6		Zabezpečiť pravidelnú údržbu verejnej zelene – park, cintorín, okolie kostola a pod.
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelné ošetrovanie, orezávanie a pod. stromov a krov • Odstraňovanie poškodených drevín • Výsadba nových stanovištne vhodných druhov
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA		2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • ÚKE SAV • Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ 		<ul style="list-style-type: none"> • Envirofond • Zelený projekt • Fondy VÚC • Ostatné vhodné grantové schémy • Vlastné zdroje

<ul style="list-style-type: none"> • Miestni podnikatelia • Obyvatelia 	
Predpokladané náklady:	900 000,- Sk

OPATRENIE č. 3. 7		Revitalizácia regionálneho biokoridoru Parná	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie realizačného projektu revitalizácie• Odstránenie poškodených drevín• Majetkové vysporiadanie• Výsadba nových stanovištne vhodných druhov• Osadenie informačných panelov• Následná údržba		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2015		
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none">• Obec Suchá nad Parnou• Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ• Miestni podnikatelia• ÚKE SAV• ŠOP• VÚC• Povodie Váhu• Pro homine• Obyvatelia		<ul style="list-style-type: none">• Envirofond• Zelený projekt• Fondy VÚC• Ostatné vhodné národné, prípadne medzinárodné grantové schémy• Vlastné zdroje	
Predpokladané náklady:		1 120 000,- Sk	

OPATRENIE č. 3. 8	Revitalizácia biocentra Suchovský háj a Čertová dolina
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none">• <i>Spracovanie realizačného projektu revitalizácie</i>• <i>Odstránenie poškodených drevín</i>• <i>Výsadba nových stanovištne vhodných druhov</i>• <i>Osadenie informačných panelov</i>• <i>Následná údržba</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2010 – 2015

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ • Miestni podnikatelia • ÚKE SAV • ŠOP • VÚC • Lesný závod Smolenice • Pro homine • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Envirofond • Zelený projekt • Fondy VÚC • Ostatné vhodné národné, prípadne medzinárodné grantové schémy • Vlastné
Predpokladané náklady:	1 650 000,- Sk

OPATRENIE č. 3. 9	Výsadba vetrolamov, protieróznej, izolačnej a hygienickej vegetácie
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie realizačného projektu ozelenia obce • Výsadba nových stanovištne vhodných druhov • Osadenie informačných panelov • Následná údržba
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ • Miestni podnikatelia • ÚKE SAV • ŠOP • Pro homine • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Envirofond • Zelený projekt • Fondy VÚC • Ostatné vhodné národné, prípadne medzinárodné grantové schémy • Vlastné
Predpokladané náklady:	650 000,- Sk

OPATRENIE č. 3. 10	Zabezpečovať pravidelnú údržbu technických prvkov (cesty, chodníky a pod.) a čistotu obce	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelný monitoring potrieb • Realizácia potrebných opatrení 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Miestne záujmové organizácie: PZ, TJ • Miestni podnikatelia • Obyvatelia 		<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:		250 000,- Sk

4. Rozvoj ľudských zdrojov

CIEĽ	Cieľom je vytvorenie vhodných podmienok pre život obyvateľstva v obci nielen pre mladých, ale aj pre starších a opustených. Zároveň súčasťou tohto cieľa je aj zabezpečenie rozvoja ľudských zdrojov a skvalitňovanie sídelného spoločenstva
ZDŮVODNENIE A PRÍNOS	Charakteristickým znakom mnohých obcí je starnutie obyvateľstva. Mladí ľudia odchádzajú za prácou a bývaním do väčších miest. V obciach tak zostávajú starší a väčšinou aj opustení ľudia. V záujme obce je vytvoriť také podmienky, aby mladí ľudia nemali dôvod opúšťať obec, aby bol zabezpečený vnútorný rozvojový potenciál obce a aby starí spokojne v obci dožili. Základom je vytváranie vhodných stimulačných podmienok pre stabilizáciu mladých v obci. Súčasťou tohto cieľa je aj skvalitňovanie ľudského potenciálu sídla, vytváranie priaznivej psychosociálnej klímy formou rozvíjania spoločenského života, vzdelávania, školení, kurzov, formovania environmentálneho a kultúrno-historického povedomia ako i zvyšovanie záujmu obyvateľov o dianie v obci a pod.

OPATRENIE č. 4. 1	Vybudovanie nájomných bytov	
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysporiadanie vlastníckych vzťahov • Spracovanie realizačného projektu (pre územné konanie, pre stavebné povolenie) • Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Získanie zdrojov financovania • Verejné obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. 	

	<i>Obstarávaní</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Realizácia</i> • <i>Stavebný dozor</i> • <i>Kolaudácia</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Stavebná spoločnosť • Miestni podnikatelia • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Štátny fond rozvoja bývania • Vlastné zdroje pre dofinancovanie • Príspevky obyvateľov • Vklady miestnych podnikateľov
Predpokladané náklady:	73 000 000,- Sk

OPATRENIE č. 4. 2	Vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj individuálnej zástavby
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vysporiadanie vlastníckych vzťahov</i> • <i>Zabezpečenie technickej infraštruktúry k pozemkom</i> • <i>Vydanie stavebného povolenia</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Štátny fond rozvoja bývania • Vlastné zdroje obyvateľov
Predpokladané náklady:	5 000 000,- Sk

OPATRENIE č. 4. 3	Zabezpečiť postupnú internetizáciu obce, vybudovanie optickej internetovej siete, zabezpečovať zvyšovanie internetovej gramotnosti obce
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Spracovanie realizačného projektu a prieskum možností</i> • <i>Napojenie verejných prístupných miest, zriadenie internetovej kaviarne</i> • <i>Pravidelne aktualizovať internetovú stránku obce</i> • <i>Organizácia kurzov pre verejnosť</i>
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2009 – 2011
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA

<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola s Materskou školou • Záujmové organizácie • Miestni obyvatelia 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov
Predpokladané náklady:	175 000,- Sk

OPATRENIE č. 4. 4	Zabezpečiť revitalizáciu a elektronizáciu knižnice a zabezpečovať kontinuálny rozvoj knižného fondu a informačných zdrojov	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonštrukcia knižničného priestoru</i> • <i>Nákup potrebnej techniky</i> • <i>Napojenie na internet</i> • <i>Zabezpečenie e-knižnice</i> • <i>Napojenie na regionálne, prípadne národné knižnice</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola s Materskou školou • Záujmové organizácie 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje 	
Predpokladané náklady:	200 000,- Sk ročne	

OPATRENIE č. 4. 5	Neustále zabezpečovať permanentné formovanie manažmentu obce - predstaviteľov samosprávy, poslancov obecného zastupiteľstva, členov komisií, zamestnancov školy, ako i ostatných a pracovníkov obce	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Účasť na seminároch, školeniach, odborných exkurziách a pod.</i> • <i>Nákup odbornej literatúry na samovzdelávanie</i> • <i>Výmenné stáže</i> • <i>Získavanie certifikátov odbornej spôsobilosti a pod.</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Základná škola s Materskou školou 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • ESF 	

<ul style="list-style-type: none"> • Záujmové organizácie • Členské obce mikroregiónov 	<ul style="list-style-type: none"> • Národné fondy • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:	200 000,- Sk ročne

OPATRENIE č. 4. 6	Posilniť informovanosť obyvateľstva a aktívne ho zapájať do spoločenského diania	
AKTIVITY	<i>Diverzifikovať zdroje informovanosti obyvateľstva – vývesky, internetová stránka obce, miestny rozhlas, Duchovné ozveny a pod.</i> <i>Využívať miestny ľudský potenciál pre rozvoj a propagáciu obce</i>	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Základná škola s materskou školou • Záujmové organizácie • Miestni obyvatelia 		<ul style="list-style-type: none"> • Program obnovy dediny • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje
Predpokladané náklady:		270 000,- Sk ročne

OPATRENIE č. 4. 7	Organizovať každoročné tradičné, kultúrno-spoločenské a športové podujatia ako i príležitostné podujatia v obci	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Príprava kalendára akcií</i> • <i>Zabezpečenie potrebnej propagácie podujatí</i> • <i>Zabezpečenie sponzorov</i> • <i>Organizácia tradičných a príležitostných kultúrno-spoločenských podujatí</i> • <i>Organizácia pravidelných a príležitostných športovo-rekreačných podujatí</i> • <i>Organizácia tradičných i príležitostných cirkevných podujatí</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015	
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Základná škola s Materskou školou • Záujmové organizácie 		<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií

OPATRENIE č. 4. 8	Zabezpečiť zvyšovanie propagácie obce a jej kultúrno-spoločenský potenciál
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečiť udržiavanie kultúrno-historických hodnôt, objektov, ako i kultúrno-historických tradícií, obnova miestnych krojov • Vypracovať informačno-propagačnú brožúru, prípadne leták o obci • Prezentať obec na rôznych podujatiach – výstavy, výmenné spoločenské akcie a pod
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Spolupráca s odbornými organizáciami • Spolupráca s obcami mikroregiónu • Záujmové organizácie • Miestni obyvatelia • VÚC 	<ul style="list-style-type: none"> • Program obnovy dediny • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	250 000,- Sk ročne

OPATRENIE č. 4. 9	Zabezpečiť a skvalitňovať sociálnu starostlivosť o starších obyvateľov
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Robiť pravidelný prieskum potrieb • Zabezpečiť stravovanie • Zabezpečiť opatrovateľskú, prípadne ošetrovateľskú službu
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Katolícka Charita Trnava • Spolupráca s podobnými organizáciami v rámci mikroregiónu 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondy EÚ • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov

OPATRENIE č. 4. 10	Zabezpečiť aktívne zapojenie sa obce do mikroregionálnych a regionálnych spoločenstiev - mikroregiónov
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjať aktívnu spoluprácu obcí mikroregiónov, ktorých je obec členom • Pripravovať spoločné projekty • Realizovať spoločné podujatia • Zabezpečovať spoločné investičné akcie • Zabezpečovať výmenné služby
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Obce mikroregiónu • Záujmové organizácie • Miestni obyvatelia • VÚC 	<ul style="list-style-type: none"> • Program obnovy dediny • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov • Sponzorské príspevky
Predpokladané náklady:	280 000,- Sk

OPATRENIE č. 4. 11	Posilniť medzinárodnú spoluprácu
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Udržiavať spoluprácu s družobnou obcou Kroměříž, Beroun v Čechách • Nadviazať spoluprácu s obcami Maďarskom, Rakúskom – Andau, Deutsche Wagram • Pripravovať spoločné cezhraničné projekty • Realizovať spoločné podujatia • Zabezpečovať spoločné investičné akcie • Zabezpečovať výmenné služby
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 - 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad 	<ul style="list-style-type: none"> • Program obnovy dediny • Národné a regionálne fondy

<ul style="list-style-type: none"> • Základná škola s materskou školou • Záujmové organizácie • Miestni obyvatelia • VÚC • Družobné obce 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov a sponzorov
Predpokladané náklady:	200 000,- Sk ročne

OPATRENIE č. 4. 12		Posilniť spoluprácu s odbornými organizáciami
AKTIVITY		<ul style="list-style-type: none"> • Udržiavať spoluprácu so SAV • Nadviazať spoluprácu s UCM, MTF, STU, ŠOP • Pripravovať spoločné projekty • Realizovať spoločné podujatia • Zabezpečovať spoločné investičné akcie • Zabezpečovať výmenné služby
	ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2008 – 2015
REALIZÁTORI/PARTNERI		ZDROJE FINANCOVANIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obec Suchá nad Parnou • Farský úrad • Základná škola s materskou školou • Záujmové organizácie • Odborné organizácie • Miestni obyvatelia • VÚC 		<ul style="list-style-type: none"> • Program obnovy dediny • Národné a regionálne fondy • Vlastné zdroje • Zdroje miestnych organizácií • Príspevky obyvateľov • Príspevky spolupracujúcich organizácií
Predpokladané náklady:		150 000,- Sk ročne

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Prehľad časového harmonogramu za jednotlivé strategické ciele je uvedený v nasledovných tabuľkách.

Strategický cieľ 1: Podpora a rozvoj hospodárskej základne obce

Opatrenie/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podpora rozvoja podnikania v obci	X	X	X	X	X	X	X	X
Podporiť rozvoj tradičných	X	X	X	X	X	X	X	X

remesiel								
Spracovanie stratégie rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky	-	X	X	-	-	-	-	-
Realizácia prírodného múzea	-	-	X	X	X	X	X	X

Strategický cieľ 2: Skvalitnenie technickej infraštruktúry

Opatrenie/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dobudovanie vodovodnej siete v obci	X	X	X	X	X	-	-	-
Dobudovanie kanalizácie	X	X	X	X	-	-	-	-
Dobudovanie/rekonštrukcia miestnych komunikácií	-	-	X	X	X	X	X	X
Realizácia chodníkov	X	X	X	-	-	-	-	-
Budovanie infraštruktúry v súlade s novou výstavbou	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečenie odvodu dažďovej vody	-	-	-	-	-	X	X	X
Realizácia cyklotrasy	-	X	X	X	X	X	-	-
Rekonštrukcia autobusových zastávok	-	-	-	-	X	X	X	X
Realizácia dopravného značenia obce	X	X	-	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	-	X	X	X	-	-	-	-
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	-	X	X	X	-	-	-	-
Rekonštrukcia Základnej školy	-	X	X	X	X	X	X	-
Výstavba Materskej školy	-	X	X	X	-	-	-	-
Rekonštrukcia školskej telocvične	-	-	-	-	-	X	X	X

Obnova kultúrno-historických pamiatok	-	X	X	X	X	X	X	X
Rekonštrukcia kostola sv. Martina z Tours	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekonštrukcia historickej budovy Farského úradu	-	-	X	X	X	X	-	
Dokončenie revitalizácie miestneho cintorína	-	-	-	-	-	X	X	X
Rekonštrukcia Domu Smútku	-	-	X	X	X	-	-	-
Rekonštrukcia miestneho športového areálu	-	-	X	X	X	X	X	-
Skvalitnenie požiarnej ochrany	-	X	X	X	X	-	-	-
Realizácia – poľovnej stanice (poľovníckej galérie)	-	X	X	X	-	-	-	-
Vytvorenie polyfunkčného komunitného centra	-	-	X	X	X	X	-	-
Realizácia hospicu	-	-	-	-	-	X	X	X

Strategický cieľ 3: Zlepšenie kvality životného prostredia

Opatrenie/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Realizácia protipovodňových opatrení	-	-	-	-	-	X	X	X
Zabezpečiť odstránenie a prevenciu vzniku skládok	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekonštrukcia záhrady Domu Charity	-	-	-	X	X	X		
Dotvorenie Environmentálneho prírodného laboratória	X	X	X	X	X	-		
Ozelenenie športového areálu	X	X	X	X	-	-	-	-
Zabezpečiť pravidelnú údržbu verejnej zelene	X	X	X	X	X	X	X	X
Revitalizácia regionálneho biokoridoru Parná	X-	-	X	X	X	X	X	X
Revitalizácia biocentra Suchovský háj a Čertova dolina	-	-	X	X	X	X	X	X
Výsadba protieróznej, izolačnej a hygienickej vegetácie	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečovať pravidelnú údržbu technických prvkov a čistotu obce	X	X	X	X	X	X	X	X

Strategický cieľ 4: Rozvoj ľudských zdrojov

Opatrenie/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vybudovanie nájomných bytov	-	X	X	X	X	X	X	X
Vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj individuálnej zástavby	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečiť postupnú internetizáciu obce	-	X	X	X	-	-	-	-
Zabezpečiť revitalizáciu a elektronizáciu knižnice	X	X	X	X	X	X	X	X

Neustále zabezpečovať formovanie manažmentu obce	X	X	X	X	X	X	X	X
Posilniť informovanosť obyvateľstva a aktívne ho zapájať do spoločenského diania	X	X	X	X	X	X	X	X
Organizovať každoročné tradičné ako i príležitostné podujatia v obci	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečovať zvyšovanie propagácie obce a jej kultúrno-spoločenský potenciál	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečovať a skvalitňovať sociálnu starostlivosť o starších obyvateľov	X	X	X	X	X	X	X	X
Zabezpečiť aktívne zapojenie sa obce do mikroregionálnych a	X	X	X	X	X	X	X	X

regionálnych spoločenstiev								
Posilniť medzinárodnú spoluprácu	X	X	X	X	X	X	X	X
Posilniť spoluprácu s odbornými organizáciami	X	X	X	X	X	X	X	X

Zabezpečenie, realizácia a monitoring strategických cieľov a opatrení

Vypracovaním dokumentu PHSR obec Suchá nad Parnou splnila jednu zo základných požiadaviek regionálnej politiky – princíp programovania. Realizácia jednotlivých opatrení si vyžaduje spracovanie konkrétnych projektov a zabezpečenie ich financovania z prislúchajúcich vhodných zdrojov – štrukturálnych fondov EU, z národných a regionálnych grantových schém, z finančných zdrojov obce, ako i zo sponzorských príspevkov miestnych podnikateľských a regionálnych subjektov a pod.

Teda do realizácie jednotlivých opatrení je potrebné zapájať rôznorodé subjekty – obec, záujmové organizácie, podnikateľské subjekty, NGO, ako i externé subjekty – odborné organizácie, regionálne rozvojové agentúry, medzinárodné spolupracujúce subjekty a pod. Základom úspešnosti realizácie jednotlivých opatrení zadaných v rámci uvedených strategických cieľov je vhodné zapojenie a koordinácia participujúcich subjektov. Z tohto dôvodu je na úspešnú implementáciu opatrení zadaných v rámci PHSR potrebné zriadiť koordinačnú skupinu, ktorá bude pozostávať zo zástupcov verejného i súkromného sektora. Do koordinačnej skupiny je vhodné zapojiť aj expertov z externých odborných organizácií, záujmových organizácií, ako i aktívnych expertov z radov obyvateľov obce.

Koordinačná skupina bude zabezpečovať prípravu prípadne i realizáciu projektov s cieľom plnenia jednotlivých opatrení, zároveň bude monitorovať plnenie uvedených opatrení a na základe monitoringu bude aktualizovať raz za rok opatrenia uvedené v PHSR obce.

Jednotlivé projektové zámery budú realizované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva obce a podľa finančných možností, a to z vlastných zdrojov, zo zdrojov domáчих a zahraničných grantov, ako i zo sponzorských príspevkov. Na finančné zabezpečenie uvedených opatrení možno využiť nasledovné prostriedky:

- Štátneho rozpočtu
- Štátnych fondov – dotácie
- Fondov EU
- Rozpočtu samosprávnych krajov
- Rozpočtu obce
- Prostriedky fyzických a právnických osôb – sponzorské príspevky a dary
- Úvery

Najvhodnejšou cestou na realizáciu jednotlivých opatrení je kombinácia uvedených zdrojov. Príspevky zo štátnych zdrojov (z rôznych fondov) ako i prostriedky z medzinárodných grantových schém sú často viazané aj na spolufinancovanie obce, prípadne na spolufinancovanie predkladateľa projektu. Základom úspešnosti je však spracovanie kvalitných projektov. Práve náplňou koordinačnej skupiny by malo byť zabezpečovanie kvalitných projektov na realizáciu jednotlivých opatrení.

Záver

Vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Suchá nad Parnou bolo spracované pracovníkmi Ústavu krajinnej ekológie v spolupráci s Obecným a Farským úradom Suchá nad Parnou, Základnou školou s materskou školou a miestnymi záujmovými organizáciami.

Je v súlade s národnými a regionálnymi rozvojovými dokumentmi, ako sú:

- Lisabonská stratégia pre Slovensko
- Národný strategický referenčný rámec na roky 2007-2013
- Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
- Národný strategický plán rozvoja vidieka
- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010
- Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja v SR na roky 2005 -2010
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2013
- Stratégia financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013
- Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013
- Jednotlivé sektorové operačné programy
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
- Ďalšie strategické a programové dokumenty na komunitárnej, národnej i regionálnej úrovni

Zároveň predkladaný dokument je v súlade s lokálnymi rozvojovými dokumentáciami ako sú:

- Ekologizácia hospodárenia v obci Suchá nad Parnou
- Stratégia trvalo udržateľného rozvoja obce
- Územný plán obce Suchá nad Parnou

Predkladaný dokument predstavuje základný rozvojový dokument obce do roku 2015. Je spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov a aktivít rozvoja obce a jeho naplnenie je zárukou rozvoja obce v zmysle princípov a kritérií trvalo udržateľného rozvoja.

Schválený PHSR obce Suchá nad Parnou je otvoreným dokumentom, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority a aktivity, prípadne niektoré priority a aktivity sa môžu na základe aktualizácie zrušiť.

František Oboril
starosta obce

ZOZNAM LITERATÚRY

Caims, Jr., J., Crawford, T. V., Salwasser, H. (eds.), 1994, Implementing Integrated Environmental Management. Virginia Tech. Univ. Publ., Blacksburg, VA, 137 pp.

Atlas Krajiny SR, 2002, 1. vydanie, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia.

Atlas SSR, 1980: Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava.

Bedrna, Z., 2002: Environmentálne pôdoznanectvo. ÚKE SAV, Bratislava, p. 112-199.

Bezák, P., 2006: Integrovaný prístup hodnotenia krajiny na príklade výskumu v NP Poloniny. In Izakovičová Z., Smolenická výzva III – Integrovaný manažment krajiny – základný nástroj implementácie trvalo udržateľného rozvoja. Zborník príspevkov z konferencie, Smolenice, 18.-19. apríla 2006. Bratislava: Ústav krajiny ekológie SAV, p. 125-130.

Bodiš, D., Rapant, S., 1999: Geochemický atlas Slovenskej republiky časť VI: Riečne sedimenty. Ministerstvo životného prostredia SR, Geologická služba SR, Bratislava, 145 pp.

Buchar, J., 1983: Zoogeografie. SPN, Praha, 200 pp.

Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR. SSC, Bratislava, 2000.

Čurlík, J., Šefčík, P., 1999: Geochemický atlas Slovenskej republiky časť V: Pôdy. Ministerstvo životného prostredia SR, Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, Bratislava, 99 pp.

Čurlík, J., Šefčík, P., 1999: Geochemický atlas SR, časť V: Pôdy, MŽP SR, VÚPOP, Bratislava.

Čurlík, J., Šefčík, P., Vojtáš, J., 1995: Preliminary results on background values of some elements in Slovakian soils. Ved. pr. VÚPU, Bratislava, č. 19/II, p. 365-374.

Dudich, A., 1989: Náčrt fauny drobných cicavcov (Insectivora, Rodentia, Chiroptera) okresu Trnava (Malé Karpaty, Trnavská pahorkatina). Zborník odborných prác VI. Západoslovenského TOP-u. Zväzok V, Buková. Vydal KÚŠPSOP Bratislava, p. 92 - 105.

Eliáš, P., 1977: Jarné efemérne ruderalne spoločenstvá Trnavy. – Biológia, Bratislava, 32, p. 11-23

Eliáš, P., 1978: Sambucetum ebuli a iné ruderalne spoločenstvá v meste Trnava. - Preslia, Praha, 50: p. 225-252.

Frantová, J., 1947: Plevelová, ruderalna a adventívna flóra okolia Trnavy. – Prírodovedecký zborník 2 (3-4), Prievidza, p. 153-248.

Futák, J., 1980: Fytogeografické členenie. In: kol.: Atlas SSR. Veda, Bratislava, 88 pp.

Grafikon ŽSR. ŽSR, Bratislava, 2001.

Halada, L., Mederly, P., Rózová, Z., Pivarčí, M., Trnka, A., Hreško, J., Majzlan, O., 1997: Sídlný útvar Trnava. Miestny územný systém ekologickej stability. Regioplán, Nitra, M. Pivarčí, Žilina, 12/1997, 360 pp.

Halada, L., Ružičková, H., David, S., 1997: Management vlhkých lúk chránených území na príklade PR Pastierske (Liptovská kotlina). - In: Baranec, T., (ed.): Flóra a vegetácia rašelinísk. Zborník referátov z vedeckej konferencie, Námestovo, 8.-10.9.1997. Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra: p. 67-74.

Hydroekologický plán povodia Váhu. SVP OZ Povodie Váhu, Piešťany, 2000.

Izakovičová, Z. a kol., 2000: Metodické pokyny na vypracovanie projektov regionálnych ÚSES a miestnych ÚSES. Združenie Krajina 21, MŽP SR, Bratislava, 111 pp.

Izakovičová, Z. a kol., 2002: Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Trnava. Ústav krajinnej ekológie SAV Bratislava, Bratislava, 157 pp.

Izakovičová, Z. Hrnčiarová, T. Moyzeová, M. a kol., 2001: Ekologizácia hospodárenia v povodí Parnej Lokálna Agenda 21. Združenie KRAJINA 21, Ústav krajinnej ekológie SAV, Bratislava, 185 pp.

Izakovičová, Z., Miklós, L., Drdoš, J., 1997: Krajinnoeologické podmienky trvalo udržateľného rozvoja. VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, p. 75 - 168.

Kabata-Pendias, A., Pendias, H., 1992: Trace elements in soils and plants, CRC Press London, 2nd edition, 365 pp.

Komplexný monitorovací systém životného prostredia územia SR. Čiastkový monitorovací systém Voda 2003. SHMÚ, Bratislava, 2004.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska II. MŽP SR, Bratislava, 1998.

Kvalita povrchových vôd na Slovensku 1998-1999. SHMÚ, Bratislava, 2000.

Linkeš, V., 1995: Soils monitoring in Slovakian soils. Ved. pr. VÚPÚ, Bratislava, č. 19/II, p. 365-374.

Majzlan, O., 1997: Chrobáky (Coleoptera) prírodnej rezervácie Bolehlav, 18-27 s. - msc. In: Hrbatý, J., 1997: Bolehlav PR, inventarizačný výskum, 28 s. - msc., SAŽP - COPK, Správa CHKO Malé Karpaty. Modra.

Maňkovská, B., 1996: Geochemický atlas SR, časť Lesná biomasa, LVÚ, Zvolen, MŽP SR, GS SR, Bratislava, 87 pp.

Marhold, K., Hindák, F., 1998: Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava..

Matoušek, B., 1958: Vtáctvo Trnavskej nížiny. – Biologické práce 4 (10). Slovenská akadémia vied, Bratislava, p. 1-80.

Matoušek, B., 1968: Vplyv vybudovania rybníkov na zloženie avifauny okolia Trnavy. – Zborník Slovenského národného múzea, Prírodné vedy 14 (2), Bratislava, p. 119-150.

Mazúr, Lukniš: Regionálne geomorfologické členenie. In: Atlas SSR, 1980.

Mitchley, J., Tzanopoulos, J. & Cooper, T. 2005. Reconciling conservation of biodiversity with declining agricultural use in the mountains of Europe. In: Taylor, L. & Ryall, A. (eds) Interdisciplinary research and management in mountain areas. Pp. 61-65. Mountain Communities Conference Series 4. The Banff Centre, Canada.

Nariadenie vlády SR č. 40/2002 o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

Píží, F. a kol., 1963: Pamiatky Západoslovenského kraja v štátnych zoznamoch. Šport, Bratislava, p. 164.

Rapant, S., Vrana, K., Bodiš, D., 1996: Geochemický atlas Slovenska časť I: Podzemné vody. Ministerstvo životného prostredia SR sekcia Geológie a prírodných zdrojov, Geologická služba SR, Bratislava, 127 pp.

Rozhodnutie MP SR č. 531/1994-540 MP SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok.

SAŽP Centrum ochrany prírody a krajiny Banská Bystrica, 2000: Aktualizácia Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky. Banská Bystrica, Trnava.

SAŽP Centrum pre revitalizáciu zaťažených oblastí Prievidza Stredisko Trnava, Banská Bystrica, 2003: Revitalizácia ekologickej siete intenzívne zaťaženej poľnohospodárskej krajiny Trnavskej tabule, 64 pp.

Slocombe, S., 1998. Lessons from experience with ecosystem-based management. *Landscape and Urban Planning* 40 (1998), p. 31-39.

Smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Správy o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR 2000 až 2004. SHMÚ Bratislava, MŽP SR Bratislava, 2001 až 2005.

STN 75 7111 Kvalita vody. Pitná voda.

STN 75 7221 Kvalita vody. Klasifikácia kvality povrchových vôd.

Szaro, R., W. Sexton and C. Malone. 1998. The emergence of ecosystem management as a tool for meeting people's needs and sustaining ecosystems. *Landscape and Urban Planning* 40:1-7.

Šimo, E., Zaťko, M., 1980: Typy ražimu odtoku. In: Mazúr, E. (eds) *Atlas SSR*. Bratislava: SAV, SGÚK, 65 pp.

Štefunková D., Dobrovodská M., 1998: Kultúrno-historické zdroje Slovenska a ich význam pre trvalo udržateľný rozvoj. In: Izakovičová, Z., (eds) *Implementácia trvalo udržateľného rozvoja*. Bratislava, p. 104-111.

Trnka a kol., 1998: *Príroda Trnavy*. Trnavská univerzita, Trnava, 166 s.

Trnka, A., 1993: Vývoj vtáčích spoločenstiev na rybníkoch pri Trnave v rokoch 1955 - 1991. - *Tichodroma* 5, Bratislava, p. 27-38.

Trnka, A., 1997: Zoologická charakteristika územia. In: REGIOPLÁN Nitra & Ing.arch. Marián Pivarčí – inžiniersko-projektová kancelária Žilina: Sídlný útvar Trnava – miestny územný systém ekologickej stability, p. 77 – 99, 138 - 148.

Trnka, A., 1999: Vtáky rybníkov severozápadnej časti Podunajskej nížiny. I. časť. Edícia Vedeckej literatúry, PdF TU Trnava, 95 pp.

Vyhláška MK SSR č. 21/1988 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.

Vyhláška MP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Vyhláška MP SR č. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov.

Vyhláška MZ SR č. 14/1977 Zb. o ochrane zdravia pre nepriaznivými účinkami hluku a vibrácií.

Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok.

Výsledky sčítania cestnej dopravy, SSC, 2000.

Wischmeier, W. H., Smith, D. D., 1978: *Predicting Rainfall Erosion Losses- a Guide to Conservation Planning*. Agriculture Handbook No. 537, Washington.

Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Zákon NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon NR SR č. 326/2005 Zb. o lesoch.

Zákon NR SR č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia (zákon o ovzduší).

Zákon NR SR č. 49/2001 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu.

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Zákon SNR č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení Zákona NR SR č. 222/1996 Z.z.

ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FOTOGRAFIÍ

Mapy

Mapa 1	Vymedzenie územia
Mapa 2	Geologické pomery
Mapa 3	Geomorfologické pomery
Mapa 4	Pôdne typy a pôdne druhy
Mapa 5	Reálna vegetácia
Mapa 6	Súčasná krajinná štruktúra
Mapa 7	Pozitívne socioekonomické javy
Mapa 8	Potenciálna vodná erózia
Mapa 9	Náchylnosť územia na veternú eróziu pôdy
Mapa 10	Povodňové riziko
Mapa 11	Mikropovodia
Mapa 12	Antropogénne stresové faktory
Mapa 13	Environmentálne problémy
Mapa 14	Návrhy

Tabuľky

Tab. 1	Plošné zastúpenie sklonov (v %)
Tab. 2	Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 1991 a 2005
Tab. 3	Úmrtnosť podľa príčin smrti (rok 2003)
Tab. 4	Pohyb obyvateľstva
Tab. 5	Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 až 2004
Tab. 6	Vývoj nezamestnanosti v rokoch 1992-2004 v %
Tab. 7	Vzdelanosť obyvateľstva v % (rok 2001)
Tab. 8	Národnostná a religiózna štruktúra obyvateľstva (rok 2001)
Tab. 9	Vybrané ukazovatele sociálno-patologických javov (rok 2004)
Tab. 10	Domový a bytový fond v obciach Suchá nad Parnou a Zvončín v roku 2001
Tab. 11	Zoznam chránených a ohrozených druhov rastlín záujmového územia
Tab. 12	Zoznam chránených druhov živočíchov záujmového územia
Tab. 13	Kategórie potenciálneho odnosu pôdy a ich rozloha v ha
Tab. 14	Kategórie náchylnosti územia na veternú eróziu pôdy a ich rozloha v ha
Tab. 15	Priemerné poradie významnosti faktorov charakterizujúcich životný štýl obyvateľov
Tab. 16	Priemerné poradie faktorov ovplyvňujúcich hodnotovú orientáciu obyvateľov

Grafy

- Graf 1 Veková pyramída (rok 2000)
- Graf 2 Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001
- Graf 3 Pohyb obyvateľstva (1994, 2001)
- Graf 4 Vývoj počtu obyvateľov (1869-2004)
- Graf 5 Vývoj nezamestnanosti v rokoch 1992-2004 v %
- Graf 6 Vzdelanosť obyvateľstva v % (rok 2001)
- Graf 7 Percentuálny podiel kategórií potenciálneho odnosu pôdy (kategória 1-5)
- Graf 8 Percentuálny podiel kategórií náchylnosti územia na veternú eróziu pôdy
- Graf 9 Personálne charakteristiky respondentov obce Suchá nad Parnou

Obrázky

- Obr. 1 Historická snímka územia
- Obr. 2 Ružica početností smerov vetra v %

Fotky

- Foto 1 Tok Parná
- Foto 2 Vodná nádrž Suchá nad Parnou
- Foto 3 Pohľad na poľnohospodársku krajinu - k. ú. Suchá nad Parnou
- Foto 4 Pohľady na Suchovský háj
- Foto 5 Líniové porasty – brehové porasty a novovysadený biokoridor na Doline
- Foto 6 Typické rastlinné spoločenstvá
- Foto 7 Urbánne biocentrum
- Foto 8 Príklad rederálnej vegetácie
- Foto 9 Typické živočíchy územia
- Foto 10 Kaplnka Nepoškvrneného počatia Panny Márie
- Foto 11 Zimný pohľad na obec
- Foto 12 Typická ľudová výšivka
- Foto 13 Kultúrno - spoločenský život občanov obce
- Foto 14 Pohľad do Ekocentra
- Foto 15 Biotická časť – botanická záhrada
- Foto 16 Abiotická časť – klimatická stanica
- Foto 17 Náučný chodník
- Foto 18 Vybavenosť službami – Farský úrad a zdravotné stredisko
- Foto 19 Poľnohospodárske plochy
- Foto 20 Brehové porasty
- Foto 21 Vodná nádrž

- Foto 22 Ohrozenie pôd eróziou
- Foto 23 Erózia pôd
- Foto 24 Pohľad na vodnú nádrž Suchá
- Foto 25 Znečistený vodný tok
- Foto 26 Skládka odpadu v okolí vodnej nádrže Suchá
- Foto 27 Tradičné vinohradníctvo